

Maugret

ÉS A KICSI ALBERT

GEORGES SIMENON

Maigret felügyelő az irodájában pipázgat, amikor váratlanul megcsörren a telefon. Egy titokzatos ismeretlen van a vonal másik végén, aki páni félelemmel hadarja, hogy követik és meg akarják ölni. Megnevez egy kávéházat, ahol a felügyelő megtalálja őt. Mire azonban Maigret odaér, már hűlt helye. Az eset többször megismétlődik, míg végül este megszűnnek a telefonhívások, viszont találnak egy holttestet a Concorde téren.

Azonos-e az áldozat a telefonálóval? Miért telefonált az ismeretlen? Ki áll a brutális gyilkosságok hátterében?

Mindez kiderül a nemrég elhunyt, világhírű belga író izgalmas könyvéből.

GEORGES SIMENON

**MAIGRET
ÉS A
KICSI ALBERT**

Pesti Ponyva

A mű eredeti címe
MAIGRET ET SON MORT

Fordította
Kovács Sándor

© *Georges Simenon 1948*

Hungarian translation
© *Kovács Sándor, 1990*

Első fejezet

– Pardon, asszonyom... – Maigret felügyelőnek csak most sikerült félbeszakítania beszédes látogatóját. – Ha jól értettem, azt állítja, hogy a lánya titokban megmérgezi önt.

– Ez az igazság...

– De egy perccel ezelőtt kategorikusan kijelentette, hogy a veje, kijátszva a szobalány éberségét, mérget öntött vagy a kávéjába, vagy a kamillafőzetébe...

– Így igaz.

– Ugyanakkor... – Maigret a jegyzeteibe pillantott, vagy legalábbis úgy tett, mintha segítségül hívná feljegyzéseit, amelyeket a több mint egy órás beszélgetés során készített.

– Ugyanakkor már az elején azt mondta, hogy a lánya és a veje nem állhatják egymást.

– Ez is igaz, felügyelő úr.

– És mégis összebeszéltek, hogy önt eltegyék láb alól?

– Nem, nem! Arról van szó, hogy... egymástól függetlenül akarnak megölni. Érti már?

– Rita is, az unokahúga?

– Az is. A másik kettőhöz annak sincs köze.

Február volt. Tiszta, derűs idő. Nagy néha hullott csak egy-két csepp eső az égen átvonuló gomolyfelhőkből. Maigret mégis már harmadszor tett a tűzre a kandallóban, mióta a látogatója megérkezett. Az utolsó kandalló volt ez a Bűnügyi Rendőrség épületében; a felügyelőnek nagy nehezen sikerült megmenteni, mikor az Orfèvres rakparti székházban áttértek a központi fűtésre.

A vidrabundás, fekete selyemruhába öltözött, csupa brillantin vendég – a fülében, a mellén, a nyakában, a

csuklóján ékszerek csillogtak, akár egy cigányasszonynak – szemmel láthatóan ugyancsak izzadt. Valóban, inkább cigány nőre hasonlított, mint előkelő hölgyre. A rikító festés már-már repedezett, pergett az arcáról.

– Szóval egyszerre hárman akarják megmérgezni.

– Nemcsak akarnak... Már hozzá is kezdtek.

– És ön feltételezi, hogy egymás tudta nélkül csinálják?

– Nemcsak feltételezem, de meg is vagyok győződve róla.

– A hölgy idegen akcentussal beszélt, s azzal a szenvedéllyel, amely mindig megborzongatta Maignet-t.

– Normális vagyok... Tessék, olvassa... Ön bizonyára ismeri Touchard professzort. Ha valamilyen fontos per zajlik, őt mindig meghívják szakértőnek.

Mindent előre látott, még arról sem feledkezett meg, hogy konzultáljon Párizs legismertebb elmegyógyász specialistájával és megszerezze tőle az épelméjűségét bizonyító igazolást!

Nem volt más választása, mint türelmesen végighallgatni, időnként néhány szót bejegyezni a noteszébe, hogy a kedvébe járjon. A vendégnek ajánlása volt az egyik minisztertől, aki személyesen hívta fel a rendőrfőnököt. A férje néhány héttel ezelőtt hunyt el, államtanácsosi hivatalt töltött be. A Presbourg utcában lakott, egy hatalmas kőházban, melynek homlokzata a l'Étoile térre nézett.

– Ami a vőmet illeti, a következő a helyzet... Tanulmányoztam a kérdést... Néhány hónapon keresztül megfigyeléseket végeztem...

– Tehát már akkor elkezdte a ténykedését, amikor a férje még élt?

A hölgy megmutatta házuk második emeletének részletes hely- rajzát.

– Az én szobám A betűvel van jelölve. A lányomé és a férjéé B-vel... De néhány napja Gaston már nem alszik otthon.

Csengett a telefon. Maigret végre lélegzetvételnyi szünethez jutott.

– Halló... Tessék?

Az ügyeletes csak végső esetben kapcsolt be hozzá.

– Elnézést, főnök... Egy bizonyos úr, aki nem óhajtja megnevezni magát, szeretne önnel beszélni... Azt mondja, élet-halál kérdése.

– És személy szerint velem akar beszélni?

– Igen... Kapcsoljam?

Maigret máris meghallotta az izgatott hangot :

– Halló!... Ön az?

– Igen, Maigret felügyelő.

– Bocsásson meg... A nevem semmit nem mondana önnek, de a feleségemet, Nine-t ismerte... Meghallgat? El kell mondanom önnek valamit, amilyen gyorsan csak lehet. Minden pillanatban megjelenhet itt az a fickó...

„Nocsak! – gondolta Maigret. – Még egy üldözési mániás. Kijutott ma nekem!”

Megfigyelte, hogy az eszelősök tucatjával jelentkeznek egy bizonyos Hold-fázisban. Valahogy bele kellene pillantani a naptárba!

– Először fel akartam keresni önt... Végigmentem az Orfèvres rakparton, de nem mertem bemenni. Az illető állandóan a nyomomban volt. Szerintem semmiből sem állt volna neki, hogy lelőjön...

– Kiről beszél?

– Egy pillanat... Itt vagyok a közelben... Az irodájával szemben. Az imént az ablakát is láttam... A Grand-Augustin rakparton... Ismeri a Caves du Beaujolais nevű kis

kávéházat?... Most jöttem be a telefonfülkébe... Halló... Hall engem?

Tizenegy óra tíz perc volt. Maigret gépiesen feljegyezte az időt egy papírlapra, aztán felírta a kávéház nevét is.

– Mérlegeltem minden lehetséges megoldást... A Châtelet téren már rendőrhöz is fordultam...

– Mikor?

– Fél órával ezelőtt... Az egyik azok közül jött a nyomomban... Egy magas, sötét hajú... Többen vannak, váltják egymást... Nem vagyok benne biztos, hogy már mindegyiket ismerem... Azt tudom, hogy egy alacsony termetű barna is tartozik a bandájukhoz.

Hallgatás következett.

– Halló – szólalt meg Maigret.

A csend tartott még néhány pillanatig, majd újra hallani lehetett a hangot.

– Elnézést... Valaki bejött a kávéházba, és én azt hittem, ő az... Kinyitottam a telefonfülke ajtaját, hogy megnézzem. Kiderült, csak egy küldönc... Halló!...

– Mit mondott a rendőrnek?

– Azt, hogy néhány ember követ tegnap este óta... Pontosabban, délután óta... és nyilván alkalmat keresnek, hogy megöljenek... Kértem, tartóztassa le azt a fickót, aki utánam jött.

– A rendőr megtagadta?

– Azt mondta, mutassam meg azt az embert. Próbáltam, de nem tudtam megtalálni... Ezért aztán nem hitt nekem... Kihasználtam az alkalmat és lementem a metróba... Beugrottam az egyik kocsiba, ahogy a szerelvény elindult... Áthaladtam számos állomáson... Egy nagy áruházzal szemben jöttem fel a városháza mellett és végigjártam minden üzletet...

A szerencsétlen nyilván sebesen jött, ha nem futott: a hangja ziháló és szaggatott volt.

– Megmondom, mire kérném önt. Sürgősen küldjön ide egy civilruhás nyomozót. A Caves du Beaujolais kávéházba... Nem kell, hogy beszéljen velem... Még csak figyelmet se fordítson rám... Kimegyek a kávéházból... Akkor majd az a törpe is csaknem bizonyosan a nyomomba szegődik... Tartóztassák le, én meg bemegyek önhöz és mindent elmondok.

– Halló!

– Azt mondanám még, hogy...

Csend. Aztán valamilyen zaj hallatszott.

– Halló!... Halló!...

Az összeköttetés megszakadt.

– Ott hagytam abba... – az idős hölgy látva, hogy a felügyelő leteszi a telefonkagylót, folytatta a maga történetét a mérgezésről, mintha mi sem történt volna.

– Egy pillanat, engedelmével – Maigret kinyitotta az ügyeletesi szobába nyíló ajtót.

– Janvier. Tégy kalapot és fuss az Augustin rakpartra. Van ott egy kis kávéház, a Caves du Beaujolais. Kérdezd meg, ott van-e még az a férfi aki az imént telefonált.

A felügyelő ismét felvette a telefonkagylót.

– Kapcsold a Caves du Beaujolais kávéházat.

Egyidejűleg kinézett az ablakon, és a Szajna túlsó partján, ahol az Augustin rakparthoz simul a Saint-Michel híd korlátja, megpillantotta az igénytelen külsejű kávéházat, ahová néha ő is betért, hogy a bárpultnál megigyon egy pohár bort. Emlékezett rá, hogy le kell menni egy lépcsőn, és a helyiségben hűvös van, a tulajdonos pedig, mint minden kocsmáros, fekete kötényt hord.

A kávéház előtt egy álló tehérgépkocsi takarta el a

bejáratot.

– Tudja, felügyelő úr...

– Elnézést, asszonyom! – Maigret továbbra is a túlpartot nézte, s kitartóan ütögette a telefonkagylót.

Ez az öregasszony a meséivel elrabolja az egész délelőttjét, ha nem többet. A kebléből mindenféle papírt szedett elő: tervrajzot, tanúsítványt, ételvizsgálati bizonylatot, melyet a patikus csinált neki.

– Tudja, bennem mindig élt a gyanú...

Sűrű, fojtó parfümillat áradt felőle, betöltötte a helyiséget és teljesen elnyomta a pipadohány szagát.

– Halló! Még mindig nem sikerült kapcsolni?

– Igyekszem, főnök... De a szám állandóan foglalt... Ha csak mellé nem tették a kagylót.

Janvier egy szál ingben, kabát nélkül, imbolygó járással átsietett a hídon, és rögtön bement a kávéházba. A teherkocsi elhajtott, de bent a kávéházban így is túl sötét volt. Eltelt még néhány perc. Aztán felberregett a telefon.

– Minden rendben van főnök. A telefon működik.

– Halló!... Kivel beszélek? Te vagy az, Janvier?... Foglalt volt a vonal?... Mi?...

– Azt mondják, egy alacsony férfi beszélt.

– Láttad?

– Nem. Amikor megérkeztem, már nem volt itt. Egész idő alatt a fülke ablakát figyelte és nyitva tartotta az ajtót.

– És aztán?

– Bejött egy fickó, megnézte a telefont és rendelt a pultnál egy pohár aperitifet. Mihelyst az előbbi észrevette, rögtön megszakította a beszélgetést.

– Mindketten elmentek?

– Igen. Egyik a másik után.

– Kérdd meg a tulaját, írja le őket, amilyen részletesen

csak tudja... Halló!... A Châtelet téren át gyere vissza... Kérdezz meg minden őrszemet... Derítsd ki, nem fordult-e valamelyikhez körülbelül negyven perccel ezelőtt egy férfi azzal a kéréssel, hogy tartóztassa le az őt követő embert.

Amikor Maigret letette a kagylót, az idős hölgy elismerő pillantások kíséretében – mintha csak egy jó érdemjegyet adna neki – azt mondta:

– Pontosan így kell vezetni egy nyomozást. Ön nem vesztegeti feleslegesen az időt. Semmit nem hagy figyelmen kívül.

Maigret sóhajtva leült. Ki akarta nyitni az ablakot, az alaposan befutott szoba levegője fülledt volt, de aztán úgy döntött, nem szalasztja el a lehetőséget, hogy megszabaduljon a miniszter pártfogoltjától.

Aubain-Vasconcelos. Ez volt a családi neve. Maigret sokáig őrizte emlékezetében, bár többé nem látta. Meghalt talán hamarosan? Nem valószínű. Különben értesült volna róla. Esetleg a zárt osztályra került? Vagy mivel a rendőrség részéről nem kapott támogatást, valamelyik magánügynökséghez fordult? Valamilyen rögeszméje támadt volna már másnap?

Bármi történt is, még egy álló óra hosszát kellett hallgatni a meséit a nagy, komor Presbourg utcai ház lakóiról, akik reggeltől estig csak azon törték a fejüket, hogyan mérgezhethék meg őt.

Végre dél körül kinyithatta az ablakot, s pipával a szájában bement a bűnügyi nyomozócsoport főnökének a szobájába.

– Tapintatosan vált meg tőle?

– A lehetőségekhez képest.

– Emlékszem, a maga idejében Európa egyik legszebb asszonya volt. Szegről-végről ismertem a férjét. A

legpuhányabb, a legbárgyúbb, a legunalmasabb ember volt, akit csak el lehet képzelni. Jön, Maigret?

Maigret habozott. Odakint egy kicsit már érződött a tavasz lehelete. A Dauphine sörözőben az asztalokat kirakták a teraszra, s ezért a főnök érdeklődését Maigret úgy értelmezte, mint meghívást egy pohárka ebéd előtti aperitifre.

– Azt hiszem, még maradok. Délelőtt volt egy különös telefonhívásom.

El akarta mesélni részletesebben, de ekkor megszólalt a telefon. A főnök felvette a kagylót, majd átnyújtotta Maigretnek.

A felügyelő rögtön megismerte a hangot. Most még nagyobb kétségbeesés érződött ki belőle, mint először.

– Halló!... Az előbb félbeszakítottak bennünket... Bejött... A fülke ajtaján keresztül is meghallhatta volna, mit beszélünk. Megjijedtem...

– Most honnan beszél?

– A Tabac des Vosges kávéházból, a Vosges tér és a Szabad polgár utca sarkáról... Megpróbáltam elszakadni tőle... Nem tudom, sikerült-e... Esküszöm, meg akar ölni... Túl hosszú lenne megmagyarázni... Azt gondoltam, mások bizonyára tréfának vennék, de ön...

– Halló?

– Itt van megint... Én... Bocsásson meg...

A főnök Maigret-re nézett. Az erőltetetten mosolygott.

– Valami történt?

– Igazán nem tudom... Valami képtelen história... Megengedi?

Maigret felvette a másik készülék kagylóját.

– Azonnal kapcsolja a Tabac des Vosges kávéházat... Igen, a tulajdonost... – A főnökhöz fordulva, még hozzátette:

– Feltéve, hogy ezúttal nem felejtette el visszatenni a kagylót!

A telefon csaknem mindjárt megszólalt.

– Halló! A Tabac des Vosges? A tulajdonossal beszélek?... Az a vendég, aki az imént telefonált, ott van még maguknál?... Mi?... Igen, menjen és nézze meg... Halló!... Az előbb ment el?... Fizetett?... Mondja, bement valaki az idő alatt, amíg telefonált?... Nem?... És a teraszon?... Nézzen ki, hátha még ott van... Nem várta meg az italt, amit rendelt?... Köszönöm... Nem... Hogy honnan?... A rendőrségtől... Semmi baj, ne nyugtalankodjon...

És ekkor Maigret úgy döntött, nem megy a főnökkel a Dauphine sörözőbe. Amikor kinyitotta az ügyeletesi szoba ajtaját, Janvier-t pillantotta meg. Akkortájt érkezett vissza és várta őt.

– Gyere be hozzám. Mesélj.

– Eléggé különös alak... Olyan középtermetű, esőkabát van rajta, meg szürke kalap, fekete cipő... Berontott a kávéházba, egyenesen a telefonfülkéhez rohant, miközben odakiáltott a tulajnak: „Hozzon nekem valamit...” A füлке ablakán át a vendéglős látta, milyen idegesen kapkodott... Aztán, amikor bement az a másik, mint a rugó, kiugrott anélkül, hogy ivott volna, vagy mondott volna valamit. Rohant a Saint-Michel tér irányába.

– És a másik?

– Szintén alacsony... Vagyis nem túl magas, zömök és fekete...

– És mi az igazság azzal a Châtelet téri rendőrrel?

– Minden úgy volt... Egy alacsony, esőkabátos férfi lihegve, nagyon izgatottan odament hozzá. Kétségbeesetten gesztikulált, kérte, tartóztasson le valakit, aki követi, de a tömegben nem tudta felismerni.

– Utoljára a Tabac des Vosges kávéházból telefonált,

menj oda és kérdezősködj utána.

– Rendben.

Esőkabátos, szürke kalapos, alacsony termetű férfi, aki erősen gesztikulál. Jóformán ennyi az egész, amit róla tudnak. Csupán egy dolog maradt: állni az ablaknál és figyelni az irodákból kiözönlő embertömeget, mely megtölti a kávéházakat, a kerthelyiségeket és a vendéglőket. Párizs elevennek és vidámnak mutatkozott. Ahogy mindig február közepén, ha érződik a tavasz első lehelete, melyre jobban vágyik, mint magára a melegre. Hamarosan minden újság hírül adja majd, hogy virágzik a nevezetes gesztenyefa a Saint-Germain körúton. Maignet felhívta a Dauphine sörözőt.

– Halló, Joseph?!... Itt Maignet... Nem hoznál nekem egy korsó sört és néhány szendvicset?... Igen, egyre.

Mielőtt meghozták volna a szendvicseket, ismét megszólalt a telefon. Maignet azonnal felismerte a hangot; előzőleg utasította az ügyeletest, hogy másodpercnyi késedelem nélkül kapcsolja be hozzá.

– Halló!... Azt hiszem, most az egyszer megszabadultam tőle...

– Kicsoda ön?

– Nine férje... De ez nem fontos... Végül is négyen vannak, nem számítva a nőt... Ebben a pillanatban valaki errefelé jön és...

Ez alkalommal a telefonálónak nem sikerült megmondani, honnan beszél. Maignet rögtön hívta a központot. De ebbe beletelt jó néhány perc. A hívás a La Rochelle vendéglőből jött, amely a Beaumarchais körúton van, közel a Bastille térhez.

Ez sem volt messze a Vosges tértől. Lényegében nyomon lehetett követni az útvonalat, amelyen ez a középtermetű,

bézs színű köpenyes férfi mozgott a kerületben.

– Halló, te vagy az, Janvier?!... Jól sejtettem, hogy még ott vagy...

Maigret a Vosges térre telefonált neki.

– Gyorsan menj a La Rochelle vendéglőbe... Igen, a taxit ne küldd el...

Eltelt egy óra. Se hívás, se hír „Nine férjéről”. Megszólalt a telefon, egy pincér volt az egyik kávéházból.

– Halló! Maigret felügyelővel beszélek?... Személyesen?... A Birague kávéházból hívom, a Birague utcából... Az egyik vendég megbízásából, megkért, hogy telefonáljak önnek...

– Mikor?

– Körülbelül negyed órával ezelőtt... Azonnal telefonálnom kellett volna, de olyan sok a vendég...

– Az illető egy középtermetű, esőköpenyes férfi?

– Igen... Az... Meg attól is féltem, átejtenek... Látszott rajta, nagyon siet... Egész idő alatt az utcát leste... Azt mondta, közöljem önnel, megpróbálja becsalni „útitársát” a Canon de la Bastille-ba... Tudja, hol van? Ez egy söröző a IV. Henrik körúton... Azt akarta, hogy küldjön oda valakit a lehető leggyorsabban... Egy pillanat... Volt még valami... Ön bizonyára érti... Pontosán idézem a szavait: „Az embert felváltották... A mostani egy tagbaszakadt, vörös, a legelszántabb közöttük...”

Maigret maga indult el a megadott helyre. A Bastille teret tíz percnél hamarabb elérte taxin. A söröző egy tágas, nyugodt csapszék volt, jobbra olyan törzsvendégek látogatták, akik készételeket és hidegtálakat fogyasztottak. Miközben tekintetével az esőkabátos férfit kereste, egy pillantást vetett a fogásra, abban a reményben, hogy meglátja a bézs színű köpenyt.

– Pincér...

A tulajdonost és a pénztárost nem számítva, a sörözőben hat pincér dolgozott. Maigret mindegyiket kikérdezte: sajnos, az őt érdeklő arcot egyikük sem jegyezte meg. Ezután helyet foglalt a sarokban az ajtó mellett és rendelt egy nagy korsó sört. Várakozás közben a pipáját szívogatta. Fél óra elteltével, bár a szendvicseit is megette, kért még egy adag káposztát, majd a járókelőket kezdte nézegetni. Valahányszor, amikor megpillantott egy esőkabátot, összerezzen. Sokan jártak ma esőkabátban: napközben háromszor is eleredt az eső, de csak néhány csepp hullott, az ég derűjét nemigen zavarta.

– Halló! Rendőrség?... Itt Maigret beszél... Janvier visszatért már?... Kapcsold, kérlek... Janvier?... Fogj egy taxit és robogj a Canon de la Bastille-ba... Ahogy te szoktad mondani, ma úgy látszik, vendéglős napunk van... Itt várlak... Nem, semmi újság...

Ha az a gesztikulálós pasas csak hülyéskedik, kínos dolog lesz. Maigret a Canon de la Bastille-ban hagyta Janvier-t, ő pedig a taxival visszament az irodájába.

Kicsi a valószínűsége, hogy Nine férjét a félegyes hívás után megölték. Olyan helyre, ahol kevés az ember, bizonyára nem ment, ellenkezőleg, inkább a forgalmas utcákat, a népes negyedekét kereste. Mindenesetre a felügyelő tartotta a kapcsolatot azzal a csoporttal, mely a különleges esetekkel foglalkozott és állandóan informálódott mindenről, ami a városban történt.

– Ha tudomásukra jut, hogy egy bézsszínű köpenyes férfival valamilyen szerencsétlenség történt, esetleg verekedésbe vagy valami hasonlóba keveredett, értesítsenek...

Maigret gondoskodott arról is, hogy rendelkezésére álljon egy autó. Lehetséges, mindez felesleges lesz, de

elhatározta, egyetlen apróságot sem hagy figyelmen kívül.

Fogadta az ügyfeleket, s egyik pipát a másik után szívta. Az ablakot nyitva hagyta. Szemrehányó pillantásokat vetett a telefonra, mely továbbra is hallgatott.

„Ön ismerte a feleségemet...” – mondta az az ember.

Maigret gépiesen megpróbálta emlékezetébe idézni ezt a Nine nevű asszonyt. Nem egy jutott eszébe. Néhány évvel ezelőtt ismert egy bizonyos Nine-t, aki egy kis bisztrót tartott fenn Cannes-ban, de az idős asszony volt, és már bizonyára nem él. A feleségének is van egy Aline nevű unokahúga, akit mindenki Nine-nek hív.

– Halló!... Maigret felügyelő?

Délután négy óra volt. Még mindig elég világos, de Maigret már felkapcsolta a zöld ernyős asztali lámpát.

– Itt a Saint-Denis utcai huszonnyolcas számú postahivatal vezetője beszél... Elnézést kérek a zavarásért... Lehet, hogy ez csak átejtés... Néhány perccel ezelőtt az ajánlott küldeményeket felvevő ablakhoz odament egy férfi... Halló!... Szemmel láthatóan nagyon sietett, riadtnak látszott. Legalábbis így mesélte nekem az egyik dolgozónk, Defner kisasszony... Folyton ide-oda tekingetett... Becsúsztatott neki egy levelet, és azt mondta: „Ne akarjon semmit tudni... Azonnal hívja fel Maigret felügyelőt és adja át neki ezt az üzenetet.” És aztán eltűnt a tömegben.

– Defner kisasszony hozzám fordult... A levél itt fekszik előttem... Ceruzával írták, nehézkes írással... Az az ember nyilván csak úgy odafirkantotta.

– A szöveg a következő: „Nem tudok elmenni a Canonba...” Ön érti, mit jelent ez? Én nem... De ez nem fontos... Aztán... itt egy szót nem tudok kivenni... „Most már ketten vannak... a fekete visszajött.” Az se biztos, hogy feketét írt... Mit mondott? Jó, ha ön úgy gondolja, hogy mégis az... Van

még itt valami... „Biztos vagyok benne, hogy még ma végezni akarnak velem... Innen a rakpart felé indulok... De ők ravaszok... Figyelmeztesse a rendőrséget...”

– Ennyi az egész... Ha óhajtja, elküldöm a hivatalsegéddel... Taxin?... Rendben... Feltéve, ha önök fizetik...

– Halló? Janvier... Vissza tudsz jönni, öreg...

Fél óra múlva mindketten Maigret szobájában voltak és fűjták a füstöt. A kandallóban halványpirosan izzott a szén.

– Remélem, tudtál ebédelni?

– Ettem egy adag káposztát a Canonban...

Pontosan, mint Maigret! Közben sikerült felváltani saját embereivel valamennyi járőrt – a motorosakat és a gyalogosokat egyaránt. A párizsiak, akik az áruházak, a mozik felé özönlöttek, a metrókban tolongtak, semmit sem vettek észre, pedig szemek százai figyelték a tömeget, alaposan szemügyre véve minden bészszínű esőkabátot és szürke kalapot.

Öt óra tájban, amikor a Chatelet kerületben különösen sok a nép, újra eleredt az eső. Az úttest csillogott, a lámpák körül fényglória keletkezett, s minden tíz méterre taxira vadászó embereket lehetett látni.

– A Caves du Beaujolais tulajdonosának elmondása szerint olyan harmincöt-negyven éves... A Tabac des Vosges vezetője harminc körülnek saccolja. Borotvált pirospozsgás arca, világos szeme van. De hogy kiféle-miféle, nem tudtuk kideríteni... Azt mondták, olyan emberrel, mint ez, minden utcásarkon lehet találkozni.

Hat órakor telefonált Maigret felesége. Meghívta a nővérét vacsorára, s azt akarta tudni, nem időzik-e valahol házon kívül a férje. S hogy bent találta, egyúttal arra is megkérte, útközben menjen be a cukrászdába.

– Itt maradsz kilencig? – kérdezte Maigret Janvier-től – Majd megkérem Lucas-t, váltson fel...

Janvier készséggel beleegyezett. Nem volt más dolga, mint várni...

– Ha lesz valami, csörgess a lakásomra...

Maigret nem felejtett el beugrani az egyik Republique sugárúti cukrászdába, amely a neje véleménye szerint az egyetlen hely, ahol jó cukrászsüteményt lehet kapni. Megcsókolta a sógornőjét, akiből mindig levendulaillat áradt. Hármásban vacsoráztak. Maigret megivott egy pohárka calvadost. Mielőtt elkísérte volna Odette-et a metróhoz, telefonált a hivatalába.

– Lucas?... Mi újság?... Még a szobámban vagy?...

Lucas több mint valószínű Maigret foteljében terpeszkedett, a lábát pedig felrakta az asztalra.

– Na, heveréssz tovább, öregfiú... Jó éjt!

Amikor Maigret visszafelé jött a metróállomásról, a Richard-Lenoir körút már néptelen volt. A csendet csak saját léptei zavarták meg. Hallgatta cipősarkainak kopogását. Hirtelen összereszt, s önkéntelenül körülnézett, eszébe jutott az az ember, aki ebben a pillanatban talán a városban bolyong, elkerüli a sötét mellékutcákat, s a vendéglőkben és kávéházakban keres valami védelmet.

Maigret előbb aludt el, mint a felesége – legalább így mondhatta az asszony, ahogy mondta is, hogy Maigret horkol. Amikor megszólalt a telefon, az éjjeliszekrényre állított ébresztőóra három óra húsz percet mutatott. A vonalban Lucas volt.

– Lehet, hogy feleslegesen háborgatom, főnök... Még elég keveset tudok... A krónika ügyeletese az előbb jelentette, hogy a Concorde téren találtak egy holttestet... A Tuileries

rakpart közelében... Az ügyvel az első kerületiek foglalkoznak... Megkértem a fiúkat, hagyjanak mindent úgy... Mármint hogyan? Jó... Ha magának úgy megfelel... Küldök egy taxit...

Maigret-né sóhajtott, amikor látta, hogy a férje felhúzza a nadrágját és az ingét keresi.

– Mit gondolsz, sokáig tart?

– Ezt nem tudom megmondani.

– Nem lehetett volna kiküldeni valamelyik őrmestert?

Amikor a férje kinyitotta az ebédlőben levő kredenc ajtaját,

Maigret-né rögtön tudta, hogy egy pohárka calvadost akar tölteni magának. Aztán még egyszer visszament: elfelejtette a pipáit.

A taxi már várta. A nagy bulvárok még kihaltak voltak. Az Opera zöld kupolája felett szokatlanul fényesen úszott a telihold.

A Concorde téren a Tuileries kertje közelében a járda szélén két gépkocsi állt, mellettük emberek sötét sziluettjei mozogtak.

Maigret alighogy kiszállt a taxiból, pillantása rögtön a bészszínű esőkabátra esett, mely sötét foltként terült szét az ezüstösen derengő úttesten.

A pelerines rendőrök utat engedtek, s Maigret-hez odament az első kerületi inspektor.

– Nem volt játék... Mégis csak elintézték!

A közeli Szajna felől odahallatszott a víz hűvös csobogása; a Royale utca irányából a Champs-Élysées felé zajtalanul suhantak a taxik. Az éjszakai félhomályban a Maxim mulató homlokzatán bíborpirosan izzottak a reklámbetűk.

– Késszúrás, felügyelő úr – konstátálta Lequeux

inspektor, Maigret régi ismerőse. – Nem vittük el, megvártuk önt.

Miért támad Maigret-nek rögtön olyan érzése, hogy itt valami nincs rendben?

A Concorde tér, amely fölé egy fehér obeliszk magasodik, túl tágas, túl fennhézó, túl külsőséges. Mindez nem volt összhangban a délelőtti telefonhívásokkal, a Caves du Beaujolais kiskocsmával, a Tabac des Vosges kávéházzal, a Beaumarchais körúton lévő Quatre Sergents kávéházzal.

Egészen a legutóbbi telefonhívásig, a segélykérő céduláig, melyet a Saint-Denis-i elővárosi postahivatal ablakán csúsztatott be, ez az ember a kerület keskeny, emberekkel zsúfolt utcácskáihoz ragaszkodott.

Egy ember, akit követnek, aki tudja, hogy a nyomában jár a gyilkosa, és aki minden pillanatban várja a támadást, felbukkanhat-e egyszer csak a széles és minden oldalról nyitott Concorde téren?

– Meglátják, kiderül, hogy nem itt gyilkolták meg.

Maigret szavait egy óra múlva megerősítette Piedboeuf őrmester jelentése, aki a Douai utcában egy éjszakai klubnál teljesített szolgálatot.

A klub előtt megállt egy autó, amelyben két szmokingos férfi és két estélyi ruhás nő ült. Mind a négyen meglehetősen vidám hangulatban voltak, egy kicsit már be is csíptek, különösen az egyik férfi. Amikor a társai elmentek, ez utóbbi így szólt Piedboeuf-höz :

– Figyeljen csak, őrmester... Nem tudom, helyesen teszem-e hogy elmondom ezt magának, hiszen a legkevésbé sem akarom elrontani az esténket... Különben üsse kő!... Tegye azt, amit tennie kell... Amikor a Concorde téren hajtottunk át, megállt előttünk egy autó... Én vezettem, s rögtön lassítottam, gondolván, hogy elromlott a motorjuk...

A kocsiból valamit kivonszoltak és letették az úttestre...
Szerintem az egy hulla lehetett...

A párizsi rendszámú sárga Citroën utolsó két száma a 3-
as és a 8-as volt.

Második fejezet

Hogy pontosan mikortól kezdték Nine férjének holttestét „Maigret felügyelő hullájaként” emlegetni a bűnügyi rendőrségen? Valószínűleg attól a perctől, amikor azon az éjszakán először találkoztak a Concorde téren, ha ezt egyáltalán találkozásnak lehet nevezni. Mindenesetre Lequeux inspektor jól eltalálta a felügyelő viszonyát a holttesthez. Nehéz pontosan megmondani, miért volt kissé szokatlan ez a viszony. Az erőszakos halál, a legtermészetellenesebb pózokba merevedett holttestek látványa a rendőrök számára megszokott dolog. Mindez foglalkozási közönynek tudható be, hogy ne mondjuk, fásultságnak. Így van ez a medikusokkal is, kórházi gyakorlat után. Maigret meg a szó szoros értelmében még csak meghökkenést se igen mutatott.

Akkor miért nem kezdte most, például – ami pedig egészen természetes lett volna – a holttest megszemlélésével? Az egyenruhás rendőrök közt álldogálva egy darabig csak a pipáját szívogatta. Miközben Lequeux-vel váltott néhány szót, többször is megnézte azt a moherszoknyás, vidrabundás fiatal nőt, aki két férfi társaságában az imént szállt ki egy autóból, s aki úgy karolt bele egyik útitársába, mintha még várna valamire.

A felügyelő csak percek múlva ment oda lassú léptekkel a földön fekvő, esőköpenyes halotthoz, s éppoly lassan hajolt fölébe. Akárha hozzátartozója vagy barátja lett volna, mesélte később Lequeux.

Amikor felegyenesedett, az arca komor volt, harag tükröződött rajta. Mintha a jelenlévőket okolná, olyan

hangsúllyal kérdezte:

– Ki tette ezt?

Azt lehetetlen volt megállapítani, hogy mitől származtak a zúzódások – ökölcsapástól vagy rúgástól, de vagy mielőtt leszúrták, vagy pedig utána kegyetlenül összeverték a szerencsétlent: a szája felrepedt, az arca megdagadt, csaknem felismerhetetlenné vált.

– Megvárom a kocsit – mondta Lequeux.

Azelőtt, hogy így helybenhagyták, ez az arc egészen közönséges emberi arc volt, fiatalos, s bizonyára meglehetősen vidám. Még holtában is őrizte valamilyen jámbor egyszerűség vonásait.

Vajon miért rendítette meg annyira a vidrabundás nőt az a látvány, hogy a férfi egyik lábán csak egy kék zokni volt? A másik, a fekete antilopcipős mellett ez a láb valahogy furcsán hatott, mintha meztelen volna. Volt benne valami intim, ami egyáltalán nem illett a halotthoz. A másik cipőt tőle hat-hét méternyire találta meg Maigret.

Ezután jó darabig nem szólt semmit. Csak állt és szívta a pipáját. Néhány kíváncsi ember gyűlt köréjük, suttogva beszélgettek. Majd a járda mellé kanyarodott egy furgon, s két erős férfi berakta a holttestet a kocsiba. Az aszfalton egyetlen vérnyom nem maradt.

– Küldje el nekem a vizsgálati jegyzőkönyvet, Lequeux.

Valószínűleg akkor határozta el Maigret, hogy személyesen is foglalkozik a holttesttel, amikor bemászott a furgon első ülésére.

Ez egész éjjel, egész délelőtt tartott. Azt lehetett gondolni, a holttestet kisajátította magának, egyedül csak neki van joga hozzá.

Szólt Moersnek, a technikai csoport egyik szépreményű tagjának, hogy menjen át a törvényszéki orvosszakértői

intézetbe. Moers cingár, langaléta, mosolytalan arcú legény volt. Vastag szemüveglencsái mögött riadt szemek bújtak meg.

– Láss munkához, gyermekem...

Elküldték Paul doktorért is. Minden pillanatban várták az érkezését. Ha nem számítjuk az őrt és az utóbbi napokban Párizsban talált ismeretlen, dermedt holttesteket, kettejükön kívül nem volt itt senki.

Az erős villanyfényben kiáltóan otrombának tűnt minden. Egyetlen felesleges szó és mozdulat nélkül dolgoztak, hasonlatosak voltak az éjszakai műszak szorgos munkásaihoz, akik rendkívül bonyolult feladatokat végeznek.

A halott zsebeiben úgyszólván semmit nem találtak. Egy pakli erős cigaretta, egy doboz gyufa, könnyű kis zsebkés, régimódi kulcs, ceruza, zsebkendő került elő. A nadrágzsebből kevés aprópénz. Se pénztárca, se személyazonosságot igazoló iratok.

Öltözékének darabjait – az inget, a cipőt és a zoknit – Moers akkurátusán berakta egy papírdobozba. A ruhák közepes minőségűek voltak. A kabáton megtalálta a gyártó cég címkéjét; egy Sebastopol körüti ruhagyárban készült. A nadrágot nemrég varrták, s más színű volt, mint a kabát.

Amikor Paul doktor megérkezett – szakálla gondosan fésülve, szeme élénken csillogott, bár késő éjjel rángatták ki az ágyból – a holttest már anyaszült meztelenre volt vetköztetve.

– Nos, Maigret, öreg barátom, mond nekünk valamit ez a rosszfiú?

És valóban, most az volt a feladat, hogy szóra bírják a holtat. Ez a szokásos procedúra volt. Maigret nyugodtan hazamehetett volna aludni: reggel valamennyi

szakvélemény eredményét az irodájába viszik.

Ő azonban maradt, hogy figyelemmel kísérje a szakértői munkát; elgondolkodó tekintettel szívta a pipáját, s kezét a zsebében tartotta.

A doktornak várni kellett: a fényképezés sokáig elhúzódott. Kihasználva a szünetet, Moers mintát vett a halott körmeiből a kezén és a lábán. A vizsgálati anyagot két kis zacskóba tette, melyekre valamilyen kabalisztikus jelek voltak rajzolva.

– Nem lesz könnyű jó felvételeket csinálni – szögezte le a fényképész a halott arcát nézegetve.

Az előírás szerint először a testről és a sebekről kell fotókat készíteni. Aztán következik az arc: a képeket át kell adni a sajtó képviselőinek a személyazonosság megállapítása végett. Arra kell tehát törekedni, hogy a meggyilkolt arca a lehető legpontosabban hasonlítson az élő ember arcára. Emiatt a technikai szakértő kimaszkírozta a halottat. A lámpa hideg fényében az különösen sápadtnak látszott, az orcája és az ajka viszont úgy piroslott, akár egy utcanőé.

– Most magán a sor, doktor.

– Itt marad, Maigret?

A felügyelő maradt. Egészen végig. Akkor aztán Paul doktorral együtt elmentek meginni egy kávé az egyik kis bisztróba, amelynek röviddel azelőtt nyitották ki a spalettáit.

– Bizonyára nem szeretné megvárni, amíg megírom a szakvéleményemet?... Mondja, fontos az ügy?

– Addig nem tudok várni...

Mellettük munkások reggeliztek. Szemük még álmosan nézett. Kabátjukon hajnali ködcseppek ültek. Kint hűvös volt. A járókelők szájából párafelhők gomolyogtak elő. Az

emeleteken egymás után világosodtak meg az ablakok.

– Elöljáróban annyit mondhatok, hogy ez az ember szerényen élt. A csontvázából és a fogak állapotából ítélve a gyermekkorában szegénységben telt, rosszul gondoskodtak róla. A kezek nem arról árulkodnak, hogy valamilyen határozott foglalkozást űzött volna... Erősek, de meglehetősen áptáltak... Munkás nem lehetett. Hivatalnok sem: az ujjakon jellegzetes deformációk maradnak a hosszas írástól vagy gépeléstől... Ugyanakkor lúdtalpa van, ami arra utal, hogy egész nap talpon kellett lennie...

Maigret nem csinált feljegyzéseket: a hallottakat az emlékezetébe véste.

– Most egy lényeges kérdés: a gyilkosság elkövetésének ideje... Meggyőződéssel mondhatom, hogy este nyolc és tíz óra között történt...

Maigret-nek már beszámoltak az éjszakai korhelyek vallomásáról, és a sárga Citroënről, amelyet röviddel éjjel egy óra után láttak a Concorde téren.

– Mondja doktor, semmi egyebet nem vett észre?

– Mire gondol?

Paul doktor, a tekintélyes szakáll tulajdonosa harmincöt éve dolgozott orvos szakértőként és a bűntényekben jobban eligazodott sok rendőrnél.

– A gyilkosságot nem a Concorde téren hajtották végre.

– Ez nyilvánvaló.

– Bizonyára valamelyik sikátorban történt.

– Feltehetőleg.

– Ha egy ilyen városban, mint Párizs, megölnek valakit és a holttestét átviszik egyik helyről a másikra, rendszerint azért teszik, hogy elrejtsek, hogy minél később fedezzék fel.

– Tökéletesen igaza van, Maigret. Erre én nem gondoltam.

– Ez egyszer azonban olyan személyekkel van dolgunk, akik inkább kockáztatják a letartóztatást. Mindenesetre a nyomukra vezethetnek bennünket. És történik mindez Párizs szívében, a legforgalmasabb helyen, ahol egy holttest tíz percig se heverészhet észrevétlenül még késő éjszaka sem...

– Más szóval, a gyilkosok azt akarják, hogy a holttestet megtalálják. Jól értem önt?

– Nem egészen. Vagyis nem ez a lényeg.

– És mégis azon igyekeztek, hogy a holttestet ne egykönnyen lehessen azonosítani. A zúzódások az arcon nem csupasz ököltől, hanem valamilyen súlyos tárgytól származnak... Hogy pontosan mitől, nehéz megmondani...

– A halála előtt verték össze?

– Utána... Néhány perccel később...

– Meg van győződve, hogy mindössze néhány perccel utána történt?

– Fél óránál valószínűleg nem később... Aztán, van itt még egy apróság. Azt hiszem, ezt kihagyom a szakvéleményemből, annyira hihetetlennek tűnik. Azonkívül, nem akarom, hogy következtetéseimet az ügyvéd kétségbe vonja, ha majd bíróságra kerül az ügy... Gondosan megvizsgáltam a sebet, maguk is láthatták... Praktizálásom alatt szűrt sebek százait láthattam... Kész vagyok megesküdni, hogy ezt a szűrást túlon túl körültekintően végezték... Képzelve el: egymással szemben állva veszekszik két ember...

Az egyik megszúrja a másikat... Nos, olyan sebet, amelyet most láttam, semmiképpen nem lehetett ily módon ejteni... Hátulról való szűrésre úgyszintén nem hasonlít.

De képzelje el, ül vagy áll az illető, s valamivel el van foglalva... A gyilkos a háta mögé lopakodik, átkarolja az

áldozatot és egy erős, pontos szúrással megöli. Sőt mi több, van egy olyan benyomásom, hogy mielőtt meggyilkolták, megkötözték vagy lefogták a karját, és a szó szoros értelmében „megműtötték”... Érti?

– Kapiskálom...

Maigret azonban jól tudta: Nine férjét nem lephették meg váratlanul, hiszen az utóbbi huszonnégy órában folyton menekült a gyilkosai elől.

A kérdés, ami Paul doktor számára pusztán elméleti szempontból volt érdekes, Maigret-t emberileg izgatta. A felügyelő hallotta ennek az embernek a hangját. Lépésről lépésre követte lázas menekülése során a Châtelet-Bastille negyedek utcáin egyik kávéházból a másikba; szinte emberi valójában látta maga előtt.

Kimentek a rakpartra. Maigret a pipáját szívta; Paul doktor egyik cigarettáról a másikra gyújtott. A boncolás alatt is folyton dohányzott, azt bizonygatva, hogy a dohány a legantiszeptikusabb szer. Virradni kezdett. A Szajrán egymás után úsztak el a hajók. Elgémberedett tagjaikat nehezen mozgatva, feljöttek a lépcsőkön hajnalban a csavargók, akik a hidak alatt töltötték az éjszakát.

– Ezt az embert nem sokkal utolsó étkezése után ölték meg, de lehetséges, hogy pont akkor.

– És mit evett, nem tudná megmondani?

– Borsólevest, provence-i módra készített tőkehalat és almát. Fehér bort ivott rá. A gyomrában még égetett szesz maradványait is felfedeztem.

Éppen a Caves de Beaujolais kávéház mellett haladtak el, amelynek az imént nyitották ki tölgyfa spalettáit. Bent, ahonnan olcsó bor szaga érződött, még félhomály volt.

– Hazamegy? – kérdezte a doktor, miközben egy taxit igyekezett megállítani.

– Beugrom a bűnügyi nyilvántartóba.

Az Orfèvres rakparton lévő masszív épületben még jóformán senki nem volt, ha nem számítjuk a takarítókat, akik a téli nyirkosságot árasztó folyosókat és a lépcsőket súrolták.

Belépve a szobájába, Maigret először a foteljében szunyókáló Lucas-t pillantotta meg.

– Na, mi újság?

– A szerkesztőségek már megkapták a fotót, de a reggeli kiadásban csak néhány újság közli le: későn küldték szét a felvételeket.

– S az autó?

– Már három sárga Citroënt megvizsgáltak, de egyik sem az volt.

– Telefonáltál Janvier-nek?

– Reggel nyolckor felvált.

– Ha valaki keres, fent leszek... Az ügyeletes kapcsolja be a hívást.

Aludni Maigret nem akart, pedig fáradtnak érezte magát, mozdulatai lelassultak. A keskeny lépcsőn felment az Igazságügyi Palota legfelső emeletére, ahová a köznépet már nem engedték be. Benyitott egy matt üvegű ajtón, s Moers-t pillantotta meg, aki valamilyen műszer fölé hajolt. Ment tovább, míg el nem jutott az ujjlenyomat-nyilvántartóig.

Még ki sem nyitotta a száját, az ujjlenyomat-szakértő máris a fejét ingatta:

– Semmit sem találtunk, főnök.

Más szóval Nine férje egyszer sem szegte meg a francia törvényeket.

Miután kijött a nyilvántartóból, bement Moers-höz. Levette a kabátját, s némi habozás után fojtogató nyakkendőjét is meglazította.

A halott máshol volt, ő mégis úgy érezte, itt van és nem a 17-es szekcióban, ahová az orvosszakértői intézet öre tetette.

Keveset beszéltek. Mindketten végezték a munkájukat, s észre sem vették, hogy a manzárd ablakán behatol az első napsugár. A sarokban álló próbababa ezúttal is jó szolgálatot tett Maigret-nek.

Moers kirázta a papírdobozba tett öltözékeket, s a kihullott port analizálta.

Utána Maigret foglalkozott a ruhákkal. Precízen, akár egy díszítőművész, egymás után adta rá a próbababára az inget, a nadrágot. A baba nagyságra pontosan egyezett a meggyilkolt termetével.

Alighogy begombolta a zakót, megjött Janvier. Frissen, vidáman érkezett, hiszen ő a saját ágyában aludt és csak reggel kelt fel.

– Mégis csak elintézték, főnök.

Moers-re pillantva Janvier a szemével kérdezte: a főnök nincs beszédes kedvében?

– Az imént értesítettek bennünket egy újabb sárga Citroënről. Lucas megnézte. Ez sem az, amelyik nekünk kell. A száma sem kilencesre meg nyolcasra végződik.

Maigret hátrébb lépett, hogy gyönyörködjön a munkájában.

– Nem veszel észre semmit? – kérdezte a fiatalembertől.

– Egy pillanat... Nem... Semmit... Az az ember nem volt ilyen magas... A kabátja mintha rövidebb lenne...

– Ez minden?

– A késszúrástól eredő vágás nem széles...

– Több semmi?

– Nem volt rajta mellény...

– Ami engem meglep, hogy a zakója más anyagból van,

mint a nadrágja. És a színe is más...

– Előfordul ilyesmi...

– Egy pillanat... Nézd csak meg jól a nadrágot. Majdnem új. A zakó meg egy másik öltöny darabja, és legalább két évvel ezelőtt vásárolták.

– Azt hiszem, valóban...

– Pedig hát ez az ember, a zoknijáról, az ingéről meg a nyakkendőjéről ítélve nagy gondot fordított a küllemére... Lépj kapcsolatba a Caves du Beaujolais-val meg a többi kávéházzal... Próbáld meg kideríteni, eltérő színű volt-e rajta a kabát, illetve a nadrág.

A sarokba telepedve Janvier nekilátott körbetelefonálni sorban a kávéházakat.

– A bűnügyi rendőrségről beszélek – ismételte monoton hangon. – Az a rendőr vagyok, akivel ön tegnap beszélt... Nem tudná megmondani...

– Sajnos, az emberünk sehol nem vetette le a kabátját. Lehet, hogy kigombolta, de senki nem jegyezte meg, milyen színű volt a zakója.

– Te mit csinálsz, amikor hazamégy?

Janvier mindössze egy esztendeje volt nős, huncutul mosolygott:

– Megcsókolom a feleségem...

– És aztán?

– Leülök, ő meg odahozza a házipapucsomat...

– Aztán?

Janvier kis ideig töprengett, majd a homlokára csapott:

– Hát persze! Levetem a zakómat...

– Otthon valamilyen különleges zakót hordasz?

– Dehogy... Egyszerűen magamra veszek egy használt kabátot, abban valahogy jobban érzem magam...

Ezek után a szavak után a meggyilkolt ismeretlen

mintha közelebb került volna hozzá. Hazament, talán megcsókolta a feleségét, mint Janvier. Mindenesetre, levette a zakóját és felvette a viseltet. Evett.

– Milyen nap van ma?

– Csütörtök.

– Következésképpen tegnap szerda volt. Gyakran étkezel vendéglőkben? Olyan olcsó éttermekben, mint amilyenek a mi barátunk is nyilván törzsvendége volt?

Ezekkel a szavakkal Maigret a próbababa vállára terítette a bézsszínű köpenyt. Előző nap, körülbelül ebben az időben, vagy tán valamivel később, amikor a tulajdonosa – majdnem a szemük láttára, csak át kellett volna nézni az ablakon a Szajna túlsó partjára – bement a Caves du Beaujolais-ba, ezt a köpenyt még egy élő ember viselte.

S ez az ember ráadásul Maigret-hez fordult. Nem egy közönséges inspektorhoz vagy detektívhez, vagy olyasféléhez, akit a pozíciója különösen fontossá tesz, esetleg a bűnügyi rendőrség főnökéhez.

Nem, neki éppen Maigret-re volt szüksége. „Ön nem ismer engem – vallotta be mindazonáltal. Igaz, hozzátette: – De a feleségemmel, Nine-nel már találkozott...”

Janvier sehogy sem tudott rájönni, hová akar kilyukadni Maigret a vendéglőkkel kapcsolatban.

– Szereted a tőkehalat provence-i módra?

– Imádom. Ez az étel kissé nehéz a gyomornak, de én megeszem, ha csak hozzájutok...

– Nocsak!... És a feleséged gyakran főz neked?

– Nem. Túl sok vele a baj. Ilyen ennivalót otthon ritkán tesznek az asztalra.

– Következésképpen vendéglőben eszed, ha szerepel az étlapon?

– Igen.

– És gyakran szerepel a menüben?

– Nem is tudom... Várjon csak... Főleg pénteki napokon...

– Tegnap meg szerda volt... Hívd fel Paul doktort és add át nekem a kagylót.

A doktort, aki éppen a boncolási jegyzőkönyvet állította össze, nem lepte meg a kérdése:

– Mondja, doki, nem volt a tőkehalban szarvasgomba?

– Persze, hogy nem... Különben megtaláltam volna.

– Köszönöm... Ez az Janvier! A gyomrában nem volt szarvasgomba. Azt általában a drágább helyeken szolgálják fel. Tehát, a drágább éttermek kiesnek. Kérd meg a detektíveket. Majd Torrence és még két-három legény segítenek neked. A kapcsoló- központban nem lesznek elragadtatva: egy ideig lefoglalsz minden vonalat. Hívj fel egymás után minden vendéglőt, kezd abban a kerületben, ahol tegnap ügyködtél. Tudd meg, nem volt-e az étlapjukon az este tőkehal provence-i módra... Várj csak!... Először azokat hívd fel, amelyeknek délies nevük van, hátha éppen ott lesz hamarabb szerencséd.

Janvier elment, bár nem túlságosan örült a megbízatásnak.

– Van nálad kés, Moers?

Az idő dél felé járt, s Maigret még mindig a „hullájával” bajlódott.

– Illeszd a hegyét a felöltőn levő vágásba... Jó... Most ne mozduljon el...

Kissé felemelte a szövetet, s megnézte az alatta levő zakót.

– A felöltőn és a zakón a vágás nem esik egybe... A döfés helye máshol van... Tedd balra... Jobbra... a szűrés fentebb esik... most lentebb...

– Értem...

A laboratórium hatalmas helyiségében dolgozó szakértők és asszisztensek lopva figyelték őket, s néha gúnyosan összenéztek.

– Most sem stimmel... A felöltőn és a zakón levő vágás között öt centiméter az eltérés... Hozz ide egy széket... Segíts...

Rendkívül óvatosan leültették a babát.

– Jó... Ha az ember, például, asztalnál ül, a kabátja ráncot vethet... Most illeszd bele...

De hiába próbálkoztak, a két vágás, melyeknek a logika szerint fedniük kellett volna egymást, nem passzolt.

– Hát erről van szó! – kiáltott fel Maigret, mintha egy nehéz egyenletet oldott volna meg.

– Azt akarja mondani, hogy amikor megölték, a köpeny nem volt rajta?

– Majdnem bizonyos.

– De a felsőruházaton a vágás késszúráásra utal...

– Ezt később csinálták, hogy ilyen látszatot keltsenek. Hiszen az ember helyiségben – otthon vagy vendéglőben – nem hord esőkabátot... Amikor azok az emberek vették a fáradságot, és kilyukasztották a felöltőt, ezzel azt igyekeztek nekünk sugalmazni, hogy a gyilkosság az utcán történt... És nem voltak restek ezt megtenni...

– ...tehát a gyilkosságot zárt helyiségben követték el – szögezte le Moers.

– Ugyanezen oknál fogva nem voltak restek a holttestet elcipelni a Concorde térre, ahol a gyilkosság egyáltalán nem történhetett meg...

Maigret, miután kiverte a pipáját a cipője sarkán, felkötötte a nyakkendőt és újból megnézte a próbababát, amely most jobban hasonlított egy élő emberre, mint amikor

ülő helyzetben volt.

– Találtál már valamit? – kérdezte a technikust.

– Egyelőre nem sokat. De még nem fejeztem be. A cipőtalp mélyedéseiben felfedeztem egy kevés eléggé jellegzetes sarat. A föld át van itatva borral. Ilyen a falusi pincékben található, röviddel a borfejtés után.

– Folytasd a munkát. Hívj majd fel, a szobámban leszek.

Amikor a felügyelő bement a főnökhöz, az ezekkel a szavakkal fogadta:

– Nos, Maigret, mit tudott meg a „hullájáról”?

Ilyen formában először hangzott el ez a kifejezés. Valaki nyilván tájékoztatta a főnököt, hogy Maigret éjjel két óra óta csak ezzel az esettel foglalkozik.

– Mégis végeztek vele? Be kell vallanom, tegnap azon a véleményen voltam, hogy vagy egy tréfacsinálóval, vagy egy örülttel van dolga.

– Bennem ez fel sem merült. Már az első telefonhívás után elhittem mindent, amit az ismeretlen mondott.

Hogy miért? Magamagának sem tudta volna megmagyarázni. De biztosan nem azért, mert ez az ember személyesen hozzá fordult. Miközben a főnökkel beszélgetett, önkéntelenül át-átpillantott a Szajna túlsó partjára, a fényben úszó rakpartra.

– A nyomozás vezetésével az ügyész Comélieau-t bízta meg. Reggel majd elmennek a törvényszéki orvosszakértői intézetbe. Nem akar csatlakozni a társaságukhoz?

– Minek?

– Mégis találkoznia kellene Comélieau-val. Vagy legalább felhívhatná. Eléggé sértődékeny. – Maigret ezt tudta. – Nincs olyan érzése, hogy valamilyen tartozást hajtottak be a gyilkosok ezen az emberen?

– Nem mondanám. Nem vetem el ezt a verziót sem, de

nekem nincs ilyen benyomásom. A bűn világában nem szokás közszemlére tenni az áldozatokat a Concorde téren.

– Nos, tegye azt, amit jónak lát. Valaki bizonyára hamarosan azonosítja...

– Ezen csodálkoznék...

Maigret-t valami furcsa érzés fogta el. Hogy pontosan milyen, aligha tudta volna megmagyarázni. Valahogy minden kapcsolódott egymáshoz, mégis meg kellett kísérelni, hogy feltevéseinek pontos formát adjon, különben összezavarodik az egész.

Gondolatai újra és újra visszatértek a Concorde téri „nyugtalanító lelethez”. Valaki, úgy látszik, azt akarta, hogy a holttestet megtalálják, méghozzá gyorsan. Jóval egyszerűbb és kevésbé veszélyes lett volna, például bedobni a Szajnába, ahol csak napok, talán hetek múlva tudják felkutatni.

A meggyilkolt nem volt gazdag ember vagy közéleti személyiség, csupán átlagpolgár.

De ha valakik azt akarták, hogy a rendőrség érdeklődjön iránta, miért verték össze az arcát, miért szedtek ki minden olyan iratot a zsebéből, ami lehetővé tette volna a személyazonosság megállapítását?

A zakóról viszont nem vették le a címkét. Nyilván azért, mert tudták a gonosztevők, hogy ez a zakó konfekció, ilyen ezrek hordanak.

– Gondterheltnek látszik, Maigret.

– Valahogy nem illenek össze a dolgok – ez volt minden, amit Maigret válaszolni tudott.

Túl sok részlet ellentmondott egymásnak. S még egy másik dolog is zavarta, hogy ne mondjuk, idegesítette Maigret-t.

Mikor is hívta ez az ember utoljára? Lényegében az

utolsó híradás az a kis cédula volt róla, melyet a Saint-Denis-i postahivatalban hagyott.

Ebben az üzenetben a szerencsétlen a legnyilvánvalóbban segítségért fordult hozzá. Sőt arra kérte, figyelmeztesse az ügyeletes rendőröket, hogy valaki közülük azonnal a segítségére siethessen.

És tessék, este nyolc és tíz óra között megölték!

Vajon mit csinált négy órától nyolcig? A felügyelőnek nem volt semmi adata, aminek alapján megválaszolhatta volna ezt a kérdést. Eszébe jutott a kigyulladt tengeralattjáró esete. A rádió révén fültanúja volt az egész világ. Mindenki tisztán hallotta a vészjeleket, amelyeket a halálos veszélybe került emberek adtak le. Lelki szemeik előtt megjelentek a tragédia színhelye felett ide-oda cikázó mentőhajók. Aztán a vészjelzések egyre ritkábban hallatszottak. Majd hirtelen beállt a csönd.

Valami nyomós oka lehetett az ismeretlennek, hogy hallgatott. Párizs népes utcáin, fényes nappal, nem rabolhatták el. Nyolc óránál előbb nem ölték meg.

Minden jel arra mutatott, hogy ez az ember hazament. Ezt sugallta az is, hogy zakót váltott. Otthon vagy egy vendéglőben megebédelt. Nem sietett, ha egyszer nyugodtan megehetette a levest, a tőkehalat és az almát. Éppen az alma mutatja, hogy akkor nyugodt volt!

De miért nem adott jelt magáról majdnem négy órán keresztül?

Habozás nélkül több ízben Maigret-hez fordult segítségért, kérte, azonnal avatkozzon be a rendőrség. De négy óra körül mintha megváltozott volna a szándéka, nyilván úgy döntött, nem kísérlenezik tovább a rendőrséggel.

Ez aggasztotta Maigret-t. Mintha a „hullája” hűtlen lett volna hozzá!

– Na, mi van, Janvier?

Az ügyeletesi szobában vágni lehetett a füstöt. A négy detektív csüggedt tekintettel ült a telefonkészülék mellett.

– Tőkehalat eddig sehol sem készítettek, főnök! – sóhajtott komikusan Janvier. – Már végigtelefonáltuk azt a kerületet. Még a Montmartre-tal kell kapcsolatba lépnem, Torrence meg a Clichy térrel foglalkozik...

Maigret is telefonált a szobájából, de az ő objektuma csak egy kiskocsmá volt a Lepic utcában.

– Igen, taxival... Még várok egy percet...

Az íróasztalán ott voltak a fényképek, amelyeket az éjjel készítettek. Továbbá a reggeli újságok, a jelentések, s egy cédula Coméliau bírótól.

– Te vagy az, Maigret-né?... Nem is olyan haj de rosszul... Hogy sikerül-e hazamennem ebédre, nem tudom... Nem, borotválkozni még nem volt időm... megpróbálok beugrani a fodrászhoz... Igen, ettem...

Megkérte a küldöncöt, az öreg Joseph-et, hogy tartsa ott az esetleges látogatókat, s mégiscsak elment borotválkozni. Csupán a hídon kellett átmennie. Betérve a Szent Mihály körúton az első fodrászüzletbe, elégedetlenül nézegette a tükörben a szeme alatti táskákat.

Ahogy az irodájából kilépett, érezte, nem tud ellenállni a kísértésnek, hogy be ne kukkantson a Caves du Beaujolais-ba, és le ne hajtson egy pohárával. Először is, mert tetszett neki ezeknek a vendéglőknek az atmoszférája, ahol soha nem volt tömeg, és ahol a tulajdonos elbeszélgetett vele, mint régi ismerőssel. Ezenkívül szerette a beaujolais-t, különösen úgy, ahogy itt felszolgálták. De volt még egy oka. „Hullájának” a nyomait kereste.

– Furcsa érzés fogott el, felügyelő úr, amikor reggel kinyitottam az újságot. Tudja, futólag láttam őt. És

emlékszem, rokonszenvesnek találtam. Szinte most is látom: bejön, integet a kezével. Nyilván zavart volt, de az arca jóságosnak látszott. Fogadni mernék, amikor rendben mentek a dolgai, vidám fickó volt... Lehet, hogy kinevet, de minél többet gondolok erre, annál inkább úgy érzem, egy bohócra hasonlít... Valakire emlékeztet... Már jó ideje ezen töröm a fejem...

– Valaki hasonlít rá?

– Igen... Azaz, hogy... Az egész jóval komplikáltabb... Emlékeztetni emlékeztet, de hogy kire, nem tudnám megmondani... Hát még nem azonosították?

Ez is furcsaságok egyike volt, bár aligha mondható szokatlannak. Az arcot ugyan eltorzították, de nem annyira, hogy ne lehessen ráismerni az emberre, ha más nem, például, a felesége vagy az anyja felismerhette.

Volt lakása, vagy legalább egy szobája egy olcsó szállodában. Bárhol is lakott, egész éjjel távol maradt otthonról.

A logika szerint az utóbbi néhány órában valaki fel kellett hogy ismerje a fényképet, vagy pedig valakinek értesíteni kellett a rendőrséget az eltűnéséről.

Erre Maigret mégsem gondolt. Miután a hídnak ezen az oldalán találta magát, elindult az irodájába, szájában még mindig érezve a bor kellemes, kissé fanyar utóízét. Felfelé menet a kopott lépcsőn, önkéntelenül magára vonta a tekinteteket, amelyekben tisztelet és félelem egyaránt volt.

Bekukkantott a fogadószoba ablakán. Egy ember várta ott, fesztelenül cigarettázva.

– Oda menjünk be...

A vendéget a szobájába kísérte, leültette, aztán letette a kabátját és a kalapját, de közben a szeme sarkából állandóan figyelte. A látogató távolról megnézte a

meggyilkolt fényképét.

– Nos, Fred...

– Eljöttem, felügyelő úr... Nem vártam meg, amíg ön hivat. De el sem tudom képzelni, miben lehetek a szolgálatára...

A sovány, feltűnően sápadt arcú férfi kissé nőies eleganciával öltözködött. Meg-megremegő orrcimpái elárulták, hogy kábítószeres.

– Nem ismered?

– Amikor megláttam a fényképet, rögtön tudtam, mi történt. Látszik, alaposan helybenhagyták.

– Soha nem találkoztál vele?

Világos volt, mint a nap: Fred az informátor, lelkiismeretesen igyekszik eleget tenni kötelességeinek. Figyelmesen megnézte a fényképeket, még az ablakhoz is odament, hogy jobban szemügyre vehesse őket.

– Nem... És mégis...

Maigret várt, meg-megszívta a pipáját.

– Nem! Sosem láttam... De valakire emlékeztet... Csak azt nem tudom, kire... Mindenesetre nem egy mi körünkbe valóra... Még kezdő lehetett, különben felfigyeltem volna rá...

– Mégis kire emlékeztethet?

– Töröm a fejem, de... Nem tudja, mivel foglalkozott? És melyik kerületben lakott?

– Egyiket sem tudom.

– Nem vidéki, az rögtön látható.

– Ebben biztos vagyok.

Előző nap Maigret megjegyezte az ismeretlen párizsi kiejtését – így beszélnek a munkások, az egyszerű emberek, ezt a beszédet lehet hallani a külvárosi metrókon, a kocsmákban, a Téli bicikliverseny-pálya lelátóin.

Támadt egy ötlete. Ezt a változatot is ki kell dolgozni.

– Egy Nine nevű nőt sem ismersz?

– Várjon csak, várjon csak... Egyet ismerek Marseille-ben, egy másiknak meg bordélyháza van a Saint-Ferréol utcában...

– Ez nem az, ezt én is ismerem... legalább ötven éves.

Fred egy pillantást vetett a meggyilkolt fényképére – akit olyan harmincasnak lehetett saccolni –, s azt mondta:

– Az még nem jelent semmit!

– Fogj egy fényképet. Vidd magaddal mindenhova. Mutogasd mindenütt.

– Számíthat rám... Azt hiszem, néhány nap múlva ezt-azt megszimatolok... Nyitott szemmel-füllel járok. Van a láthatáron egy nagyvad, egy kábítószerüzér. Eddig csak annyit tudok róla, hogy Jean úrnak hívják. De még egyszer sem láttam. Állítólag egy egész bandát irányít. Náluk mindig kapható narkó. És csak fillérekbe kerül...

Janvier, aki a szomszéd szobában volt, még mindig a tőkehalételekkel foglalkozott.

– Tökéletesen igaza volt, főnök. Mindenki azt mondja, hogy ezt az ételt csak pénteki napokon szolgálják fel. És akkor sem gyakran. Húsvétkor, azt mondják, még szerdán is kapható, de hát húsvét még elég messze van...

– Majd foglalkozik ezzel Torrence. Mi van ma a Téli bicikliverseny-pályán?

– Egy pillanat, rögtön megnézem az újságban.

Aznap motorkerékpáros üldözőverseny volt.

– Vigyél magaddal egy fotót. Menj a pénztárba, beszélj a narancs- és földimogyoró-árusokkal. Nézz körül a szomszédos bisztrók tájékán. Aztán végigkóstolhatod a kávé a Port-Dauphine közelében...

– Úgy gondolja, szurkoló volt?

Maigret ezt nem tudta. Mint a többieknek – a kávéház-tulajdonosnak, Frednek, az informátornak – neki is csak valamilyen furcsa, homályos megérzése volt.

Nem tudta elképzelni ezt az embert sem egy irodában, sem egy boltban. Fred szerint nem tartozott az alvilághoz sem.

Viszont egy napon azokkal a kis kávéházakkal jegyezte el magát, amelyeket többnyire dolgozó emberek látogatnak. Volt egy Nine nevű felesége. S Maigret valamikor ismerte az asszonyt.

De honnan? Vajon eldicsekedett volna vele az illető, ha a felesége a törvényekkel összeütközve kerül ismeretségi kapcsolatba a felügyelővel?

– Dubonnet, menj el az erkölcsrendészetre. Nézd meg az utóbbi néhány évben nyilvántartott prostituáltak listáját. Írd ki valamennyi Nine címét. Keresd fel őket.

Dubonnet, a fiatal detektív nemrég fejezte be az iskolát, meglehetősen kimért ember volt, mindig kifogástalanul öltözködött és igen előzékenyen viselkedett mindenkivel. Lehet, hogy direkt, heccből adta neki Maigret ezt a megbízást.

Egy másik detektívnek azt az utasítást adta, hogy nézzen be minden kávéházba a Châtelet, a Vosges és a Bastille tér környékén.

Coméliau, a nyomozás vezetője, ki se mozdulva a szobájából türelmetlenül várta Maigret-t, s képtelen volt megérteni, miért nem szakított rá eddig időt, hogy felkeresse.

– Mi van a sárga Citroënnel?

– Eriau foglalkozik vele.

Minden a szokásos rendben folyt. Még ha nem is hozott semmi eredményt. A rendőrök Franciaország valamennyi

útvonalán megállították a sárga Citroëneket.

Valakit el kellett küldeni abba a Sébastopol körüti üzletbe, ahol a meggyilkolt zakóját vásárolták, majd még valakit a Saint-Martin bulvárra, ahol az esőkabátot vették.

S eközben jöttek-mentek, telefonáltak, jelentéseket kopogtak az írógépeken a detektívek. A folyosókon ügyfelek várakoztak. A garniszállókat figyelő osztályról az erkölcsrendészetre, onnan pedig a bűnügyi nyilvántartóba rohángáltak a küldöncök.

– Figyeljen csak, főnök – hallotta a kagylóban Moers hangját – Van itt egy apróság, aminek lehet, hogy nincs semmi jelentősége, de olyan keveset tudtam meg, hogy úgy döntöttem, közlöm. Mint általában, analizáltam a hajszálakat, és ajakrúzs nyomait fedeztem fel rajtuk...

Ez majdnem komikusán hangzott, de egyikük sem nevetett. Egy bizonyos nő megcsókolta Maigret felügyelő „hullájának” a haját. Egy olyan nő, aki festi a száját.

– Hozzáteszem, hogy az ajakrúzs olcsóbb fajta, és hogy a nő több mint valószínű szőke. A rúzs sötétvörös színű...

Nem tegnap este csókolta meg a nő az ismeretlent? És nem otthon, amikor az hazament és zakót váltott?

Ha pedig átöltözött, akkor ebből az következik, hogy egyáltalán nem volt szándékában kimenni az utcára. Az az ember, aki mindössze egy órára ugrik haza, nem vesztegeti az időt átöltözésre.

Tehát, váratlanul elhívták... De lehetséges-e, hogy az üldözött, akire annyira ráijesztettek, hogy karjával hadonászva rohángált Párizs utcáin, s folyton a rendőrséget hívta, a sötétség beálltával elhagyta a lakását?

Az asszony megcsókolta a haját, vagy arcát odaszorította az arcához... Vajon nem a ragaszkodás jele ez?

Maigret sóhajtott, miközben újra megtömte a pipáját,

majd az órájára pillantott. Egy óra elmúlt.

Tegnap ilyenkor még ez az ember a szökőkutak csobogása közepette ment át a Vosges téren.

A felügyelő kinyitotta azt a kis ajtót, amely a bűnügyi rendőrségről a bíróságra vezetett. A folyosókon, mint nagy fekete madarak, talárba öltözött ügyvédek röpködtek.

– Elmegyünk, meglátogatjuk a vén majmot – sóhajtott Maigret. Ki nem állhatta Comélieau-t.

Elképzelte, hogyan fogadja majd, fogai között szűrve az epésen szemrehányó szavakat: „Vártam, felügyelő úr...”

Ez az ember képes arra, hogy mint XIV. Lajos, egyenesen azt mondja: „Már majdnem vámom kellett...”

De Maigret füttyült rá.

Éjjel két óra óta már csak a „hullája” érdekelte.

Harmadik fejezet

– Örvendek, felügyelő úr, hogy végre beszélhetek önnel.

– Higgye el, vizsgálóbíró úr, nekem is öröm egy ilyen alkalom...

Maigret-né felkapta a fejét. Valahányszor, ha a férje hangjában meghallotta ezeket a rendkívül nyugodt és udvarias intonációkat, kezdte kényelmetlenül érezni magát. Amikor Maigret ilyen hangnemben beszélt vele, sírni szeretett volna – annyira megfélemlítette.

– Ötször hívtam önt...

– Nem voltam bent az irodámban! – sóhajtott tettetett ijedtséggel Maigret.

Maigret-né jeleket adott a férjének, hogy ne feledkezzen meg magáról; hiszen olyan emberrel beszél, akinek a sógora kétszer vagy háromszor volt tagja a kormánynak.

– Az imént közölték velem, hogy beteg...

– Nem olyan veszélyes, Coméliau úr! Az emberek hajlamosak eltúlozni a dolgokat! Mindössze egy erős meghűlés. S nem is vagyok benne biztos, hogy már olyan erős!

Ezt a kedélyes hangulatot, lehetséges, az a körülmény idézte elő, hogy Maigret most otthon ült a foteljében, háziköntösben és papucsban.

– Csodálkozom, hogy nem értesített, ki helyettesíti önt.

– Hol?

Coméliau szárazon, szaggatottan, hivatalos távolságtartással beszélt, holott Maigret hangja egyre szívélyesebbé vált.

– A Concorde téri ügyben. Feltételezem, nem feledkezett

meg róla.

– Egész nap csak rá gondolok. Éppen mondtam a feleségemnek...

Maigret-né még kétségbeesettebben integetett a kezével, kérve, ne emlegesse az ő nevét. A lakásuk kicsi, otthonos fészek volt. A szalonban levő bútort – pácolt tölgyfa – még az esküvőjükre kapták. A szomszédos ház fehér falán jól olvashatóan látszottak a fekete betűk: „Lhoste és Pépin – precíziós műszerek.”

Már harminc éve látta – reggel, délben és este – ezt a feliratot az óriási raktár kapuszárnyai felett és előtte az ugyanilyen sötét betűkkel kipingált teherautókat, de mindeddig nem unta meg a látványt.

Ellenkezőleg! A felirat még tetszett is neki. Majdhogynem megsimogatta a tekintetével. Aztán szokásból megnézte a kissé távolabb álló házat, amelynek ablakaiban fehérneműk száradtak, az egyik ablakpárkányon pedig a melegebb idő beköszöntével ismét feltűnt a bíborvörös geránium.

Ez bizonyára egy másik geránium lehetett. De Maigret meg mert volna esküdni rá, hogy a virágcserep, ahogy ő maga is, állandóan itt volt az utóbbi harminc évben. Ez alatt a három évtized alatt egyetlen egyszer sem látta, hogy valaki kinézett volna az ablakon, vagy megöntözte volna a virágokat. Valaki, pedig nyilván lakott abban a házban, de napirendje más volt, mint a felügyelőé.

– Úgy véli, Maigret úr, hogy a beosztottjai a távollétében is olyan gonddal folytatják a nyomozást, mint ön szeretné?

– Meg vagyok győződve, Comélieau úr. Sőt mi több, teljesen biztos vagyok benne! El sem tudja képzelni, milyen kényelmes egy nyomozást karosszékéből, a meleg, lakályos szobából, távol az utcazajtól és minden nyüzsgéstől vezetni! Az ember keze ügyében csupán egy telefon van, meg egy

csésze gyógytea. El szeretnék mondani önnek valamit. Kíváncsi vagyok, megbetegedtem volna-e, ha nincs ez a nyomozás. Nyilvánvalóan nem, hiszen éppen a Concorde téren hültem meg. Ráadásul azon az éjszakán, amikor ott megtalálták a holttestet. De az is lehet, hogy reggel, napkeltekor, amikor Paul doktorral a boncolás után végigsétáltunk a rakparton. Azonban nem erről van szó. Ha nem lenne ez a nyomozás, önt az én meghűlésem a legkevésbé sem izgatná, igaz?

Az irodájában trónoló vizsgálóbíró arca valószínűleg elzöldült ettől a tiszteletlenségtől. Szegény Maigret-né pedig nem találta a helyét, hiszen ő annyira tisztelt minden feletttest, minden hatalmasságot!

– Itthon, a feleségem gondoskodása mellett kellőképpen át tudom gondolni, miként vezessem a nyomozást. Itt senki, vagyis majdnem senki nem zavar...

– Maigret! – vágott a szavába a felesége.

– Pszt!

– És ön normálisnak tartja, hogy három nap után még mindig nem azonosították a holttestet! – háborodott fel Comélieau. – A fényképe megjelent minden újságban. Az ön szavaiból ítélve, van felesége...

– Igen, ezt mondta.

– Engedje meg, hogy befejezzem. Van felesége, s bizonyára barátja is. Úgyszintén vannak szomszédai, és feltehetőleg háztulajdonos. Valaki látni szokta egy bizonyos időben az utcán. De valami okból senki nem jelentkezik, hogy azonosítsa vagy bejelentsen az eltűnését. Igaz, nem mindenki ismeri a Richard-Lenoir körútra vezető utat!

Szegény Richard-Lenoir körút! De meg vannak akadva rajta!

Valóban, ez vezet a Bastille térre. Körülötte mindenütt

szűk, népes mellékutcák. Az a kerület pedig, amelyet hozzácsatoltak, telis-tele van mindenféle műhellyel és raktárral. De maga a körút széles, a közepén pázsítás húzódik. Ez a fű a metró alagútja felett nő, ahonnan a szellőzőnyílásokon át meleg levegő és klórozott víz szaga jön fel. Minden második percben eldübörög egy metróvonal, s a közeli házak szinte görcsösen megremegnek.

A szokás nagy úr. Az utóbbi harminc évben a barátok és a kollégák ki tudja hányszor ajánlottak Maigret-nek lakást, ahogy ők mondták, egy tisztességesebb negyedben. Maigret meg is nézte mindegyiket, de aztán hümmögve azt mondta:

– Persze, nagyon kedves hely...

– És micsoda kilátás, Maigret!

– Igen...

– A szobák tágasak, világosak.

– Igen... Pompás lakás... Kész örömmel letelepednék itt... Csak...

Kevés hallgatás után sóhajtozva rázta a fejét:

– Csak tudjátok... A költözködés!...

Annál rosszabb azoknak, akiknek nem tetszik a Richard-Lenoir körút. Annál rosszabb Comélieau-nak.

– Mondja, vizsgálóbíró úr, dugott már valaha borsószemmet az orrába?

– Mit, micsodát?

– Mondom, borsószemmet. Emlékszem, volt egy ilyen játék gyerekkorunkban. Próbálja meg. Aztán nézzen a tükörbe. Meg fog lepődni. Fogadok: így, borsószemmel az orrlikában, azok az emberek is elmennek ön mellett, akik gyakran látják, és nem fogják felismerni. Pedig ez nem változtatja meg annyira az arckifejezést. Ám a külső akár legjelentéktelenebb elváltoztatása is éppen azokat zavarja meg, akik közelebb állnak hozzánk. A mi emberünk arca

meg, ezt ön is tudja, alaposan el van torzítva. Neki nem borsószermet dugtak az orrlíkába.

– Van egy másik ok is. Az emberek nehezen tudják elképzelni, hogy a szomszédjuk, a kollégájuk vagy az a pincér, aki minden nap felszolgálja nekik az ebédet, hirtelen valaki más lesz, mondjuk, gyilkos vagy éppen ellenkezőleg, áldozat. Elolvassák az újságokban a bűneseteket, és azt hiszik, hogy mindaz valahol egy másik világban, egy másik környezetben történt. De nem az ő utcájukban, az ő házukban.

– Rövidre fogva a szót, ön természetesnek tartja, hogy még senki nem ismerte fel a halottat?

– Engem ez nem nagyon lep meg. Emlékszem egy esetre, amikor a vízbefűlt nőt csak fél év múlva azonosították. Ráadásul ez akkor volt, amikor a halottasházban még nem volt hűtőláda, csupán hideg víz csörgött minden tetemre!

Maigret-né sóhajtott, minden reményét feladta, hogy észre térítheti a férjét.

– Röviden szólva, ön nyugodt. Megöltek egy embert, de három nap után nemcsak hogy nem akadtunk a gyilkos nyomára, de az áldozatról sem tudunk semmit.

– Számos apró részletet ismerek, Comélieau úr.

– Bizonyára annyira aprók, hogy ezeket nem szükséges közölnie velem, bár a nyomozást éppen én vezetem.

– Tessék, itt van például az egyik. A meggyilkolt kissé piperkőc volt. Meglehet, különös ízléssel nem tűnt ki, de a külsejére ügyelt, amire a zoknijából és a nyakkendőjéből következtethetünk. Aztán szürke nadrágot, gabardin esőköpenyt és fekete velűrbőrből készült könnyű félcipőt hordott.

– Ez valóban nagyon érdekes!

– Igen, nagyon érdekes. Annál is inkább, mert volt még

rajta egy fehér ing is. Hát nem azt várná az ember, hogy az, aki a lila zoknikat meg a tarka nyakkendőket kedveli, rikitó, de legalább csíkos vagy pöttyös inget viseljen? Menjen be az egyik kávéházba, ahová ez az ember hívott bennünket. Ott nem lát sima fehér inget.

– Amiből arra következett...

– Egy pillanat. Legalább két ilyen kávézóban – ezt Torrance állapította meg – rendelt szokása szerint „Suze-citront”.

– Tehát ismerjük kedvenc aperitifjét!

– Kóstolta már valaha a „suze”-t, Comélieau úr? Keserű, nem túl erős ital. Nem a legelterjedtebb aperitif. Megfigyeltem, hogy azok az emberek, akik ezt isszák, többnyire nem azért ülnek be a kávézóba, hogy jóllakjanak. Az efféle népség szakmai kényszerűségből jár oda. Például kereskedelmi utazók, akiknek vendégül kell látni valakit.

– Ebből arra következett, hogy a meggyilkolt vigéc volt?

– Nem.

– Akkor hát mire?

– Várjon csak. Őt vagy hat ember látta őt, ezeknek megvan a vallomásuk. De egyik sem tud róla pontos leírást adni. Többségük azt állítja, hogy kis termetű, s van egy jellegzetes szokása: hadonászik a karjával. Majdnem elfelejtettem egy apróságot, amit Moers fedezett fel reggel. Moers akkurátus fiú. Soha nincs megelégedve azzal, amit csinál, és önszorgalomból felülvizsgálja az eredményeit. Bizony! Kiderítette, hogy a meggyilkolt lúdtalpas volt.

– Mit akar ezzel mondani?

– Lapos, lesüllyed volt a talpa, ha önnek így jobban megfelel. – A felügyelő intett Maigret asszonynak, hogy tömje meg a pipáját, s miközben a szeme sarkából figyelte a műveletet, egy mozdulattal jelezte: ne nyomkodja meg túl

erősen a dohányt.

– Említettem már azokat a személyleírásokat, amelyekkel rendelkezünk. Eléggé pontatlanok, mégis, az öt ember közül kettőnek ugyanaz volt a benyomása. „Nem vagyok benne egészen biztos – mondta nekem a Caves du Beaujolais kávéház tulajdonosa de valakire emlékeztet... Csak azt nem tudom, kire.” Pedig hát a meggyilkolt nem volt filmszínész, még csak statiszta sem. Elküldtem egy detektívet, érdeklődjön filmstúdiókban. Politikus vagy bírósági személy úgyszintén nem lehetett.

– Maigret! – kiáltott a felesége.

A felügyelő meggyújtotta a pipát, és pöfékelve folytatta:

– Meg tudná mondani, Comélieau úr, milyen foglalkozáshoz illenek ilyen részletek?

– Nem vagyok műkedvelő jós egy szalonban.

– Ha nem dugjuk ki az orrunkat a házból, marad idő a gondolkodásra. Mindig megfeledekzem a fontos dolgokról. Természetesen elrendeltük a nyomozást olyan körökben is, mint például a futballdrukkerek, a bicikliversenyek szurkolóinak tábora. Igaz, eredménytelenül. És utasítást adtam, hogy kérdezzék ki a PMU minden bérlőjét.

– Minek a bérlőit?

– A Pari-Mutuel-Urbain-nak... Bukmékerirodák... Tudja, vannak olyan kávéházak, ahol úgy is lehet fogadni, hogy ki se megy az ember a lóversenypályára... Feltételeztem, hogy a mi ismeretlenünk egy efféle intézmény törzsvendége volt... De ezen az úton sem jutottunk messzire.

Maigret angyalian türelmes volt. Mintha direkt nyújtotta volna a telefonbeszélgetést.

– Lucas detektív, aki elment egy lóversenyre, némi szerencsével járt... Igaz, sok ideje ráment... Mégis, aligha

lehet azt is hivatalosan azonosításnak nevezni. Természetesen a sérült arc miatt. Aztán ne feledje, jobban hozzá vagyunk szokva, hogy az embert élőnek és ne holtak lássuk. Vegye tekintetbe azt a körülményt is, hogy annak az embernek, aki meghalt, jelentősen megváltozik a külseje is... Ennek ellenére emlékezett rá néhány ember... Rendszerint a nagyközönség számára fenntartott tribünökön mutatkozott, s nem a páholyokban... Egy informátor bizalmas közlése szerint meglehetősen gyakran...

- És ezek az adatok mégsem elégségesek ahhoz, hogy azonosítsák a holttestet?

- Nem. Viszont más adatokkal együtt, melyekről már szóltam önnek, ezek az információk lehetővé teszik, hogy majdnem teljes bizonyossággal kijelentsem: a meggyilkolt a „limonádé szakmában” dolgozott.

- Limonádé szakmában?

- Így szokás nevezni nálunk a kávéházi pincérek, mosogatók, mixerek, sőt még a tulajdonosok foglalkozását is. Ez szakmai elnevezés, s azokat a személyeket illeti meg, akik az ételesekkel ellentétben az „italos” vendégek kiszolgálásával foglalkoznak. Tudja, minden kávéházi pincér hasonlít egymásra. Nem akarom azt mondani, hogy ténylegesen is egyformák, de van köztük valami rokoni hasonlóság. Gyakran előfordul, hogy az ember ismerősnek vél egy pincért, akit annak előtte soha sem látott.

A többségük lábfejős, ami teljes mértékben érthető. Puha, könnyű cipőket hordanak, majdhogynem papucsban járnak. Ön soha nem lát a pincérekön vastag talpú sportcipőt. Megszokták a fehér ing használatát. Azonkívül, bár nem állítom, hogy feltétlenül így van, sok köztük a lúdtalpas.

És még egy közös vonás! Valami megmagyarázhatatlan oknál fogva a kávéházi pincérek imádják a lóversenyt, és jó néhányan, akik csak korán reggel és este dolgoznak, rendszeresen megtalálhatók az ügetőkön.

– Röviden, ön arra következtet, hogy a meggyilkolt kávéházi felszolgáló volt?

– Nem. Éppen hogy nem.

– Akkor nem értem önt.

– A „limonádé szakmában” dolgozott, de nem pincér volt. Néhány óra alatt pusztán időtöltésből kikövetkeztettem.

Az efféle mondatok valószínűleg roppantul sokkolták a bírót. Az arca nyilván fagyos lett, mintha jégtömbből faragták volna ki.

– Mindaz, amit a pincérekkel kapcsolatban mondtam, a vendéglőtulajdonosokra is vonatkozik. Ne ítéljen el önhittség miatt, de nekem mindvégig az volt az érzésem, hogy a mi ismeretlenünk nem egyszerű alkalmazott, hanem saját üzlete van. Ezért telefonáltam délelőtt tizenegykor Moers-nek. A meggyilkolt inge még mindig a technikai csoportnál van. Nem emlékeztem pontosan, milyen az állapota. Moers újra megvizsgálta. Szerencsénkre. Az ing újnak látszott. Elvégre mindenkinek jogában áll néha új inget felvenni. Ez egyszer másként áll a helyzet. Sőt mi több, a nyaka erősen kopott.

– Feltételezem, hogy a vendéglőtulajdonosoknak is van kopott nyakú ingük.

– Igen, Comélieau úr. Nem kevesebb, mint más embereknek. De ők nem hordanak kézelőt. Ismerek egy kisvendéglőt, ahová dolgozó emberek járnak; nem amerikai jellegű büfé, mint amilyenek az Opera téren vagy a Champs-Élysées-n található. A tulajdonosa folyton hideg vízben vájkál, s ezért kénytelen felgyűrni az ingujját. Moers is

megállapította, hogy a már-már foszlott nyakú ing kezelőjén semmi nyoma nincs a kopásnak.

Maigret-né legnagyobb megrökönyödésére a férje úgy beszélt, mint aki egy pillanatig sem kételkedik igazában.

– Tegyük ehhez hozzá a tőkehalat...

– Ez a kisvendéglők tulajdonosainak ingyencfalatja?

– Dehogy, Comélieau úr. Csupán Párizsban rengeteg olyan kiskocsmá van, ahol alig fordul meg vendég. Az asztalok terítetlenül állnak. Gyakran maga a tulajdonos felesége főz, s csak egyféle ételt szolgálnak fel. Az ilyen kocsmák néha teljesen elnéptelenednek, s a tulajdonos a délutánját már szabadon töltheti. Emiatt járja reggel óta két nyomozó Párizs azon kerületeit, melyek a Hotel de Ville-től a Bastille térig húzódnak. Ne feledje, a mi emberünk mindvégig ezen a területen tartózkodott. A párizsiak fanatikusan ragaszkodnak a kerületükhöz, mintha az lenne az egyetlen hely, ahol biztonságban érezhetik magukat.

– Bizik benne, hogy hamarosan rájön a megoldásra?

– Abban bízom, hogy előbb vagy utóbb, de megtalálom. Nem tudom, mindent elmondtam-e már önnek? Várjon csak, említést kell még tennem egy festékfoltról!

– Miféle festékfoltról?

– A nadrág ülepén volt. Ezt is Moers fedezte fel, bár alig lehetett észrevenni. Meggyőződése, hogy a festék friss. Szerinte két-három nappal ezelőtt kenhették rá valamilyen bútorra. Utasítást adtam, érdeklődjenek a különböző pályaudvarokon, kezdve a Lyonival.

– Miért éppen a Lyonival?

– Mert ez mintegy folytatása a Bastille tér kerületének.

– Egyáltalán hogy jönnek ide a pályaudvarok?

Maigret sóhajtott. Istenem, mennyi időt elvesztegetett máris a magyarázásra! Halvány fogalma sincs a valóságról

ennek a törvényszéki paragrafusrágónak! Hogy létezhet olyan ember, aki még egyszer sem kukkantott be egy kávéházba, egyszer sem ment ki egy kerékpár- vagy lóversenyre, aki nem tudja, mit jelent a „limonádé szakmában” dolgozni, s aki mégis úgy tesz, mintha értené a bűnözők lélektanát?

– A jelentésemnek ott kell lennie az asztalán. Amikor ez az ember először telefonált nekem szerdán délelőtt tizenegy órakor, már követték. Valószínűleg előző nap kezdődhetett az egész. Eleinte nem akart a rendőrséghez fordulni, úgy gondolta, egyedül is kimászik a csávából. Ekkor azonban már megrémült. Tudta, az élete forog kockán. Ezért kellett kerülnie a néptelen utcákat.

A tömeg mintegy védelmet jelentett neki. Haza szintén nem mehetett, attól tartva, hogy oda is követik. Párizsban sincs még olyan sok éjjel-nappal nyitva tartó vendéglátóhely. A Montmartre kabaréin kívül csak a vasúti pályaudvarokon húzódhatott meg. Ezek jól ki vannak világítva, a várótermekben mindig nagy a tömeg. Hát ezért! A Lyoni-pályaudvar harmadosztályú várótermében hétfőn festették újra a padokat. Moers azt állítja, hogy a festék azonos azzal, amit a meggyilkolt nadrágján talált.

– A pályaudvari személyzetet kihallgatják?

– Igen. Épp most folyik a kihallgatás.

– Mindent összevetve, azért elért bizonyos eredményeket.

– Mindent összevetve, igen. Még azt is tudom, mikor változtatta meg ez az ember a szándékát.

– Milyen szándékát?

Miután teát töltött a csészébe, Maignet-né intett a férjének, hogy igya meg, amíg ki nem hűl.

– Először, mint már mondtam önnek, maga próbált

kijutni a nehéz helyzetből. De szerdán délelőtt az az ötlete támadt, hogy hozzám fordul. Körülbelül négy óráig többször is telefonált nekem. Hogy aztán mi történt vele? Nem tudom. Lehetséges, hogy miután elküldte nekünk utolsó vészjelzését, a Saint-Denis-i postahivatalban hagyott üzenetet, érezte, most már minden hiábavaló? Így történt vagy sem, körülbelül egy óra múlva, öt óra tájban a Saint-Antoine utcában bement egy sörözőbe.

– Tehát végre jelentkezett egy szemtanú?

– Nem, vizsgálóbíró úr. Janvier talált rá. Megmutatta a fényképet minden kávéházban, kikérdezett minden pincért. Röviden, emberünk Suze-citront rendelt – ez határozottan az ő személyére utal –, és kérte, hozzanak neki egy borítékot. A borítékot zsebre vágta, vett a pénztárnál egy érmét és rohant a telefonfülkéhez. Tárcsázott. A pénztáros hallotta a készülék kattogását.

– De nem önt hívta?

– Nem – mondta Maigret – Nem engem. De valakivel még megpróbált kapcsolatba kerülni, érti? Ami pedig a sárga autót illeti...

– Vannak róla valamilyen hírek?

– Pontatlanok, de hasznosak. Ismeri a IV. Henrik rakpartot?

– Abban a kerületben van, amelyikben a Bastille tér?

– Igen. Látja, minden egy és ugyanazon kerületben történik. Az embernek az a benyomása, hogy egy körben mozog. A IV. Henrik rakpart az egyik legnéptelenebb és legcsendesebb hely egész Párizsban. Ott nincsenek sem üzletek, sem kocsmák, csak polgárházak. A sárga autót egy küldönc gyerek látta szerdán este, pontosan nyolc óra tíz perckor. Azért vette észre, mert ott állt a 63-as számú házzal átellenben, ahová ki kellett vinnie egy táviratot. A motorház

nyitva volt, két férfi matatott a motoron.

– A küldönc leírta őket?

– Nem látta jól őket. Már sötét volt.

– A rendszámot megjegyezte?

– Azt sem. Az emberek nemigen gondolnak arra, hogy megjegyezzék egy véletlenül útjukba kerülő autó rendszámát. Az a lényeg, hogy a kocsi az Austerlitz híd felőli oldalon haladt. És hogy nyolc óra tíz perc volt, hiszen a boncolás kimutatta, hogy a gyilkosságot este nyolc és tíz óra között követték el.

– Mit gondol, az egészsége megengedi, hogy hamarosan elhagyja a lakást?

Coméliau kissé lehiggadt, de az álláspontját szemmel láthatóan nem óhajtotta feladni.

– Nem tudom.

– Most merrefelé tapogatózik?

– Semerre. Várok. Ez az egyetlen, amit tehetünk, nem igaz? Zsákutcába jutottunk. Mi, helyesebben az embereim, minden tőlük telhetőt megtettek. Most várni kell és kész.

– De mire?

– Bármire! Ami adódik. Lehet, hogy éppen egy szemtanú lesz az. Vagy valami új tényező.

– Feltételezi, hogy kínálkozik egy ilyen tényező?

– Reménykedjünk.

– Köszönöm. A beszélgetésünkről jelentést teszek az ügyésznek.

– Adja át neki az üdvözetemet.

– Bizom mielőbbi felépülésében, felügyelő úr.

– Rendkívül hálás vagyok önnek, vizsgálóbíró úr.

Amikor Maigret letette a kagylót, tekintete komor volt, mint a bagolynak. Szeme sarkából a feleségét figyelve – aki újra nekilátott a kötésnek – megérezte benne a feszültséget.

- Nincs olyan érzésed, hogy túl messzire mentél?
- Milyen értelemben?
- Valld be, hogy a bolondját járattad veled.
- Egyáltalán nem.
- Egész idő alatt élcelődtél rajta.
- Úgy gondolod?

Maigret-n látszott, hogy őszintén csodálkozik. Hiszen amit ő mondott, igaz volt, beleértve kételyeit gyengélkedésének komolyságát illetően is. Néha, amikor a nyomozás nem haladt előre, ágyban feküdt vagy egyszerűen csak otthon maradt. Ilyenkor a felesége ápolta. Lábujjhegyen járt. Ide nem hatolt be a bűnügyi osztály lármája és nyüzsgése, nem voltak véget nem érő kihallgatások és szorongató hétköznapi gondok. A kollégák meglátogatták vagy telefonáltak. Mindenki nagyon figyelmes volt iránta. Érdeklődtek az egészsége felől. És ha szemét összehúzza megitta azt a néhány csésze gyógyteát, a felesége grogot készített neki.

Tényleg volt valami, ami rokonította őt a „hullájával”. Erre most jött rá a felügyelő: ő sem annyira a költözéstől félt, mint inkább a megszokott környezet megváltozásától. Hogy nem látja felkeléskor a Lhoste et Pépin feliratot, hogy nem teheti meg minden reggel ugyanazt az utat, rendszerint gyalog...

Mindketten a környezetükhöz voltak láncolva – a halott is, Maigret is. És ez a felfedezés jó érzéssel töltötte el a felügyelőt. Kiverte a pipáját és megtömte friss dohánnyal.

- Szerinted ez az ember csakugyan vendéglős volt?

- Lehetséges, hogy egy kicsit túlteng bennem az önbizalom, de egyszer már mondtam, azt akarom, hogy így is legyen. És látod, itt minden bejött.

- Mi jött be?

– Mondtam már: minden! Először is, nem gondoltam, hogy ennyit összefecsegek. Hirtelen kezdtem el improvizálni. Aztán megéreztem, hogy jó úton járok. Hát folytattam!

– Na, de most akkor széna vagy szalma?

– Paul doktor is, Moers is megerősíthetne ebben.

– Hogyan?

– A doktor a keze alapján, a bütykök jellegéből és az ujjak deformálódásából következtetve. Moers pedig annak a pornak a segítségével, amit a meggyilkolt ruhájában talált.

– És ha kiderül, hogy mégsem vendéglős?

– Az rossz lenne. Add ide a könyvemet.

Maigret-nek volt egy szokása, ilyenkor nyakig belemerült egy Dumas-regény olvasásába. Az író életművének teljes gyűjteménye megvolt neki otthon – egy olcsó kiadás megsárgult lapokkal és romantikus illusztrációkkal. Ha beszívta ezeknek a könyveknek az illatát, rögtön eszébe jutott valamennyi eddigi „gyengélkedése”.

Hallani lehetett, ahogy duruzsol a kályha és, ahogy egymáshoz ütődve pengenek a kötötűk. Maigret időnként felnézett a könyvből, tekintete a falióra sötét tölgyfa tokjára esett, s hosszan figyelte az ide-oda lengő ingát.

– Bevehetnél megint egy aszpirint.

– Jó, beveszek.

– Miből gondolod, hogy valakinek még telefonált?

Maigret-né nagyon szeretett volna segíteni a férjének. Rendszerint nem avatkozott bele a dolgaiba, többnyire csak olyasmiket kérdezett tőle: mikor megy haza, megjön-e ebédre vagy vacsorára, de ha a felügyelő gyengélkedett és mégis dolgozott, nem tudta legyűrni magában a nyugtalanságot. A lelke mélyén alapjában véve nem tartotta komoly embernek a férjét.

A rendőrségen kétségtelenül egészen más ember volt:

másként beszélgetett, másként ténykedett, úgy, ahogy egy vérbeli rendőrfelügyelő!

Ez a Comélieau-val – nem akárkivel! – folytatott beszélgetés nem hagyta nyugton Maigret-nét. Szinte látszott rajta, hogy miközben hurkolja a kötőtűkkel a fonalat, önkéntelenül is erre gondol.

– Figyelj csak, Maigret...

A felügyelő nagy nehezen elszakadt a könyvtől.

– Valamit nem értek. Amikor a Lyoni-pályaudvarról beszéltek, azt mondtad, hogy ez az ember félt hazamenni, mert akkor a banditák megtudták volna, hol lakik.

– Igen, bizonyára ezt mondtam.

– Tegnap arról beszéltél, hogy feltehetőleg zakót váltott.

– Igen. És mit akarsz ezzel?

– A vizsgálóbírónak azt bizonygattad, hogy az ismeretlen tőkehalat evett és valószínűleg a saját vendéglőjében. Ez azt jelenti, hogy visszament oda. Tehát már nem félt attól, hogy követik.

Valóban így gondolta Maigret az imént? Vagy csak rögtönözve válaszolt?

– A két dolog teljesen összefügg egymással.

– Hogy érted ezt?

– A pályaudvaron kedden este járt. Akkor még nem telefonált nekem. Azt hitte, sikerült megszabadulni üldözőitől.

– És másnap? Gondolod, többé nem követték?

– Lehetséges, hogy követték. Sőt biztos. Csak én még azt is hozzáteszem, hogy öt óra tájban megváltoztatta az elhatározását. Ne felejtse el: valakinek telefonált és borítékot kért a pincéértől.

– Persze...

Bár az asszonyt nemigen győzte meg, egy sóhajtás

kíséretében azt mondta:

– Bizonyára igazad van...

Hallgattak. Időnként átfordultak a könyvlapok, s a felesége szoknyáján heverő zokni valamivel hosszabb lett.

Maigret-né kinyitotta a száját, de hang nem jött ki rajta. Továbbra is a könyvébe temetkezve, a felügyelő szólalt meg:

– Nos, ki vele! Mit akarsz mondani?

– Ó, semmiség... Csak arra gondoltam, hogy nyilván hibát követett el, ha egyszer mégis megölték.

– És szerinted mi volt ez a hiba?

– Az, hogy hazament. Bocsáss meg, hogy folyton zavarlak az olvasásban.

De a felügyelő nem olvasott tovább. Mindenesetre a figyelme már nem volt ott. Először is felemelte a fejét:

– Megfeledkezel a lerobbant kocsiról!

Maigret-nek hirtelen úgy tetszett, mintha titokról lebbent volna fel a fátyol, és már-már feltárulna előtte az igazság.

– Ki kell deríteni, mennyi idő alatt javították meg a sárga autót.

Ezt nem a feleségének, hanem önmagának mondta. Maigret-né azonnal rájött, s azon volt, hogy ne szóljon közbe.

– A meghibásodás véletlen, előre nem látható esemény. Valami olyasmi, ami meghiúsítja a korábban elképzelt terveket. Tehát minden másként történt, mint ahogy akarták.

Maigret merőn nézte a feleségét. Hiszen végső soron éppen ő terelte a helyes útra.

– És mi van akkor, ha e miatt a hiba miatt ölték meg?

Maigret összecsapta a könyvet, majd fogta a telefonkagylót és tárcsázta a bűnügyi rendőrség számát.

– Add csak nekem Lucas-t, barátocskám. Ha nincs a szobájában, az enyémben van... Te vagy az, Lucas? Mi a helyzet? Van valami újság? Egy pillanat...

Attól tartva, hogy esetleg megelőzik, a felügyelő máris folytatta:

– Menjen el valaki a IV. Henrik rakpartra. Eriau vagy Dubonnet, amelyik bent van. Kérdezzen ki minden házfelügyelőt és lakót. És ne csak a 63-as számú házban meg a szomszédos épületekben, hanem az egész negyedben. Nem olyan nagy a rakpart. Valakinek észre kellett venni a sárga autót. A lehető legpontosabban tudnom kell, mikor robbant le és hány órakor ment tovább. Várj csak! Van még valami. Lehetséges, hogy a vezetőnek szüksége volt valamilyen szerszámra. A közelben bizonyára vannak garázsok. Nézzenek be azokba is. Egyelőre ennyi. Munkára fel!

– Maradjon egy kicsit, főnök. Átmegek a másik szobába.

Ez azt jelentette, hogy Lucas nincs egyedül és nem akar kívülállóknak előttr beszélni.

– Halló!... Minden rendben! Nem akartam, hogy ő is hallja. Éppen az autóval kapcsolatban jött... Fél órával ezelőtt beállított ide egy idős néni. Először az ön szobájában láttam. Csak egy baj van: kissé bogarasnak látszik...

Na tessék, már megint! Ha a folyamatban levő nyomozás bármi csekély nyilvánosságot kap, egész Párizs területéről a rendőrségre vonzza a félkegyelműeket.

– A Charenton rakparton lakik, a Bercy raktárak után.

A név emlékeztette Maignet-t egy másik nyomozásra, amelyet néhány évvel ezelőtt egy gyanús kis házban folytatott. Eszébe jutott a rakparti Bercy, balra a raktár

vasrácsa, jobbra pedig a magas fák és a kőkerítés. Arrébb, a hídon túl – a nevét elfelejtette – a rakpart kiszélesedett. Egyik oldalán egy sor két-három szintes villa épült. A hely inkább kültelkekre, mint városra hasonlított. Egy egész uszály hajó-flottilla állt ott kikötve, és mindenütt, amerre a szem ellátott, hordók sorakoztak.

– Mivel foglalkozik a te öreg nénikéd?

– Elég különös foglalkozást űz. Kártyavető és jövőbe látó.

– Hm!

– Igen, én is így gondoltam. Teljes gőzzel fecseg, mereven néz, egyenesen a szembe, hogy rosszul érzi magát tőle az ember. Először esküdözött, hogy egyáltalán nem olvas újságot, és megpróbálta elhíttetni, hogy neki ez nem is fontos. Elegendő, úgymond, transzba esnie, hogy megtudjon mindent, ami történt.

– És te nyomást gyakoroltál rá.

– Igen. Végül is bevallotta: lehet hogy belenézett az újságba, amelyet valamelyik kliense hagyott ott nála... Elolvasta a sárga autó leírását. Azt állítja, látta ezt a régimódi kocsit szerda este, alig száz méternyire a házatól.

– Hány órakor?

– Kilenc tájban.

– És azokat, akik benne ültek?

– Ketten szálltak ki belőle és bementek egy házba.

– Meg tudná mutatni azt a házat?

– Egy vendéglő a rakpart és az egyik utca sarkán. Kicsi Albert a neve.

Maigret ráharapott a pipájára, s megpróbált rá sem nézni oldalt ülő feleségére, hogy az asszony észre ne vegye a szemében felvillanó tüzet.

– Ez minden?

– Majdnem minden, ami valami érdeklődésre tarthat

számot. Teljes fél órán át beszélt és félelmetes gyorsasággal. Akarja látni?

– Már hogyne akarnám!

– Elvigyem a lakására?

– Várj csak! Tudja, mennyi ideig állt az autó a vendéglő mellett?

– Fél óráig.

– És a centrum felé hajtott el?

– Nem. Charenton irányába.

– Nem hoztak ki a házból valami cuccot? Érted, mire gondolok?

– Nem. Az öregasszony azt állítja, hogy ezek semmit nem vittek el. Ez az, ami engem is zavarba hoz. Meg az idő. Csak tudnám, mit csináltak este kilenctől éjjel egy óráig a holttesttel. Megkocsikáztatták? Elvigyem akkor ezt az öreg tyúkot?

– Hozzad. Bérelj egy taxit hosszabb időre. Jöjjön veled az őrmester is. Az öregasszony megvárhat a ház előtt.

– Lejön?

– Igen.

– És hogy van a bronchitise? – kérdezte taktikusan Lucas. Szándékosan nem „meghűlést” mondott. A „bronchitisz” jóval komolyabban hangzik.

– Miattam ne aggódj.

Maigret-né mocorogni kezdett a széken, némán kitátotta a száját.

– Figyelmeztess az őrmestert, nehogy meglépjen az öregasszony, amíg te feljössz. Vannak olyan emberek, akik szeretik hirtelen megváltoztatni az elhatározásukat.

– Nem az az eset. Mielőbb látni akarja az újságban a fényképét, az összes címeit és rangjait. Mindjárt azt kérdezte, hol vannak a fotósok.

– Csináljatok róla egy felvételt, mielőtt eljöttök. Ez boldoggá teszi az öreg hölgyet.

Letéve a kagylót, a felügyelő szelíd mosollyal a feleségére nézett, aztán a Dumas-kötetre pillantott, amelyet most félre kell tennie a következő „gyengélkedésig”. Undorral tekintett a csészében lévő gyógyteára.

– Szolgálatba kell mennem! – jelentette be, s az ebédlőszekrényhez ballagott. Kivett egy üveg calvadost meg egy aranyozott szegélyű poharat.

– Aligha kell téged aszpirinnel tömnöm, hogy megizzadj!

Negyedik fejezet

A bűnügyi rendőrségen már hagyomány volt, hogy az újonnan jötteknek egy sor történetet kellett végighallgatni az emberi türelem és kitartás próbáiról. A következő esetnek például Maigret volt a szenvedő alanya, és jó tizenöt évvel ezelőtt, késő ősszel történt. Az ősz, különösen Normandiában kegyetlen időszak. Az ember feje felett lógó ólomszürke felhők miatt a nap még a megszokottnál is rövidebbnek tűnik. A felügyelő három teljes napon át leste a bűnöst, mintha csak odaláncolták volna, egy kert bejáratánál, amely valahol Fécamp környékén, egy kietlen vidéken volt. A közelben nem volt egyetlen ház sem. Köröskörül csak mezőség. Még teheneket se hajtottak ki arrafelé legelni. Ahhoz, hogy eljusson a legközelebbi telefonfülkéig és kérje, váltsa fel valaki, négy kilométert kellett gyalogolnia. Senki sem tudta, hol van a felügyelő. Ő maga sem gondolta volna, hogy valaha is ilyen helyre kerül.

Három nap és három éjjel zuhogott a hideg őszi eső. Még a pipájában is átnedvesedett a dohány. Mindössze három facipős paraszt mutatkozott ez idő alatt. Gyanakvó pillantásokat vetettek felé és sietve eltűntek. Maigret-nek nem volt se enni-, se innivalója. De a legrosszabb az volt, hogy a második nap végére már annyi gyufája sem maradt, hogy meggyújtsa a pipáját.

Egy másik, a „szakállas nyomorékról” szóló történetnek pedig Lucas volt a hőse. Azért, hogy megfigyelés alatt tarthasson a Vosgés tér közelében, a Birague utca sarkán egy kis magánházat, béna, körszakállas öregembert színlelve befészkelte magát a szemközti lakásba. Az ápolónő

minden reggel az ablakhoz gurította a tolókosiban, s egész nap onnan figyelt. Kanállal etették, így ment ez tíz napon keresztül, s a végére Lucas majdnem elfelejtett járni.

Akkor éjjel Maigret-nek ilyen és ehhez hasonló történetek jutottak eszébe. Az volt az érzése, hogy a mostani sztori legalább ennyire jó lesz, amikor befészkelte magát az elhagyott vendéglőbe.

Az egész hasonlított egy olyan játékra, amelynek ő az egyik szereplője, s amelyhez teljes komolysággal viszonyult. Például hét órakor, amikor Lucas menni készült, teljesen természetes hangon kérdezte tőle:

– Iszol egy pohárával?

A spalettákat úgy hagyta, ahogy voltak, kinyitva. A helyiségben égett a villany. Mint egy kis tavernában zárás előtt, az asztalok rendben álltak, a padló be volt szórva fűrészporral.

– Mit adjak? Picon-grenadine-t? Vagy ribiszkelikört? – kérdezte Maigret, miközben elvett a bárpultról két poharat.

– Likört.

És hogy még jobban belejőjön a szerepébe, magának Suze aperitifet töltött.

– Nincs egy embered, aki alkalmas volna ilyen munkára?

– Chevrier. A szüleinek vendégfogadója van Moret-sur-Loingban. Ő is segített nekik, amíg be nem hívták katonának.

– Azonnal lépj velem kapcsolatba, készüljön fel. Egészségedre! És keresni kell egy asszonyt, aki tud főzni.

– Neki az sem probléma.

– Egy pohárka vermut?

– Nem, köszönöm. Nos, elmentem.

– Moers jöjjön ide azonnal. Hozza a szerszámait is.

Miután Lucas-t az ajtóig kísérte, Maigret megállt, s

elnézte a néptelen rakpartot, a sorakozó hordókat, a partfalnál kikötött álmos uszályhajókat.

Kisebb fajta vendéglő volt ez, ilyenekbe lépten-nyomon belebotlik az ember, igaz, nem Párizs szívében, hanem a külvárosokban. Nem is vendéglő, hanem csak valami ahhoz hasonló. A mindössze egy emeletes épület az utca sarkán állt. Piros cseréptető, okkersárgára festett falak, a bejárat felett vörösésbarna betűk tudatták: a „Kicsi Alberthez”. A név mindkét felén primitív reklám: „Étel-ital álladóan”.

A hátsó udvarban az eresz alatt a felügyelő zöld színű kádakat fedezett fel, bennük díszcserjék nőttek. Nyáron nyilván kivitték őket a járdára; valami teraszfélét alakítottak ki, ahová két-három asztalkát is kitétek.

Most az üres házzal a felügyelő rendelkezett. Néhány napig nem fűtötték, s a levegője hideg és nyirkos volt. Maigret a helyiség közepén álló hatalmas tűzhelyet nézte, amely fölött a falban eltűnő kormos füstjárat emelkedett.

Valóban, miért is ne lehetne begyűjtani? Hiszen a ládában van elég szén. Hátul a fészerben talált tűzifát, fejszét és tuskót a fa felhasogatásához. A konyhasarokban régi újságokra bukkant.

Néhány perc múlva lobogtak a lángok a tűzhelyben. A karját szokása szerint hátra tette és a tűz elé állt.

Az öregasszony, akit Lucas „talált”, nem is volt olyan félkegyelmű. Elmentek hozzá a lakására. Útközben a taxiban megállás nélkül fecsegett, időnként oldalvást útitársaira pillantott, hogy megállapítsa, milyen benyomást tesz rájuk.

A háza száz méterre sem volt a vendéglőtől. Kétszintes falusi ház, tenyérnyi kerttel. Maigret kíváncsi volt, miként tudta szemügyre venni ilyen távolságról, mi történik az úttesten, ráadásul sötétben.

- Egész idő alatt ki se ment az utcára?
- Nem.
- És nem is az ajtóban állt?
- Odabent voltam.

Valóban, az ablakaival a rakpartra néző takaros kis szobán a Kicsi Albert vendéglő felől volt még egy ablak, ahonnan be lehetett látni az utca nagy részét. Redőny nem volt rajta, így teljesen természetes, hogy a bekapcsolt lámpákkal álló autó magára vonta az öreg hölgy figyelmét.

- Egyedül volt itthon?
- Nem. Chauffier asszony vendégeskedett nálam.

Egy bábaasszony, aki a szomszédos háztömbben lakik. A tényt ellenőrizték és igaznak bizonyult. Az öregasszony háza, annak ellenére, hogy lakójának külseje alapján ezt fel lehetett tételezni, semmiben sem különbözött az egyedül élő nők lakásától. Fityegők és talizmánok, amelyekkel a jósnők szeretik körülvenni magukat, itt nem voltak. A világos színű bútort nyilván a Barbés sugárúton levő közkedvelt üzletben vásárolták, a padló sárga linóleummal volt beborítva.

- Ennek be kellett következnie – mondta az öregasszony.

– Olvasták, milyen felírás van a vendéglő homlokzatán? Ha nem beavatott ember, akkor szentségtörést követett el.

A háziasszony vizet tett fel forralni. Mindenképpen meg akarta kínálni Maigret felügyelőt egy kávéval. Elmagyarázta, hogy az „Albertus Parvus” – Kicsi Albert – egy mágiáról szóló könyv címe, amelyet a tizennegyedik vagy a tizenötödik században írtak.

– És ha valóban Albert-nek hívták? S csakugyan kis termetű volt? – riposztzott a felügyelő.

– Igen, kicsi. Gyakran láttam. De ez még nem ok. Vannak dolgok, amikkel nem lehet tréfálkozni.

Albert feleségéről az öregasszony így vélekedett:

– Magas, barna nő, eléggé rendetlen. Én nem ettem volna meg a főztjét. Aztán örökké áradt róla a fokhagymaszag.

– Meddig voltak becsukva a spaletták?

– Nem tudom. Másnap, azután, hogy az autót láttam, megbetegedtem influenzában. Amikor felgyógyultam, a kávéház zárva volt. Na, hála istennek, gondoltam magamban.

– Zajos volt?

– Nem. Kevés vendég járt oda. Főleg azok a munkások, akik a rakparton dolgoznak. Ott ebédeltek. Aztán egy Cessi pincemester, bornagykereskedők... Betértek a matrózok is az uszályhajókról a torkukat leöblíteni.

Az öregasszony mindenképpen tudni akarta, mely újságokban jelenik meg a fényképe.

– Csak nehogy azt írják a kép alá, hogy javasasszony. Ez olyan, mintha magukat zsaruknak nevezik.

– Én nem szoktam megsértődni miatta.

Az öregasszonnyal végeztek. Aztán Maigret megitta a kávéját. Lucas-val együtt átmentek a sarki vendéglőhöz. Lucas gépiesen lenyomta a kilincset, s az ajtó kinyílt.

Különös: a vendéglő legkevesebb négy napig nem volt bezárva, de szemmel láthatóan még csak be sem nézett senki – az üvegek a bárszekrényben, a pénz a kasszában érintetlen volt.

A falak egy méter magasságig barnára voltak festve, feljebb pedig salátazöldre. Mindenütt naptárak lógtak, amelyeket a szállítócégek adtak ki.

Ez is azt mutatta, hogy a „kicsi Albert” nem volt tősgyökeres párizsi; jobban mondva, hasonlóan Párizs lakóinak többségéhez, megőrzött bizonyos vidéki szokásokat. A vendéglőt a saját ízlése szerint rendezte be:

nem sokban különbözött egy falusi kocsmától.

A hálósobák az emeleten szintén erre az ízlésre vallottak. Maigret zsebre dugott kézzel bejárta az egész házat. Lucas mosolyogva nézte. Mivel a kabátját és a kalapját letette, szakasztott úgy nézett ki, mintha a vendéglő tulajdonosa lenne. Körülbelül fél óra múltán már egészen otthonosan mozgott itt. Időnként odament a bárpulthoz, s megállt a kocsmáros pózában.

– Egy biztos, Nine nincs itt.

A „kicsi Albert” feleségének keresése közben tűvé tették az épületet a pincétől a padlásig, átkutatták az udvart és a kis kertet, ahol régi dobozok meg üres borospalackok hányódtak.

– Mit szólna te ehhez, Lucas?

– Nem tudom, mit szóljak, főnök.

Az éttermi részben mindössze nyolc asztalka állt: négy az egyik, kettő a másik fal mentén, kettő pedig középen, közvetlenül a tűzhely mellett. Egyikük figyelmét megragadta egy furcsa apróság: az egyik szék lábánál a fűrészporszóról gondosan el volt egyengetve. Csak tán nem azért, hogy eltüntessék a vérnyomokat?

De vajon ki tüntette el az áldozat ételének maradványait, ki mosogatta el a tányérokat és a poharakat?

– Lehetséges, hogy még egyszer visszajöttek? – találgatta Lucas.

Mindenesetre adva volt egy érdekes részlet. A házban mindent tökéletes rendben találtak, csak a bárpulton maradt egy felbontott üveg. Maigret vigyázott, nehogy véletlenül is hozzáérjen. Az üvegben konyak volt. Úgy látszik, az illető vagy illetők beérték pohár nélkül, egyenesen az üvegből ittak.

Az ismeretlenek felmentek az emeletre is. Átkutatták a

szekrényeket, kihúzgálták a fiókokat, a fehérműt és a többi holmit kidobálták.

De a legfurcsább az volt, hogy a falon levő két rámásól kivették a fényképeket.

Nyilván nem a kicsi Albert fényképe kellett nekik, mert az ott állt a komódon. Kerek, vidám arc, homlokba hulló hajtincs. Csakugyan emlékeztetett benne valami egy bohócra, ahogy a Caves du Beaujolais tulajdonosa megjegyezte.

Taxi érkezett. Léptek hallatszottak. Maigret elhúzta a reteszt.

– Gyere be – mondta Moers elé sietve, aki egy meglehetősen nehéz bőröndöt cipelt. – Vacsoráztál? Nem? Egy pohárka aperitif?

Az este és az éjszaka, amit itt töltöttek, egészen szokatlan volt. Maigret időről időre megnézte Moerst, akit lefoglalt a fáradságos és vesződéses munka; mindenütt ujjlenyomatok után kutatott – előbb az étteremben, majd a konyhában és a hálósobában, végül pedig a mellékhelyiségekben.

– Az, aki először fogta meg ezt az üveget, kesztyűben volt – jelentette ki meggyőződéssel a szakértő.

Mintát vett az asztal körüli fűrészporból is. Maigret meg a szemetesvödörben felfedezte a tőkehal maradékát.

Néhány órával ezelőtt még az áldozat nevét sem tudták, sőt a személyleírása is hiányos volt. Most pedig már nem csak a fényképe állt rendelkezésükre: a felügyelő a házában lakott, a bútorai között járkált, nézegette a ruháit, kézbe vette személyes holmijait.

Alighogy feljöttek az emeletre, a felügyelő nem kis meglepéssel mutatta Lucasnak a hálósobai fogason lógó zakót. Ugyanabból a szövetből készült, mint a meggyilkolt

nadrágja.

Tehát Maigret-nek igaza volt: Albert hazajött és szokása szerint átöltözött.

– Mit gondolsz, öregfiú, mikor jártak itt utoljára?

– Azt hiszem, ma volt itt valaki – felelte Moers, miközben a konyak nyomait tanulmányozta a bárpulton a felbontott üveg mellett.

Nagyon is lehetséges. A ház nyitva állt, bárki bejöhett. Csak az arra járók ezt nem tudták. Ha az emberek csukott palettákat látnak, ritkán jut eszükbe lenyomni a kilincset, hogy megbizonyosodjanak, be van-e zárva az ajtó.

– Valamit kerestek, igaz?

– Azt hiszem, igen.

Feltehetőleg valamilyen kis tárgyat, több mint valószínű valami papírt, mivel még a fülbevalós dobozt is kinyitották.

Maigret és Moers vacsorája elég különösen zajlott. Maigret alakította a pincért. Az éléskamrában talált kolbászt, néhány doboz szardíniát és holland sajtot. Lement a pincébe, s a hordóból sűrű, lilás árnyalatú vörösbort szívott. Ugyanott bedugaszolt üvegek is sorakoztak, de azokhoz nem nyúlt.

– Marad még, főnök?

– Persze. Nem hiszem, hogy valaki idejön az éjszaka folyamán, de nincs kedvem hazamenni.

– Ha akarja, itt maradok magával.

– Nem kell, köszönöm. Inkább menj egyenesen a laborba és csináld meg a vizsgálatokat.

Moers-nek mindenre kiterjedt a figyelme, még a toalettasztalkán talált, a fésűbe akadt női hajszálat is magával vitte. Kívülről apró zajok szűrődtek be a vendéglóbe. Időnként, különösen éjfél után feldübörögtek a Központi Vásárcsarnokba tartó teherautók.

Maigret telefonált a feleségének.

– Olyan biztos vagy benne, hogy nem fázol meg megint?

– Ne aggódj. Befűtöttem a kályhába. Mindjárt főzők magamnak egy grogot.

– Nem alszod ki magad.

– Kialszom én. Két lehetőségem is van – vagy az ágy, vagy a dívány.

– A lepedők tiszták?

– A komódbban van tiszta lepedő is.

Először friss ágyneműt akart húzni, hogy ágyba feküdjön, de kevés gondolkodás után úgy döntött, hogy a díványon készít magának fekhelyet.

Moers éjjel egy óra körül ment el. A felügyelő fát dobott a tűzre, készített magának egy erős grogot, s miután megbizonyosodott, hogy minden rendben van, bezárta az ajtót, és a pihenni térő ember nehéz lépteivel felment a csigalépcsőn a hálószobába.

A gardróbban talált egy selyemhajtókás flanell háziköntöst, de túlságosan rövid és szűk volt neki. Aztán kiderült, hogy az ágy mellé tett papucsot sem tudja a lábára húzni.

Csak a zoknit hagyta magán. Beburkolózott a takaróba, a párnát a feje alá igazította, s elhelyezkedett a díványon. Az emeleten nem volt spaletta. A gázlámpák fénye az utcáról a mintás függönyön keresztül a szobába szűrődött, s bonyolult arabeszket rajzolt a falra.

Maigret pipájából füstfelhőket eregetve, félig csukott szemmel figyelte a játékukat. Apránként megszokta a környezetet. Kipróbálta a házat, ahogy a ruhát próbálják fel, s már hozzászokott savanykás-édeskés szagához, amely a falusi életet juttatta eszébe.

Vajon miért tűntek el Nine fényképei? Miért tűnt el ő

maga is, itthagya a házat úgy, hogy még a kasszában levő pénzt sem vitte magával? Igaz, száz franknál több nem is volt benne. Elképzelhető, hogy a kicsi Albert más helyen tartotta megtakarított pénzét, és valaki ellopta a személyi irataival együtt.

A házat alaposan átkutató gonosztevők precízen végezték munkájukat, nem okoztak kárt. A ruhákat megnézték, de a vállfákról nem szedték le. A fényképeket elvitték, de a ráamákat visszaakasztották a szögre.

Maigret elaludt. Amikor meghallotta a dörömbölést a spalettán, kész lett volna megesküdni, hogy alig hunyta le a szemét. Pedig már reggel hét óra volt. A Szajna felett süttött a nap, dudáltak az uszályokat vontató gőzösök.

Be sem füzte a cipőjét, úgy ment le a lépcsőn. A haja kócosan meredezett, az inge nyaka kigombolva, a zakója gyűrött.

Chevrier érkezett egy bájos fiatal nővel. Az asszonykán sötétkék kosztüm volt, tupírozott haján piros kis kalap.

– Itt vagyunk, felügyelő úr.

Chevrier mindössze három-négy éve dolgozott a bűnügyi rendőrségen. A neve ellenére inkább birkára, mint kecskére (* *chevre* = kecske – ford.) hasonlított – arcának és alakjának vonásai olyannyira kerekdedek, lágyak voltak. Kísérője megrángatta a kabátja ujját. Ekkor hirtelen észbe kapott és azt mondta:

– Felügyelő úr, engedje meg, hogy bemutassam a feleségemet.

– Ne féljen! Ismerem ezt a munkát – mondta bátran Chevrier asszony. – Az anyámnak vendégfogadója volt falun. Előfordult, hogy ketten főztük meg az esküvői ebédet félszáz vendégnek, vagy még többnek.

A kávéfőzőhöz ment, majd szólt a férjének:

– Add csak ide a gyufát!

Fellobbant a gázláng, s néhány perc múlva az egész házat betöltötte a kávé illata.

Chevrier fekete nadrágot és fehér inget vett magára, felöltözött a szerepéhez, amelyet el kellett játszania. A bárpult mögé állt és máris nekilátott a pakolászásnak.

– Kinyitunk?

– Persze. Ideje, azt hiszem.

– A bevásárlást ki fogja végezni? – kérdezte Chevrier-né.

– Hívjon egy taxit és menjen el a legközelebbi boltba.

– Vagdalt borjúhús sóskával jó lesz mára?

A fiatalasszony fehér kötényt is hozott magával. Tűzrólpattant, életvidám teremtés volt.

– Ki lehet nyitni a spalettákat – mondta a felügyelő. – Ha a vendégek kérdezősködnek, mondják azt, hogy a vendéglő gazdát cserélt.

Miután felment a hálósobába, előkereste a borotvát, a krémet és a pamacsot. Végül is miért ne borotválkozna meg? A kicsi Albert bizonyára ápolt és egészséges ember volt.

Amikor újra lejött, Chevrier-né már elment bevásárolni. A bárpultnál két vendég – folyami hajósok – kávéit ivott konyakkal. Hogy ki a tulajdonos, egy cseppet sem érdekelte őket. Látszott, hogy alkalmi vendégek. Valamilyen zsilipről beszélgettek, amelyet előző este majdnem átszakított egy vontatógőzös.

– Mit töltsék, főnök?

Maigret gondoskodott magáról. Hiszen először kellett a pult mögé állnia és rumot tölteni az üvegből a pohárba. Váratlanul felnevetett.

– Eszembe jutott Comélieau – magyarázta.

Megpróbálta elképzelni a következő képet: a vizsgálóbíró bejön a Kicsi Albert-be és megpillantja a bárpult mögött őt

meg az egyik detektívjét!

Mégis ez az egyetlen mód, hogy valamit megtudjon. Ha látja, hogy a vendéglő nyitva van, mint rendesen, az, aki a tulajdonosát megölte, bizonyára zavarba jön. És Nine is, ha él még.

Kilenc óra tájban, kezében bevásárlószatyorral, néhányszor elsétált a bejárat előtt a jövőbe látó öregasszony. Még az orrát is az ablaküveghez nyomta. Aztán valamit dűnnyögve magában elballagott.

Telefonált Maigret-né, a férje hogyléte felől érdeklődött.

– Nincs szükséged valamire? Például fogkefére?

– Köszönöm, nincs. Már hozattam.

– Hívott Coméliau.

– Remélem, nem adtad meg neki az itteni telefonszámot?

– Csak azt mondtam, hogy tegnap óta nem vagy itthon.

Jött egy taxi, Chevrier-né szállt ki belőle. Zöldségekkel megrakott kosarakat, szatyrokat cipelt be. Amikor Maigret „asszonyomnak” szólította, rögtön tiltakozott:

– Hívjon inkább Irmának. Akkor a vendégek is így szólítanak majd, meglátja. Ugye, nem vagy ellene, Emile?

Nem sok vendég tisztelte meg őket. Három állványozó segédmunkás tért be falatozni, akik a szomszédos utcában dolgoztak. A kenyeret, kolbászt magukkal hozták, csak két liter vörösbort rendeltek.

– De jó, hogy megint kinyitották! Negyed órát is gyalogolnunk kellett, hogy lehajthassunk egy pohárkával!

Az új arcok feltűnése egy cseppet sem lepte meg őket.

– A régi tulaj már nem dolgozik?

– Milyen kicsi ember volt! – mondta az egyik kőműves.

– Mióta ismerték?

– Két hete, hogy elkezdtek itt a szomszédban az állványozást. Tudja, mi ott ebédelünk, ahol éppen sikerül.

Maigret, aki fel-alá járkált, némiképp felkeltette az érdeklődésüket.

– Ki ez? Mintha nem idevalósi lenne.

– Pszt! Az apósom... – füllentette naivan Chevrier.

A tűzhelyen sistergett a hús, főtt a sóska. A vendéglő feléledt. A mély beszögellésekben levő széles ablakokon lassacskán behatoltak a gyér napsugarak. Chevrier feltúrte az inge ujját és összesöpörte a fűrészport.

Megszólalt a telefon.

– Önt kérik, főnök. Moers keresi.

Szegény Moers egész éjjel nem hunyta le a szemét. A daktiloszkoopiai vizsgálat elég szerény eredménnyel járt. A bútorokon és az üvegeken talált ujjlenyomatok régiek, elkenődöttek voltak. A leghasználhatóbbakat átadta az antropometriai csoportnak, de gazdáik nem szerepeltek a kartotékok között.

– Gumikesztyűt használtak. Az egyetlen, amit érdemes volt megvizsgálni, a fűrészpor: az elemzés vérnyomokat mutatott ki.

– Emberi vért?

– Egy óra múlva megtudjuk. De én majdnem biztosra veszem, hogy azét.

Lucas, aki azon az éjszakán szintén befizette a maga obulusát, tizenegy óra körül felettébb élénken állított be. Maigret-nek mindjárt feltűnt rikító nyakkendője.

– Egy ribiszkelikört! – rikkantotta Chevrier-re pillantva.

Irma egy palatáblát függesztett ki az ajtóra, s krétával ráírta:

„Mai menü: vagdalt borjúhús sóskával.” Nyakig volt a munkában, tett-vett, sürgött-forgott. Látszott rajta, semmi pénzért nem cserélne senkivel.

– Gyerünk fel az emeletre – mondta a felügyelő Lucas-

nak.

A hálósobában a félig nyitott ablak mellé ültek. Kint jó meleg volt az idő. A parton éppen kirakodtak az egyik uszályból. A daru hordókat markolt fel, s döngve tette őket a földre. Hajók dudáltak, lánc csikorgott, az ide-oda járó, dohogó vontatógőzösök pezsegve kavarták a vizet csavarjaikkal.

– Albert Rochainnek hívták. Voltam az adóhivatalban. A forgalmi engedélyt négy évvel ezelőtt kapta meg.

– A felesége nevét is megtudtad?

– Nem. Az engedély az ő nevére szólt. Elmentem a városházára, de ott semmit sem tudtak mondani. Valószínűleg még azelőtt vette el, hogy ide jött.

– És mit mondtak a kerületi rendőrségnek?

– Semmit. Szerintük csendes hely volt. A rendőrségnek egyszer sem kellett itt beavatkoznia.

Maigret folyton a „hullája” komódról rámosolygó képét nézegette.

– Majd a vendégeitől Chevrier megtudja a többit.

– Ön itt marad?

– Lent megebédelhetünk, mintha véletlenül tértünk volna be. Torrence-tól és Janvier-től semmi újság?

– Még mindig a bukmékerekkel vesződnek.

– Ha el tudod érni őket telefonon, mondd nekik, nézzék meg alaposan Vincennes-t.

A korábbi logikát vette elő: a vincennes-i lóversenypálya, ahogy mondani szokás, útba esett. A kicsi Albert pedig Maigret-hez hasonlóan, a szokások rabja volt.

– A vendégek nem lepődtek meg, hogy a kávéház újra kinyitott?

– Nem túlságosan. Egyik-másik szomszéd benézett az ablakon. Ők nyilván azt gondolják, Albert eladta a

vendéglőjét.

Délben lent megebédeltek. Maga Irma szolgálta ki őket. A szomszédos asztaloknál néhány vendég üldögélt, köztük darukezelők a kikötőből.

– Mi az, Albertnek végre szerencséje volt? – kérdezte az egyik Chevriertől.

– Rövid időre falura ment.

– Te vagy most helyette? Nine-t is magával vitte? Akkor egy darabig nem fognak úgy teletömni bennünket fokhagymával. Nem is nagyon bánjuk! Nem mintha nem szerettem volna, de rettenetesen büzlött tőle az ember.

Amikor Irma elment mellettük, az egyik darus belesípelt a fenekébe. Chevrier meg se rezzent, még Lucas kérdő tekintetére sem reagált.

– Alapjában véve nem rossz fiú. Csak odavan a lóversenyért... Mondd, ha volt aki helyettesítse, miért volt négy napig zárva a vendéglő? Ráadásul nem is szólt senkinek! Az első nap el kellett kullogni a Charenton hídhöz... Nem, angyalom, nekem nem kell camambert. De a svájci sajtot akár minden nap megeszem. Jules nagyon szereti a rokfortot...

Szóval, mégiscsak meglepték őket az új vendéglátók! Különösen Irma keltette fel az érdeklődésüket.

– Chevrier nem sokáig tudja magát türtőztetni – súgta Lucas Maigret fülébe. – Még csak két éve házasok. Ha ezek a fickók többet megengednek a kezüknek, behúz nekik egyet.

De erre nem került sor. Amikor az őrmester odavitte nekik a bort, nyomatékosan kijelentette:

– Irma a feleségem!

– Gratulálunk, barátom... Ne félj, nem vagyunk mi olyan rossz gyerekek! – röhögtek a darusok. Valóban nem voltak

azok, de aligha gyanították, milyen indulatos a színlelt kocsmáros.

– Tudod, Albert ebben biztos nyerő. Attól nem kell tartania, hogy valaki megáhítja az ő Nine-jét...

– Miért?

– Hát nem ismered?

– A színét sem láttam.

– Nem sokat vesztettél, haverom... Még a szenegáli lövészek kaszárnyájában sem nyúlt hozzá senki. Máskülönben barátságos néember, igaz Jules?

– Milyen korú lehet?

– Mit gondolsz, Jules, körülbelül hány éves?

– Nehéz megmondani. Talán olyan harminc... De lehet, hogy már ötven is elmúlt. Attól függ, melyik oldaláról nézzük. Ha az egészséges szeme felől, semmi baj vele... De ha a másikról...

– Miért, bandzsít?

– De még hogy, öregem!... Azt kérdi, bandzsít-e?!... Képes egyszerre látni a te cipőd orrát és az Eiffel-torony csúcsát!...

– Albert ragaszkodik hozzá?

– Tudod, fiú, Albert olyan férj, aki szereti a házi békét. A feleséged jól főz, isten éltesse. Nem szólhatsz semmit! De kétlem, hogy reggel hat órakor felkelsz, és elmegy a piacra... Legalább krumplit pucolni segítettél neki?

Nine még az edények elmosogatásához sem fogott hozzá egyedül, még a löverseny előtt sem. És Albert egy ujjal se nyúlt hozzá... Pedig az a kevés pénzecske is, nyilván, Nine-nél volt...

Vajon miért pillantott ekkor Lucas titokban Maigret-re? Nem rontották-e a meggyilkolt jó hírét a hallottak?

– Nem tudom, hogyan sikerült ez Nine-nek – folytatta a

gépész. – Aligha a szépségével fogta meg Albert-t...

Maigret továbbra is megőrizte rendíthetetlen nyugalmát. Még csendesen mosolygott is. Egyetlen szót sem engedett el a füle mellett, s a szavak rögtön átalakultak a kicsi Albert portréját kiegészítő képekké. Hiába, a vendéglős egyénisége éppúgy, mint korábban, közel állt a szívéhez.

– Hová valók vagytok, gyerekek?

– Én Berrybe – felelte Irma.

– Én meg Cherbourgba – mondta Chevrier.

– De Albert-rel nem otthoni az ismeretség? Ugyanis ő is normandiai... Honnan is származik, Jules, Tourcoing-ból?

– Roubaix-ből.

– Egykutya az.

– Nem dolgozott egy ideig az Északi pályaudvar közelében? – kapcsolódott a beszélgetésbe Maigret. Ilyen szegényes helyen a kérdés teljesen helyénvaló volt.

– De igen, a Zsebórában. Mielőtt itt megtelepedett, tizizenkét évig pincérként talpalt.

– Akkor Nine-nel aligha ott ismerkedett meg.

– Mindenesetre szerencséje volt. Nem a vidám életre vagy a szórakozásra értem ezt, hanem arra, hogy nem kellett gürcölnie.

– Nine a délvidékről származik?

– Igen, onnan!

– Marseille-i?

– Toulouse-i... De jól forog a nyelve! Lepipálja az a toulouse-i rádió bemondóját is... Számold össze, angyalom. Hallod-e gazda, miért vagy te ilyen fajankó?

Chevrier megütközve ráncolta a szemöldökét. Maigret értette, miről van szó.

– Bizony! – avatkozott közbe. – Ha új tulajdonos jön, neki kell állni a ceheet.

Mindössze nyolcan ebédeltek. Egyikük egy borkereskedő volt. A komor, középkorú férfi szótlanul rágcsált a sarokban, és semmi sem tetszett neki: nem ízlett az étel, kifogásolta a terítéket, morgott, hogy vörösbor helyett fehérét szolgáltak fel.

– Népkonyhát csinálnak ebből is – dörmögte elmentében. – Mindig így van ez...

Chevrier már nem talált élvezetet a vállalt szerepben, legalábbis nem úgy, mint reggel. Csak Irma kezében égett a munka. Még el is mosogatott, miközben valami kis dalocskát dúdolt magában.

Délutánra csak ketten maradtak, Maigret és Lucas. Elérkezett a pangás ideje. Nagyritkán tévedt be egy járókelő, akinek kiszáradt a torka, vagy egy-két matróz az uszályokról, akik az időt múltatták, amíg berakodtak.

Maigret elterpeszkedett a széken és pöfékelt. Elég sokat evett, részben azért, hogy Irmának örömet szerezzen. Ettől úgy érezte, egészen elbágyadt. Egyszer csak megrúgta a társa lábát.

Az imént egy ember ment el odakint. Benézett az ablakon, aztán pillanatnyi habozás után az ajtó felé indult.

Olyan középtermetű volt. A haja vörös, az arca szeplős, a szeme kék, az ajka vastag.

Lenyomta a kilincset. Határozatlanul belépett. Egész lényén érződött valami bizonytalanság.

Elnyűtt cipőit napok óta nem tisztította. Sötét színű ruhája erősen kopott volt, az inge kétes tisztaságú, a nyakkendőjét hanyagul kötötte meg.

Valami okból kandúrmacskára hasonlított, amely, miután egy ismeretlen szobában találja magát, körülnéz, szaglászik, nem fenyegeti-e valamilyen veszély. Értelmi fejlettségének szintje bizonyára alacsonyabb lehetett a

közepesnél. Többnyire a falu bolondjainak van ilyen szeme, amely a született bizalmatlanságon és alattomoszágon kívül semmit nem tükröz.

Amikor megpillantotta Maigret-t és Lucas-t, látszott rajta, hogy meglepődik. Szemét le nem véve róluk, a félreeső asztalhoz somfordált és megkocogtatta egy ötfrankossal.

Chevrier, aki éppen a konyhasarokban falatozott, odament.

– Mit parancsol?

A jövevény még mindig csak állt tétován, mint aki elvesztette a hangját. Aztán furcsán makogni kezdett, s a konyhaszekrényen álló üvegre mutatott. Eközben merőn nézte Chevrier-t, mintha azon erőlködött volna, hogy megértsen a számára valami felfoghatatlant.

Maigret közömbösséget színlelt, de cipőjével azért megmögökte Lucas-t. Az idő mintha megállt volna. A jövevény fogta a poharat és egy hajtásra kiürítette.

Az erős ital megköhögte, a szemébe könnyek szöktek. Aztán az asztalra dobott néhány frankot, és öles, gyors léptekkel kiment az utcára.

– Utána, gyorsan! – utasította a helyettesét a felügyelő. – Csak attól tartok, már úgysem éred utol.

Az őrmester sietve utána lódult.

– Hívj egy taxit! Tüstént! – szólt oda Chevrier-nek.

A Bercy rakpart egyenes és hosszú, mellékutcák itt nincsenek. Talán, mielőtt eltűnik Lucas szeme elől ez az alak, sikerül utolérnie autóval.

Ötödik fejezet

Minél hevesebb lett az üldözés, annál bizonyosabbá vált Maigret számára, hogy mindez valamikor már megtörtént vele. Hasonló érzést tapasztalt néha álmában. Az ilyen álmoktól félt leginkább gyermekkorában. Rendszerint azt álmodta, hogy valamilyen útvesztőn vergődik át, és máris olyan érzés kerítette hatalmába, hogy már járt itt, megtette ezeket a mozdulatokat, kimondta ezeket a szavakat. Ilyenkor furcsa szédülés fogta el.

A hajsza, amely a Charenton rakparton kezdődött, ugyanazon a cikcakkos útvonalon folyt, amelyet a felügyelő képzeletben már megrajzolt bent a szobájában, amikor a végsőig kétségbeesett kicsi Albert hangjában meghallotta a növekvő félelem és rettegés visszhangját.

Ismét megfigyelte, miként hatalmasodik el a félelem. Az ember, aki a végtelennek tűnő, majdnem üres Bercy rakparton menekült, folyton ide-oda tekingetett, és valahányszor meglátta Lucas zömök alakját, megszaporázta a lépteit.

Maigret taxin ment utánuk. Micsoda ellentét volt a két ember között! Az elől haladó tekintete és járása egy vadállatéra hasonlított. Mozdulataiban, még akkor is, amikor futásnak eredt, valamilyen sajátos kiszámítottság érződött.

A testes Lucas ott volt a sarkában. Pocakját szokása szerint előretolva azokra a virslilábú, csúnya házőrző kutyákra emlékeztetett, amelyek a legfajtatisztább hajtóknál is kitartóbban üldözik a vadkanokat.

Bárki fogadni mert volna, hogy a vörös hajú kereket old

Lucas elől. Még Maigret is odaszólt a sofőrnek, hogy adjon gázt, amikor látta, hogy az ismeretlen, kihasználva a gyér gyalogosforgalmat, akadálytalanul rohan előre. De feleslegesen aggódott. A legfurcsább az volt, hogy Lucas szinte nem is sietett. Csupán csak lépkedett egy közepesen fizetett, sétálgató párizsi polgár módjára.

Amikor az ismeretlen meghallotta a háta mögött a lépteket, s a válla fölött visszapillantva észrevette a vele egy vonalba került taxiban Maigret-t, rádöbben, hogy most föladni és ezzel magára vonni a figyelmet nem szabad. Ezért egyenletes, kimért léptekkel ment tovább.

Mire elérték az Austerlitz hidat, az idegen – Maigret szerint csakis külföldi lehetett – még nyugtalanabbnak látszott, mint eleinte volt. A IV. Henrik rakpart irányába fordult, szemmel láthatóan kiesztelt valamit. Valóban, mihelyst elérték a Saint-Paul negyedet, újra nekiiramodott, de ez egyszer a Saint-Antoine utca és a rakpart között húzódó keskeny, szövevényes kis sikátorok felé.

Maigret csaknem szem elől tévesztette, mert az egyik mellékutcát eltorlaszolta egy teherautó.

Az úttesten játszadozó gyerekek kerekre nyílt szemmel nézték a szaladó férfiakat. Maigret-nek csak két háztömb után sikerült behoznia őket. A továbbra is ámulatba ejtő, gondosan begombolkozott Lucas épp csak lihegett egy kicsit. Még oda is kacsintott a felügyelőnek; ne nyugtalanodjon, semmi vész.

Az őrmester egyelőre nem tudta, hogy ez a hajsza, amelyet Maigret az autóból figyelt kényelmesen, nem egy órán át fog tartani, s hogy lesz még ádázzabb is.

Az ismeretlen kezdte elveszíteni önuralmát. Becsengetett az egyik házba. Aztán bement egy kis bisztróba a Saint-Antoine utcában. Lucas oda is követte.

– Letartóztatja? – kérdezte a sofőr, aki ismerte Maigret-t.

– Nem.

– Miért nem?

Az ő elképzelése szerint mindenkit, akit üldöznek, okvetlenül le kell tartóztatni. Különben minek ez a nagy felhajtás? Pontosan úgy ítélte meg a dolgot, mint a vadászatban a hozzá nem értő emberek, akik azt figyelik, miként űzik a vadat.

A nyomozóval mit sem törődve, az ismeretlen vett egy zsetont és bezárkózott a telefonfülkébe. A bisztró ablakán át látni lehetett, ahogy Lucas, kihasználva az alkalmat, felfrissíti magát egy nagy korsó sörrel. A látványtól Maigret-t is elfogta a szomjúság.

A vörös hajú legalább öt percig beszélt. Lucas ezalatt kétszer vagy háromszor is felugrott és megnézte a fülkét; nem történt-e valami az emberével.

Aztán mindketten a bárpultnál álltak, de egy szót sem váltottak, úgy tettek, mint akik látásból sem ismerik egymást. Az idegen arckifejezése megváltozott. Hajszoltan körülhordozta a tekintetét, mintha az alkalmas pillanatra várna, de nyilván rádöbrent, hogy számára ilyen pillanat nem adódik.

Végül is fizetett és elindult a Bastille tér irányába. Körüljárva csaknem az egész teret, a Richard-Lenoir körút felé igyekezett – ahonnan már csak egy karnyújtásnyira volt Maigret felügyelő lakása –, de aztán befordult jobbra a Roquette utcába.

Feltehetőleg nem ismerte ezt a kerületet, mert néhány perc múlva eltévedt. Kétszer-háromszor is megpróbált elrejtőzni, de vagy az utca bizonyult túlságosan népesnek, vagy a szomszédos útkereszteződésen pillantotta meg a

magas ellenzős rendőrsapkát.

Ekkor megszomjazott. Bement egy bárba, de már nem telefonálni, hanem hogy lehajtson egy pohár olcsó konyakot. Lucas nem tágitott a nyomából. A bárban megszólította valaki, de a vörös hajú csak nézett rá, nem válaszolt semmit, nyilván nem értette a nyelvét.

Maigret egyszeriben rájött, miért volt olyan érzése, mikor az ismeretlen belépett a kicsi Albert vendéglőjébe, hogy egy idegennel van dolga. Noha sem a külseje, sem a ruhájának szabása nem árulta el. A felügyelő azt a fajta óvatosságot vette észre a jövevény viselkedésében, amely az ismeretlen körülmények közé került ember sajátja, azé az emberé, aki senkit nem ért meg, és akit mások sem értenek.

Az utcákat elárasztotta a napfény. Már egészen meleg volt az idő. A Picpus negyedben a házmesterek kitették széküket a főbejárat mellé, mint a kis falusi házak elé szokás.

Sokáig bolyongtak, míg eljutottak a Voltaire körútig, majd a Köztársaság térre. Itt az idegen végre rájött, hol van. Lement a metróba. Reménytelennek látta volna, hogy megszabaduljon Lucastól? Mindenesetre már tudta, hogy nem sikerül megszöknie. Nemsokára mindketten visszajöttek a metróból.

Réaumur utca... Újra egy kerülőút... Turbigó utca... Aztán a Chapon utcába fordult, onnan pedig a Beaubourgba.

„Ezt a kerületet ismeri” – gondolta magában a felügyelő. Ez nyilvánvaló volt. Abból, ahogy körülnézett, látni lehetett, hogy errefelé a legkisebb szatócsboltig mindent ismer. Itt úgy érezte magát, mint otthon. Lehetséges, hogy a számtalan nyomorúságos éjjeli szállás egyikén lakott?

Mintha egy kicsit zavarban lett volna. Néhányszor

megállt az utcasarkon. Így jutott el a Rivoli utcáig, amely mintegy határa ennek az utálatos kerületnek. Az utcán azonban nem ment át, hanem visszafordult az Archivon és újra elvegyült ebben a gettóban.

„Nem akarja, hogy megtudjuk, hol lakik.”

De miért és kinek telefonált? A cinkosaihoz fordult segítségért? Vajon milyen segítségre számíthat?

– Sajnálom a nyomorultat – mondta sóhajtván a taxisofőr.
– Biztos benne, hogy ő a tettes?

Nem, a felügyelő ebben még nem volt biztos! És mégis minden áron követni kellett ezt az embert. Ez volt az egyetlen lehetőség, hogy valami újat megtudjanak a kicsi Albert haláláról.

A menekülőt elöntötte a veríték és időről időre egy nagy, zöld kendővel törülte meg arcát. A Szicíliai király, az Ecouffles és a Verrerie utcák által határolt háztömb körül keringett, de besurranni nem mert az épületbe.

Amikor idefelé jött, a járása lelassult, a léptei bizonytalanabbakká váltak. Visszanézett követőjére, aztán a taxira, s a szemében gonosz, gyűlölködő fény villant. Hogy miért? Valószínűleg az járhatott a fejében: ha ez a taxi nem volna, könnyebben megszabadulhatna Lucas-tól, mert becsalná valamelyik sötét zugba.

Az alkonyat közeledtével az utcák megélénkültek. A nép tétlenül lődörgött erre-arra, vagy az alacsony, koszos épületek előtt ácsorgott. A tavasz beköszönte után az itteni negyedek lakói szinte az utcán élnek. A boltok ajtaja, ablaka tárva-nyitva állt. Az ember orrába sár és szegénység émelyítő szaga csapott. Egyik-másik asszony a mosogatólét egyenesen a járdára zúdította ki.

Már valószínűleg Lucas ereje is fogytán volt, bár ennek nem adta jelét. Maigret elhatározta, hogy az első adandó

alkalommal felváltja. Egyre kényelmetlenebbül érezte magát amiatt, hogy mint egy néző, taxiból figyeli az üldözést.

Egynémely útkereszteződésen már háromszor-négyszer is átmentek. Egyszer csak az ismeretlen elszánta magát: végre megszabadul üldözőitől. Bement egy sötét kapualjba, Lucas meg ott maradt az ajtóban. De Maigret intett neki, hogy kövesse.

– Légy óvatos! – kiáltott utána.

Néhány perc elteltével ismét az utcán voltak mindketten. Világos: az ismeretlen besurrant az első útjába eső házba, hogy megzavarja a detektíveket. Ezt a cselt még kétszer ismételte meg. Második alkalommal Lucas felfedezte, hogy a lépcsőfeljáró tetején ücsörög.

Hat óra tájban újfent a középkorira emlékeztető városrészben jártak, a Szicíliai király és az Ótemplom utcák sarkán. A vörös hajú sokáig tétovázott. Aztán befordult egy rongyos ruhájú emberekkel zsúfolt utcába. Az éjjeli menedékhelyek bejárata felett bágyadt fényű lámpák égtek. A szűk kis boltokat keskeny átjárók kötötték össze, amelyek valamilyen gyanús sikátorokba vezettek.

A vörös hajú nem jutott messzire. Tíz métert sem tett meg, amikor lövés dörrent. Akár egy kocsiajtót csaptak volna be. A tömeg, amelyet mintegy a tehetetlenségi erő mozgatott, csak percek múlva állt meg. Mintha a taxi is önmagát fékezte volna le.

Futó lábak dobogása hallatszott. Lucas előrerohant. Újabb lövés rázta meg a levegőt.

A szürkületben semmit sem lehetett kivenni. Maigret azt sem tudta, a golyó eltalálta-e a helyettesét vagy sem. Kiugrott a taxiból és az ismeretlenhez futott. Az még élt. Ült az úttesten, egyik kezével a kövezetre támaszkodott, a másikat a mellére szorította, s szemrehányóan pislogott a

felügyelőre.

Aztán elhomályosodott a tekintete.

– Micsoda lidércnyomás! – mondta egy nő.

Az ismeretlen megrázkódott és holtan terült el.

*

Lucas üres kézzel tért vissza, de épen és egészségesen. Nem találta el a neki szánt lövés. A merénylő megpróbált még egyszer lőni, de a pisztoly, úgy látszik, csütörtököt mondott. Az őrmester nem tudta kellőképpen szemügyre venni a lövöldözőt.

– Nem láthattam az arcát – vallotta be –, de úgy rémlik, a haja sötét színű volt.

A tömeg akaratlanul is segített a gyilkosnak elrejtőzni, amikor eltorlaszolta a követő útját.

A két detektívet embergyűrű vette körül. Szemrehányó, majdnem fenyegető pillantásokkal méregették őket. Itt a civilruhás rendőröket is könnyedén felismerték. A hamarosan odaérkező egyenruhás őrmester rögtön nekilátott szétosztatni a kíváncsiskodókat.

– Hívj egy mentőkocsit – utasította Maigret. – Csak előbb füttyents ide még két-három járőrt.

A felügyelő levertnek látszott. Megtört hangon mondta Lucas-nak, hogy a rendőrökkel együtt maradjon a történetek színhelyén. Majd ismét a halotton állapotodott meg a tekintete. Szerette volna már most átkutatni a zsebeit, de ösztönösen érezte, hogy mindenki szeme láttára ezt nem teheti. Egy ilyen gesztus provokálhatta volna a tömeget.

– Nagyon vigyázz! – figyelmeztette csendesen a felügyelő Lucas-t. – A gyilkos biztosan nincs egyedül.

Néhány méterrel az Orfevres rakpart előtt megállította a

taxit és kiszállt. Sietős léptekkel egyenesen a rendőrfőnökhöz indult. Kopogtatott a szobája ajtaján, s még az igen elhangzása előtt belépett.

– Még egy halott! – jelentette Maigret. – A szemünk láttára lótték le, mint egy nyulat.

– A személyazonosságát már megállapították?

– Néhány perc múlva itt lesz Lucas. Csak elszállítják a holttestet. Nem tudna a rendelkezésekre bocsátani két tucat embert? Körül kellene zárni az egész kerületet.

– Melyiket?

– Ahol a Szicíliai király utcája van.

A rendőrfőnök arca erre kissé elkomorodott. A felügyelő pedig kiválasztott a nyomozóosztályon néhány embert, s ellátta őket utasításokkal. Aztán felkereste az erkölcsrendészetben az egyik inspektort.

– Adjál nekem valakit, aki jól ismeri a Szicíliai király, a Rosier utcát és a szomszédos negyedeket. Arrafelé, ugye, sok a prostituált?

– Túlságosan is.

– Körülbelül fél óra múlva kap majd egy fényképet.

– Még egy hulla?

– Sajnos, igen. De az arca nincs eltorzítva.

– Értem.

– Úgy látszik, ebben a kerületben egy egész banda rejtőzik. Az embered legyen óvatos. Ezek gátlástalan gyilkosok.

Maigret felkereste azt a csoportot is, amely a garnizállókkal foglalkozott, s hasonló kéréssel fordult a munkatársakhoz.

Lényeges volt, hogy ne vesztegessék az időt. Miután meggyőződött, hogy a detektívek elindultak a posztjukra, telefonált a törvényszéki orvosszakértői intézetbe.

– Hogy állnak a fotókkal?

– Néhány perc múlva lehet értük küldeni. A holttest nálunk van. Dolgozunk rajta.

Maigret-nek hirtelen olyan érzése támadt, hogy valamit elfelejtett. Elgondolkodva dörzsölgette az állát. S ekkor egyszerre felmerült a képzeletében a vizsgálóbíró alakja. A legjobbkor!...

– Halló!... Jó estét, Coméliau úr. Itt Maigret felügyelő beszél!

– Mi hír a kocsmárosáról, felügyelő úr?

– Valóban vendéglőtulajdonos volt.

– A személyazonosságát megállapították?

– Minden tekintetben.

– Hogy megy a nyomozás?

– Van még egy halott.

Maigret elképzelte, hogy lehűtötte ez a közlés beszélgetőtársát.

– Mit mond?

– Van egy újabb hulla. De ez egyszer a veszteség nem a mi számlánkra írandó.

– Csak nem azt akarja mondani, hogy rendőrök lőtték le?

– Nem. Más urak a tettesek.

– Miféle urakról beszél?

– Nyilvánvalóan a cinkostársak.

– Letartóztatta őket?

– Még nem – Maigret leengedte a hangját. – Attól tartok, a kézre kerítésük hosszadalmas és körülményes lesz, Coméliau úr. Felettébb kényes az ügy. Ezek gyilkosok, érti?

– Amennyire meg tudom ítélni, ha nem lennének gyilkosok, úgy a nyomozás semmilyen esete nem forogna fenn.

– Nem értett meg, Coméliau úr. Ezek előre megfontoltan ölnek, hogy biztosítsák magukat. Attól sem riadnak vissza, hogy cinkostársaikat eltegyék láb alól.

– De miért ölték meg ezt az embert?

– Nyilván azért, mert többé nem volt rá szükségük, és hogy ne vezethessen senkit a nyomukra. Ez pocsék egy kerület, rosszabbat egész Párizsban nem talál. Minden gyanús söpredék itt tanyázik. Vagy egyáltalán nincsenek irataik, vagy hamis igazolvánnyal járnak.

– Mit szándékozik tenni?

– Kellő intézkedéseket foganatosítok. Köteles vagyok ezt megtenni, mivel a felelősség a történetekért engem is terhel. Ma razziát tartunk, ami valószínűleg nem hoz különösebb eredményt.

– Mindenesetre bízom benne, hogy újabb áldozat nem lesz.

– Ebben én is reménykedem.

– Körülbelül mikor akarják végrehajtani az akciót?

– Éjjel két órától, mint általában.

– Ma nincs bridzspartim. Megpróbálok fennmaradni a lehető legtovább. Telefonáljon azonnal a razzia után.

– Rendben van, Coméliau úr.

– Mikor jön hozzám jelentéstételre?

– Amikor önnek megfelel. Persze, holnap esténél nem előbb.

– És hogy van a bronchitisze?

– Miféle bronchitiszem?

Maigret teljesen megfélekedett a betegségről. Lucas lépett be a szobába, kezében egy piros könyvecskét tartva. Maigret rögtön tudta, mit hozott. Egy szakszervezeti igazolvány volt, melyet Victor Poliensky, a Citroën gyár munkása nevére állítottak ki.

– Hol lakott, Lucas?

– Javel rakpart 132.

– Várj csak. Ez a cím mintha ismerős lenne nekem. Egy koszos éjjeli menedékhely az, a rakpart és az egyik utca sarkán. Két éve razziát tartottam ott. Derítsd ki van-e telefonjuk.

A ház a Szajna-parton állt, komor gyárépületek szomszédságában. Hitvány szállás, zsúfolásig megtöltve nemrég érkezett bevándorlókkal, akik a rendőrségi előírás ellenére, hármásával-négyesével zsúfolódtak össze egy szobában. A legmeglepőbb az volt, hogy a szálló ügyeit egy asszony intézte, akinek sikerült fegyelmet tartani lakói között. Még főzött, mosott is rájuk.

– Halló! Javel rakpart százharminckettő?

Rekedtes női hang válaszolt.

– Lakik önnél egy Poliensky nevű ember?

Az asszony hallgatott, nyilván latolgatta, mit mondjon.

– Mármint Victor...

– Mi van vele?

– Önnél lakik?

– Mért keresed?

– A barátja vagyok.

– Tudom én, ki vagy te. Egy szemétláda!

– Nos, jó, a rendőrségről telefonálok. Polienszky még mindig a lakója? Aligha kell emlékeztetnem rá, mi ellenőrizzük, amit mond.

– Ismerem magukat.

– Nos hát akkor?

– Már fél éve nem lakik nálam.

– Hol dolgozott?

– A Citroënnél.

– Régóta él Franciaországban?

- Erre vonatkozóan nincsenek értesüléseim.
- Beszélt franciául?
- Nem.
- Meddig lakott önnél?
- Három hónapig.
- Barátai voltak? Valaki járt hozzá?
- Nem.
- Az irataival nem volt probléma?
- Biztosan nem, ha egyszer nem zaklatta a rendőrség.
- Még egy kérdés. Önnél kosztolt?
- Többnyire igen.
- Nőket hordott fel?
- Ide figyelj, te mocskos kutya! Azt hiszed, törődök én az ilyesmivel?!

Maigret lerakta a kagylót és Lucas-hoz fordult:

- Lépj kapcsolatba a külföldieket nyilvántartó hivatallal.

A prefektúra irattárában semmiféle Polienskyre vonatkozó adatot nem találtak. Más szóval Victor illegálisan érkezett az országba, hasonlóan azokhoz, akik a legszörnyűsebb párizsi nyomortanyákon zsúfolódtak össze. Kétségtelen, mint ahogy a többség, ő is hozzájutott hamis papírokhoz. Saint-Antoine elővárosban akad elég bűnbarlang, ahol megfelelő fizetség fejében gyorsan összetákolnak az embernek bármilyen dokumentumot.

- Hívd fel a Citroën-műveket!

Időben megkapták a meggyilkoltról készült fényképeket, s a felügyelő szétosztotta őket az erkölcsrendészet emberei és a garnizállókat figyelő csoport detektívjei között. Ő maga pedig elment a daktiloszkópai nyilvántartóba az ujjenyomatokkal.

Ám ott semmit sem találtak.

- Moers, itt vagy? - kérdezte bedugva a fejét a

laboratórium ajtaján.

Moers-nek nem kellett volna szolgálatban lennie, mert több napot előre ledolgozott. De nem bírt otthon maradni. Se családja, se szeretője nem volt – legalábbis így tudták –, az egyetlen szenvedélye a laboratórium volt.

– Itt vagyok, főnök.

– Egy újabb hulla áll rendelkezésedre. Csak előbb gyere be hozzám.

Kettesben mentek le. Lucas már vonalban volt a Citroën-művek számfejtési osztályával.

– A banya igazat mondott. Emberünk három hónapig trógerolt a gyárban, de már körülbelül fél éve nem szerepel a bérjegyzéken.

– Rendesen dolgozott?

– Mulasztása úgyszólván nem volt. De annyian vannak ott, hogy személyesen nem ismernek mindenkit. Megkérdeztem, nem lehetne-e megtudni egyet s mást a művezetőjétől. Ilyen információik csak a szakképzett munkásokról vannak. A segédmunkások, zömében külföldiek, jönnek-mennek, senki nem tud róluk semmit. Dolgoznak három napot, három hetet vagy három hónapot, s kalapot emelnek. Még az üzemen belül is műhelyről műhelyre vándorolnak, ahogy a szükség éppen megkívánja.

– Mi volt a zsebeiben?

Az asztalon egy kopott pénztárca hevert, amelynek a bőre valaha zöld színű lehetett. Azonkívül a szakszervezeti igazolvány, amelyből egy fiatal nő fényképe hullott ki. Élénk, kerek arcát varkocsba font haj keretezte. Jellegzetesen falusi nőnek látszott.

A pénztárcából két ezres és három százfrankos bankjegy került elő.

– Tisztességes összeg – dörmögte Maigret.

Aztán egy hosszú pengéjű rugós kés is ott feküdt az asztalon. Az éle, mint a borotva.

– Mit gondolsz, Moers, nem végezhettek ezzel a késsel a kicsi Alberttel?

– Teljesen elképzelhető, főnök.

A zsebkendője is zöldes színű volt. Victor Poliensky bizonyára kedvelte ezt a színt.

– Ez a tiéd. Nem valami gusztusos látvány, de ki tudhatja előre, mit hoznak az elemzéseid?

Egy doboz „Kárpát” cigaretta, egy német gyártmányú öngyújtó. Semmi aprópénz. Kulcs sem.

– Lucas, biztos vagy benne, hogy nem volt nála kulcs?

– Teljesen biztos, főnök.

– Levetköztették már?

– Még nem. Moers-t várják.

– Na, akkor indulj, öregfiú. Most nagyon el vagyok foglalva, nem tudok veled menni. Dolgozhatsz eleget, egészségedre!

– Egyhuzamban két éjszakát is kibírok. Nem először csinálom.

– Semmi újság, Émile? – Maigret felhívta a Kicsi Albert vendéglőt.

– Semmi, főnök... Dolgozgatunk...

– Vendég van?

– Nem annyi, mint délelőtt. Bejönnek néha meginni egy pohárka rövidet, ketten-hárman megebédelnek és kész.

– A feleséged? Még mindig olyan buzgón végzi háziasszonyi teendőit?

– Ajaj! Rendbe tette a hálószobát, kicserélte az ágyneműt. Most már egészen otthonos. Mi van a vörös hajú fickóval?

– Megölték.

– Micsoda?

– Amikor a szállására igyekezett, valamelyik cimborája golyót röpitett bele.

Ismét benézett a nyomozóosztályra. Nem hagyhatott semmit figyelmen kívül.

– Mit tudtatok meg a sárga Citroënról?

– Semmi újat. Azaz hogy... mintha valaki azt mondta volna, látta a Barbés-Rochechouart negyedben.

– Ez is egy szál! El kell rajta indulni!

A negyed földrajzi fekvése is ezt támasztja alá. Nem esik messze az Északi pályaudvartól. A kicsi Albert pedig hosszú ideig ott dolgozott mint pincér.

– Éhes vagy, Lucas?

– Nem annyira. Még várhatok.

– De mit szól a feleséged?

– Csak telefonálnom kell neki.

– Remek. Én is telefonálok az enyémnek. Szükségem van rád.

Maigret mégiscsak elfáradt, s elhatározta, nem dolgozik egymagában, annál is inkább, mert úgy nézett ki, nehéz éjszaka előtt áll.

Elementek a Dauphine sörözőbe leöblíteni a torkukat, és mint mindig, naiv csodálkozással fedezték fel, hogy amíg ők teljes erőbedobással a gyilkosság felderítésén fáradoznak, addig az élet körülöttük megy tovább a maga rendjén. Egyesek saját gondjaikkal vannak elfoglalva, mások meg szórakoznak. A legkevésbé sem fáj a feje senkinek, mert a Szicíliai király utcában megöltek egy külföldi férfit. Megjelenik néhány sor róla az újságban és kész.

Egy szép napon ugyanígy tudtukra adja egy másik közlemény, hogy a gyilkost letartóztatták.

Azt is csak néhány beavatott tudja, hogy az éjjel Párizs

egyik legzsúfoltabb és leggyanúsabb kerületében razzia lesz. Vajon észreveszi-e valaki a szinte minden sarokra odaállított detektíveket, akik igyekeznek beleolvadni a környezetbe?

Talán csak egyik-másik prostituált, aki valami sötét zugba bújt, hogy onnan kilépve megragadja egy arra járó férfi karját, vonja össze önkéntelenül a szemöldökét, amikor megpillantja az erkölcsrendészet embereinek ismerős figuráját. Az éjszaka hátralevő részét nyilván valamelyik rendőrségi őrszobán kell töltenie. Megszokott dolog. Végül is ez havonta legalább egyszer megesik velük. Ha egészségesek, másnap délelőtt elengedik őket.

A garnizállók tulajdonosainak ezek a lakónévjegyzék ellenőrzése céljából tett látogatások szintén nem okoznak gondot. Hiszen a könyvek rendben vannak! Rendben, mint általában.

Az orruk alá dugják a fényképet. Erre úgy tesznek, mintha figyelmesen tanulmányoznák, egyik-másik még a szemüvegét is felrakja.

– Ismerősnek tűnik?

– Színét se láttam soha.

Chevrier meg a felesége csak megjátszották a vendéglősöket. Miután becsukták a spalettákat, a tűzhely mellé telepedtek, s békés beszélgetésbe kezdtek, majd pedig nyugodt lélekkel befeküdtek abba az ágyba, amely valójában a kicsi Albert-t és a kancsal szemű Nine-t illette meg.

Még egy személy, akit meg kell találni! Az erkölcsrendészetben Nine-ről semmit sem tudtak. Vajon mi történhetett vele? Tudja-e, hogy meghalt a férje? Ha igen, akkor miért nem jelentkezett azonosítani a holttestet, miután az újságok közzé tették a meggyilkolt fényképét? Vagy nemcsak hogy idegenek, de még a felesége sem ismerte

fel?

Nem tették-e el láb alól őt is a gyilkosok? Amikor a holttestet kivonszolták a sárga kocsiból és letették a Concorde téren, Nine nem volt az autóban.

– Fogadni mernék, hogy egy szép napon valahol vidéken ráakadunk – mondta Maigret, bízva az intuíciójában. – Furcsa dolog ez. Ha a dolgok rosszul mennek, sok ember szükségét érzi, hogy egy kis falusi levegőt szívjon, megtelepedjen egy csendes fogadóban, ahol jók az ételek és könnyű a bor.

*

Azért, hogy ne kelljen autóbuszra várni a Pont-Neuf felőli megállóban, leintettek egy taxit.

– A Zsebórához. Maubeuge utca.

A Zsebóra egy barátságos, Maigret kedvére való söröző volt. Semmi modern flanc, tükörfalak, sötét amerikai szövettel bevont székek, fehér márványasztalok, nikkelezett szalvétatartók, meg ilyesmi. A sör és a savanyú káposzta kellemes szaga mindenütt. Igaz, egy kicsit sok volt a vendég. Csomagokkal megpakolt emberek nyüzsögtek, kapkodva ettek és ittak, türelmetlenül szólították a pincéreket, folyton a világító számlapú, nagy pályaudvari órát nézegették.

A tulajdonos, aki higgadtan állt a pénztár mellett, figyelmesen szemlélve az eseményeket, szintén tradicionális figura volt – zömök, köpcös, kopasz, lezser szabású öltönyben és puha bőr félcipőben, mely tükörfényesre volt kefélve.

- Két adag káposztát, két sört és a főnököt legyen szíves.
- Beszélni akarnak Jean úrral?

– Igen.

Jean úr máris ott volt.

– Szolgálatukra, uraim.

– Néhány információt szeretnénk kapni, Jean úr. Dolgozott önnél valamikor egy bizonyos Albert Rochain nevű pincér, akit, ha nem tévedek, a kicsi Albert gúnynéven ismertek?

– Hallottam róla.

– Személyesen nem ismerte?

– Mindössze három éve enyém a söröző. Egy nő ismerte, aki akkor pénztáros volt.

– Azt akarja mondani, már nincs itt?

– Meghalt a múlt esztendőben. Negyven évig dolgozott a Zsebórában. – Mutatóujjával az egyik asztalka felé bökött, amely mellett egy harminc év körüli szőke nő trónolt.

– És a pincérek?

– Volt itt egy öreg pincér, Ernest, de ő visszament a szülőföldjére. Valahová Dordogne-ba, ha jól emlékszem.

A káposztájukat mohón faló detektívek mellett álló tulaj mindent észrevett, ami a sörözőben történt.

– Jules !... Menj oda a huszonnégyes asztalhoz! – szólt az egyik pincérnek. A távozó vendégekre rámosolygott: – François! Add ki a hölgynek a csomagot...

– Az előző tulajdonos él még?

– A legjobb egészségnek örvend.

– Nem tudja, hol lehetne megtalálni?

– Csakis otthon, a lakásán. Néha belátogat ide. Unja a tétlenséget, azt mondja, vissza akar térni régi foglalkozásához.

– Nem adná meg a címét?

– Rendőrség?

– Maigret felügyelő vagyok.

– Pardon! Nem tudom a házszámot, de elmagyarázhatom, hogyan találják meg. Két-három alkalommal nála ebédeltem. Joinville-t ismerik? Tudják, hol van a Szerelem-sziget? Mindjárt a híd után. Nos hát, ő a szigeten lakik egy villában. Szemben van egy motorcsónak-kikötő. Könnyen megtalálják.

Fél kilenckor a taxi megállt a villa előtt. A fehér márványablán vésett betűk tudatták: FÉSZEK. A tábla egy sirályt vagy valami ilyesfajta madarat formált.

– Nyilván hetekig törte a fejét, míg végre kitalálta! – jegyezte meg Maigret, s megrángatta a csengő zsinórját.

– Északi származék. Meglásd, egy pohárka öreg ginnel fog megkínálni bennünket!

Így is történt. Először egy testes, alacsony nő fogadta őket, az arca piros volt, a haja fehér. Csak ha jobban megnézte az ember, lehetett észrevenni az arcán az apró ráncokat a vastag festékréteg alatt.

– Loiseau úr! – kiáltott be valahová. – Önt keresik!

Végül is kiderült, hogy ő a ház asszonya. Loiseau-né a lakkszagú fogadószobába vezette a vendégeket.

Loiseau szintén testes volt, de magas termetű és vállas, Maigret-nél erősebb is, magasabb is, mindazonáltal könnyed tánclépésekkel mozgott.

– Foglaljon helyet, felügyelő úr. Önben kit tisztelhetek, uram?

– Lucas őrmester.

– Nahát! Volt egy Lucas nevű iskolatársam. Nem belga, véletlenül, őrmester? Én az vagyok. Lehet érezni a kiejtésemen, igaz? És tudják, én nem szégyellem a származásomat. Nincs abban semmi szégyellnivaló. Kedvesem, hozz nekünk valamit!

És természetesen ginnel kínálta meg a vendégeket!

– Albert-re? Persze, hogy emlékszem. Normandiai volt. Azt hiszem, az ő anyja is Belgiumból származott. Sajnáltam, hogy elment. Tudja, a mi szakmánkban a legfőbb erény a derűs kedély. A vendégek szeretik, ha mosolyogva fogadják őket. Emlékszem az egyik pincérre. Nagyon becsületes ember volt, fél tucát gyerekekkel. De volt egy rossz szokása. Ha valamelyik vendég szódát vagy Vichy-t rendelt, meghajolt és együttérzéssel azt kérdezte tőle: „Önnek is fekélye van?” Egyedül csak a fekély járt az eszébe. El kellett küldeni szegényt, a vendégek úgy húzódoztak tőle, mint a pestisestől.

Albert egészen más volt. Vidám fiú. Mindig dudorászott valamit. Még a kalapját is mókásan hordta. Ha csak azt mondta: „Micsoda szép idő van ma!”, az ő szájából valamilyen különös melegséget kapott.

– Elment és saját üzletet nyitott?

– Igen, valahol a Charenton rakpart környékén.

– Örökölt valahonnan?

– Aligha. Erről nem beszéltünk. Valószínűleg a feleségének volt hozománya.

– Akkor nősült meg, amikor öntől elment?

– Igen. Helyesebben nem sokkal előtte.

– Az esküvőre önt nem hívták meg?

– Bizonyára meghívtak volna, ha Párizsban tartják. Hiszen a munkatársaim olyanok voltak nekem, mint a családtagok. De a fiatalok elutaztak valahová vidékre. Hogy pontosan hová, nem tudom.

– Nem tudna rá visszaemlékezni?

– Sajnos, nem. Őszintén szólva minden, ami a Loire-on túl terül el, számomra Dél-Franciaország.

– Láta valamikor a feleségét?

– Egyszer elhozta. Sötétbarna hajú, egyszerű nőnek

látszott.

– Kancsal volt?

– Valóban bandzsított egy kicsit. De nem állt neki rosszul. Egyesek ezt csúnyaságnak tartják, mások nem.

– A lánykori nevét nem tudja?

– Nem. Azt hiszem, valamilyen távoli rokona volt Albertnek. Unokahúga vagy ilyesmi. Régóta ismerték egymást. Albert néha mondogatta is: „Ha már egyszer meg kell nőszülni, akkor inkább olyan nőt vegyen el az ember, akit ismer.” Szeretett tréfálgozni.

Milyen mókás dalokat tudott! A vendégek folyton bujtogatták: sokkal több pénzt kereshetne egy revüszínházban.

– Még egy pohárkával? Tudják, itt nagy a nyugalom, sőt túlságosan is nagy. Hamarosan ismét visszatérek a régi foglalkozásomhoz. Csak hát Albert-hez hasonló pincéreket manapság nem olyan könnyű találni. Önök ismerik? Jól mennek a dolgai?

Maigret nem mondta meg neki Albert halálát, hogy ne kelljen a siránkozását, a szörnyülködését hallgatnia.

– Ismeri a közelebbi barátait?

– Mindenki a barátja.

– Na, de például nem kereste valamelyik munka után?

– Nem. Az ügetőre szeretett járni. Elég gyakran szakított rá időt napközben is. De azért nem vitte túlzásba. Soha nem kért tőlem kölcsön. A saját anyagi lehetőségeinek határán belül játszott. Ha találkoznak vele, mondják meg neki...

Loiseau asszony, ahogy csukott szájjal mosolygott, most is, mint az előbb, a fodrásüzletek kirakatában látható viaszfigurákra hasonlított.

Még egy pohárkával? Köszönjük, jöhet. Annál is inkább, mert a gin kitűnő. Most pedig munkára, nemsokára

kezdődik a razzia. Abban az utcában bizonyára nem fogadják őket mosolygó arccal.

Hatodik fejezet

A Rivoli és az Ótemplom utca kereszteződésében két rendőrautó állt. A stoplámpák fényében csillogtak az egyenruhák ezüstös gombjai. Lezárták azt a néhány utcát, ahol már elfoglalták helyüket a civilruhás detektívek.

Rögtön utánuk megjelentek a rabszállító kocsik is. A Szicíliai király utca sarkán álló tiszttal folyton az óráját nézte.

A Saint-Antonia utcán igyekvő járókelők riadtan pillantottak hátra és meggyorsították a lépteiket. Azokban a házakban, amelyeket át kellett fésülni, imitt-amott még világosság volt; a lámpák bágyadtan szórták fényüket az olcsó szállodák és találkahelyek bejárata felett.

A rendőrtiszt ismét az órájára nézett, számolta a hátralévő másodperceket. Mellette állt Maigret felügyelő. Kezét felöltöjé zsebébe dugva egykedvűen szemlélte a környéket.

Negyven... ötven... hatvan... A két éles sípszóra azonnal felhangzott a többiek válasza. Az utca teljes szélességében megindultak a rendőrök, civilruhás detektívek nyomultak be a csúnya külsejű épületekbe.

Mint mindig, itt is, ott is kitárultak az ablakok, sötét nyílásaikban riadt vagy ingerült lakók tűntek fel. Nemsokára hangok hallatszottak. Jött egy rendőr, aki egy szitkozódó prostituáltat tuszkolt előre.

Cipősarkak kopogtak: férfiak igyekeztek eltűnni a sötét mellékutcákban. De ott is rendőrkordon várta őket:

– Az iratokat!

A felvillanó zseblámpák gyanús kinézésű arcokat, mocskos, agyonfogdosott igazolványokat világítottak meg.

Az ablakok közelében kíváncsiskodók gyűltek össze, tapasztalatból tudták, hogy most jó ideig nem hunyhatják le a szemüket, s figyelték az eseményeket, mintha az egész valamilyen előadás lenne.

A legnagyobb vadakat máris őrizetbe vették. Ezek az emberek nem várták be a razziákat. Ahogy tudomást szereztek egy gyilkosságról, tudták, mi következik utána. Az éj beálltával a házak falához lapulva, kezükben kopott bőröndökkel és gyanús csomagokkal sötét alakok surrantak, de rövidesen belefutottak Maigret felügyelő detektívjeinek karjaiba.

A társaság meglehetősen vegyes összetételű volt: egykori börtöntöltelékek, akiket kitiltottak a városból; hamis papírokkal bujkáló csavargók, bevándorlók, akiknek nem voltak rendben a papírjaik.

Mindegyiknek feltették ugyanazt a kérdést:

– Hová mégy?

– Költözöm.

– Miért?

Riadt vagy gonoszul fénylő szemek villogtak az éjszakában.

– Munkát találtam.

– Hol?

Mások azt mondták, a nővérükhöz utaznak északra, vagy Toulouse környékére.

– Na, mássz csak be!

Mármint a rabszállító kocsiba. Egy éjszaka a fogdában, a személyazonosság ellenőrzése végett. A begyűjtöttek zöme közönséges csavargónak bizonyult, és közülük kevésnek volt tiszta a lelkiismerete.

A legnagyobb zűrzavar a kis garniszállókban volt. A tulajdonosok magukra kapták a nadrágjukat, s borús

tekintettel álltak az irodában; többségük ott aludt a szétnyitható ágyon. Amíg a civilruhások felmentek az emeletekre, egyikük-másikuk megpróbálta lekenyerezni a szolgálatban levő rendőröket.

Mint a megpiszkált hangyaboly, egykettőre felébredt az egész ház. Már kopogtak is az első ajtón.

– Rendőrség!

Álmos férfiak és nők egy szál ingben, sötét arcok, riadt, beesett szemek.

– Az irataikat!

Mezítláb visszamentek az ágyhoz, turkáltak a párnák alatt vagy a komód fiókjában, néha belekotortak a kopott, régimódi bőröndbe, amellyel valahonnan Európa másik feléről indultak útnak.

Az „Arany Oroszlán” egyik szobájában egy meztelenre vetkőzött férfi ült az ágyon, a lábát lógatva. Barátnője már megmutatta az igazolványát.

– A te irataid hol vannak?

A férfi értetlenül bámult a detektívre.

– Paszport?

Meg se mozdult. Sötét, hosszú haja kiemelte bőrének fehérségét. A lépcsőfordulóban álló szomszédok kuncogva figyelték a jelenetet.

– Ki ez? – kérdezte a nőtől a detektív.

– Nem tudom.

– Hát nem beszélt veled?

– Egy mukkot sem tud franciául.

– Hol szedted fel?

– Az utcán.

A rendőrségre vele! A kezébe nyomták a ruháit és jelekkel értésre adták, hogy öltözzön fel. Hosszú ideig semmit sem értett. Csak ellenkezett, a nőjéhez fordult,

szemmel láthatóan követelt tőle valamit. Nyilván a pénzét. Most kerülhetett Franciaországba, s minden jel arra mutatott, hogy már az első éjszaka hátralevő részét az Órásmester rakparti rendőrségi őrszobán kell töltenie.

– Az iratokat...

A félig nyitott ajtók részében láthatóvá vált a szobák hámló fala. Bentről barakkszag érződött.

A rendőrségi furgon mellett másfél-két tucat ember gyűlt össze. Egyenként taszigálták be őket a kocsiba. Némelyik örömlány – nem először kerültek ilyen helyzetbe – illetlen mozdulatokat téve cukkolta a rendőröket.

Egyesek ordítottak, mások ökölbe szorították a kezüket. Ez utóbbiak közt volt egy borotvált fejű kamasz. Pisztolyt találtak nála.

A garnizállókban és az utcán csak előzetes ellenőrzés folyt. Az igazi munka majd az őrszobán kezdődik. Rámeleg az éjszaka hátralevő része, meg a reggel...

Az „Arany Oroszlán”-ban – ennek a szállónak a közelében állt Mairret – hirtelen kitérült egy ablak. Füttyszó harsant. A felügyelő felnézett az ablakra.

– Mi az?

– Azt hiszem, főnök, fel kellene jönnie – hívta bátoratlanul egy fiatal detektív.

Lucas őrmester kíséretében indult el a nyikorgó lépcsőn, amely olyan keskeny volt, hogy egyszerre súrolták a kabátjukkal a korlátfát és a falat. Ezeket a házakat, amelyekben hemzsegték a világ valamennyi tájáról behurcolt rovarok, már sok-sok évvel, ha nem egy évszázaddal ezelőtt le kellett volna bontani, de még inkább porig égetni.

A harmadik emeleten nyitva állt egy ajtó. A mennyezetről bágyadt fényű, ernyő nélküli lámpa világított. A szobában

nem volt senki. A falnál két vaságy, az egyik bevetetlen. A padlón matrac, gyűrött, sötét gyapjútakarók. A szék karfáján zakó, az asztalon spirituszfőző, ételmaradványok, üres üvegek.

– Ide, főnök...

A mellettük lévő szoba ajtaja sarkig kitárult, s Maigret egy nőt pillantott meg bent az ágyon. Feje a párnába süppedt. Amikor beléptek, egy elragadó szépség égő szeme tapadt rájuk.

– Mi van? – kérdezte a felügyelő.

Ritkán adódott neki ennyire kifejező arcot látni. Ennyire vadállatiasat pedig még soha nem látott.

– Csak nézzen rá – morogta az őrmester. – Megpróbáltam felkelteni. Szépen kértem, de válasza sem méltatott. Ekkor odamentem az ágyhoz, kicsit megráztam a vállát. Erre beleharapott a kezembe. Nézte csak, még vérzik is!

A sebesült ujjait mutogató detektív láttán a nő még csak el se mosolyodott. Hirtelen azonban, mint aki tűrhetetlen fájdalmat érez, eltorzult az arca.

Erre az ágyat figyelő Maigret is elkomorodott.

– Megindult nála a szülés! Hívjatok mentőt! – fordult Lucas-hoz. – Vigyék be a szülészetre. Szóljatok a tulajdonosnak, azonnal jöjjön ide.

A fiatal detektív a haja tövéig elvörösödött, nem mert odanézni sem. Nyikorogtak a padlódeszkák, a többi emeleten még folyt a házkutatás.

– Nem akarsz beszélni? – kérdezte a nőtől Maigret. – Vagy nem értesz franciául?

A nő csak nézte a felügyelőt. Ami az ő fejében járt, azt úgysem értette volna meg. Az arcán egyetlen érzés tükröződött – a vad, engesztelhetetlen gyűlöleté.

Fiatal volt, huszonöt évesnél nem több. Telt arcát

hosszú, selymes, hollófekete haj keretezte. A szálló tulajdonosa tétován megállt az ajtóban.

– Ki ez a nő?

– Mariának hívják.

– Milyen Mariának?

– Én csak a keresztnévét tudom.

Maigret-t hirtelen elöntötte a düh, de mindjárt el is szégyellte magát. Felvette az ágy mellett levő fércipőt, s a tulajdonos lába elé dobta.

– Ez mi?... – kiabált. – Ennek sincs neve?... És ez?... És ez?

Felkapta a zakót, kivett a szekrényből egy piszkos férfiinget, a félcipő párját, meg egy sportsapkát.

– És ezek? – mutatott a sarokban álló bőröndökre, mikor átmentek a szomszéd szobába.

– Meg ezek?

Koszorú papírba csomagolt sajtdarab, négy pohár, hidegtálmarmaradványok.

– Ezek az emberek szerepelnek a nyilvántartásban? Mi? Válaszolj! Először is, hányan laknak itt?

– Fogalmam sincs.

– Ez a nő beszél franciául?

– Nem tudom... Nem!... Csak néhány szót tud...

– Mióta lakik nálad?

– Nem tudom.

A tulaj nyakán kékes színű furunkulus virított, az arca gyűrött volt, a haja ritka. A nadrágtartóját nem gombolta be, s a nadrágja folyton lecsúszkált, állandóan huzigálnia kellett mindkét kezével.

– Mikor kezdődött? – bökött Maigret az ágyon fekvő nő felé.

– Nekem nem szólt senki...

– Hazudsz!... És a többiek? Hol vannak?

– Biztosan elmentek.

– Mikor? – Maigret nem csillapodott. Kész volt megütni ezt az embert. – Elszeleltek, mihelyest megölték azt a fickót az utcán, mi? Valld be! Okosabbak voltak a többinél. Nem várták meg, amíg a rendőrség lezárja az utcákat.

A tulaj nem válaszolt.

– Nézd csak meg, biztosan ismered! Valld be! – Maigret az orra alá dugta Victor Poliensky fényképét.

– Ismered?

– Ismerem.

– Ebben a szobában lakott?

– Itt mellette.

– A többiekkel?... És ki hált ezzel a nővel?

– Esküszöm, erről semmit nem tudok. Egy páran biztosan...

Lucas visszajött. Majdnem egyidejűleg felüvöltött a mentőkocsi szirénája. A nőből fájdalmas kiáltások törtek ki, de rögtön összeharapta az ajkát, a kihívóan nézte a férfiakat.

– Lucas! Nekem itt kell maradnom. Menj el vele. Ne hagyj felügyelet nélkül. Ott légy a kórház folyosóján. Megpróbálok rövidesen szerezni egy tolmácsot.

Maigret átment a szomszéd szobába, ahol már az ápolók serénykedtek a szülő nő körül.

– Hová viszed? – kérdezte Lucas-tól.

– A Laennecebe. Felhívtam három kórházat, mire találtam egy szabad ágyat.

A tulaj csak állt, meg se mert moccanni. Mereven bámulta az ajtót.

– Csukd be az ajtót! – parancsolt rá Maigret, amikor kettesben maradtak. – Most pedig mondj el mindent.

– Keveset tudok, őszintén szólva.

– Az este járt nálad egy őrmester, megmutatta a fényképet. Igaz?

– Igen.

– Azt mondtad, hogy nem ismered ezt az embert.

– Pardon! Azt válaszoltam, hogy nálam nincs bejelentve.

– Mit akarsz ezzel mondani?

– Nincs a lakók névjegyzékében. Mint ahogy ez a nő sem.

Mind a két szoba egy másik ember nevéen szerepel.

– Mióta?

– Már vagy öt hónapja.

– Hogy hívják ezt az embert?

– Serge Madok.

– Ő a főkolompos?

– Milyen főkolompos?

– Szeretnék adni neked egy jó tanácsot. Ne tessed magad ostobának! Különbén más helyen beszélgetünk, s a te bűzös patkánylyukadat már holnap bezáratjuk. Megértetted?

– Én mindig tiszteltem a törvényt.

– Ma éjjel nem így volt. Beszélj nekem erről a Serge Madokról. Osztrák?

– Az van beírva az igazolványába. Mind egy nyelven beszélnek. Nem lengyelül, a lengyelt egy kicsit értem.

– Hány éves?

– Harminc. Először azt mondta, hogy gyárban dolgozik.

– Valóban ott dolgozott?

– Nem.

– Ezt honnan tudod?

– Onnan, hogy egész nap itthon lézengett.

– És a többiek? .

– A többiek is. Általában egyenként nem mentek el

itthonról. Többnyire a nő járt el. Bevásárolt a Saint-Antoine utcában.

– Akkor mit csináltak reggeltől estig?

– Semmit. Aludtak, ettek, ittak és verték a blattot. Elég csendesen viselkedtek. Néha danolásztak, de soha nem éjjel, úgyhogy panasz nem lehetett rájuk.

– Hány ember volt itt összesen?

– Négy férfi és Maria.

– Mi történt a férfiak és Maria között?

– Nem tudom.

– Hazudsz! Beszélj!

– Valami történt, de hogy pontosan mi, nem tudom. Néha veszekedtek. Amennyire értettem, a nő miatt. Egyszer-mászor bementem a hátsó szobába, s nem mindig ugyanaz a férfi jött ki onnan.

– Victor Poliensky, akinek a fényképét mutattam, az is járt nála?

– Gondolom, ő is. Mindenesetre, szerelmes volt Mariába.

– Melyik volt köztük a legfontosabb?

– Szerintem az, akit Carlnak szólítottak. Hallottam a vezetéknevét is, de olyan kacifántos, hogy ki se tudnám mondani. Nem jegyeztem meg.

– Egy pillanat – Maigret elővette a zsebéből a noteszát, és mint egy kisiskolás, megnyalta a ceruzája hegyét. – Először a nő, akit te Mariának nevezel. Aztán Carl. Majd Serge Madok, aki hivatalosan a szoba bérlője. Victor Poliensky, akit megöltek. És kész?

– Van még egy kölyök is.

– Miféle kölyök?

– Azt hiszem, Maria öccse. Mindenesetre hasonlít rá. Pietrnek szólítják. Olyan tizenhat-tizenhét éves lehet.

– Ő se dolgozik?

A tulaj a fejét rázta. Fázott kabát nélkül; hogy kiszellőzzön a helyiség, Maigret kinyitotta az ablakot. Igaz, a levegő odakint sem volt sokkal tisztább.

– Egyik sem dolgozik közülük.

– Mégis rengeteg pénzt elvernek – Maigret a garmada üres üvegre mutatott a sarokban, köztük pezsgősüvegek is voltak.

– De csak mostanában költekeznek. Talán egy negyedéve. Voltak olyan idők is, amikor összébb kellett húzniuk a nadrágszíjat. Ezt könnyen megtudhattam. Ha a kölyök visszavitte az üvegeket, világos volt, hogy szorult helyzetben vannak.

– Senki nem járt hozzájuk?

– Lehet, hogy járt.

– A rendőrségen akarod folytatni a beszélgetést?

– Nem. Elmondok mindent, amit tudok. Valaki kétszer vagy háromszor kereste őket.

– Kicsoda?

– Egy olyan igazi, jól öltözött úriember.

– Felment hozzájuk? Mit mondott, amikor bement az irodádba?

– Nem kérdezett az semmit. Ment egyenesen fel. Valószínűleg tudta, melyik emeleten laknak.

– Ez minden?

Az izgalom fokozatosan alábbhagyott. Az ablakokban kialudtak a fények. Csak a járőröző rendőrök léptei hallatszottak.

– Várom az utasításait, felügyelő úr! – jelentette a lépcsőn felfelé jövő rendőrtiszt. – Mi befejeztük. Mindkét furgon zsúfolásig megtelt.

– Elmehetnek. Küldjön be hozzám kettőt az enyémekek közül.

– Egészen összefagytam – panaszkodott a tulajdonos. – Nagyon fázom.

– Nekem viszont melegem van!

A felügyelő mégsem szánta rá magát, hogy levesse a kabátját: itt minden ragadt a kosztól.

– Azt az embert, aki hozzájuk jött, láttad még valahol? Nem volt benne az újságokban a fényképe? Nem ő az? – kérdezte Maigret, s elővette a kicsi Albert fényképét, amelyet állandóan magánál hordott.

– Az egészen máshogy nézett ki. Jóképű, elegáns férfi volt, fekete bajusszal.

– Milyen korú?

– Olyan harmincöt körüli. Nagy arany pecsétgyűrűt láttam az ujján.

– Francia volt vagy külföldi?

– Aligha lehetett francia. Beszélt a nyelvükön.

– Hallgatóztál?

– Néha. Tudni akarom, mi történik a házamban, magától értetődik.

– Annál is inkább, mert te magad is rájöttél hamarosan.

– Mire jöttem rá?

– Ne nézz engem ostobának! Hogy mivel foglalkoznak ezek a fickók, akik ebben a patkány lyukban bújtak meg, s még csak nem is próbálnak munkát keresni maguknak. Miből élnek? Mondd csak el szépen!

– Ez nem tartozik rám.

– Hányszor mentek el együtt?

A tulaj elvörösödött, nem akart válaszolni, de Maigret dühös tekintete egy kicsit közlékenyebbé tette.

– Négyyszer vagy ötször.

– Hosszú időre? Egy éjszakára?

– Honnan tudja, hogy éjjel mentek el? Rendszerint egész

éjszakára. Egyszer két napot és két éjszakát voltak távol. Már azt hittem, többé nem jönnek vissza.

– Arra gondoltál, hogy elcsípték őket?

– Igen.

– Mennyit dugtak a zsebedbe, amikor visszajöttek?

– Megfizették a zugot.

– Egy emberre? Hiszen a szobát egy ember bérelte?

– Kicsit többet adtak.

– Mennyit? Ne akarj engem az orromnál fogva vezetni, barátocskám. A törvény kezére juttatlak bűnözők támogatása és rejtegetése miatt. Jól jegyezd meg!

– Egyszer adtak ötszáz frankot. Másik alkalommal kétezret.

– És aztán elkezdtek dorbézolni?

– Igen. Elmentek a boltba, s mindenféle ennivalót összevásároltak.

– Ki őrködött?

A tulaj arc kifejezése még aggodalmasabbá vált, akaratlanul az ajtóra pillantott.

– A patkányfészkeknek két kijárata van, igaz?

– Igen. Ha kimegyünk a hátsó udvarra és átmászunk két falon, az Ótemplom utcába jutunk.

– Ott ki őrködött?

– Az utcán?

– Igen, az utcán. És biztosan volt az ablaknál is mindig valaki. Amikor Madok kibérelte a szobát, feltételezem kikötötte, hogy az ablakok az utcára nézzenek.

– Igen. Valóban, egyikük mindig az utcán lódörgött. Váltották egymást.

– Még egy kérdés. Melyikük fenyegetett meg, hogy kinyír, ha eljár a szád?

– Carl.

– Mikor?

– Mindjárt első alkalommal, amikor egész éjszakára elmentek.

– Miből tudta meg, hogy nem tréfálnak, hogy elvetemült gyilkosok?

– Egyszer bementem a hálóba. Időnként végigjárom a szobákat. Mintha az elektromos vezetéket ellenőrizném, vagy arról akarnék meggyőződni, áthúzták-e az ágyneműt.

– Gyakran cserélteted?

– Havonta. Éppen mosás közben találtam a nőt és mindjárt észrevettem az ingen a vért.

– Kié volt az ing?

– Az egyik férfié. Hogy pontosan melyiké, nem tudom.

A lépcsőfeljárón álló két civilruhás detektív türelmetlenül várta Maigret utasításait.

– Egyikőtök telefonáljon Moers-nek. Bizonyára alszik, hacsak nem dolgozik. Ha nincs bent a hivatalban, keressétek otthon. Jöjjön ide a herkentyűivel.

A tulajdonosra ügyet sem vetve Maigret az egyik szobából a másikba járkált, s hol a szekrényt nyitotta ki, hol a komód fiókjába kukkantott bele, hol egy halom piszkos fehérneműt rügott odébb. A kifakult tapéta itt is, ott is levált. A fekete vaságyak a szürke takarókkal laktanyahangulatot keltettek. A bérlők, mielőtt megléptek, valószínűleg összeszedték a legértékesebb holmijaikat, de hogy a figyelmet ne tereljék magukra, semmilyen nagyobb cuccot nem vittek magukkal.

– Mindjárt a lövöldözés után szelelték el? – kérdezte Maigret.

– Akkor.

– A főbejáraton?

– A hátsó udvaron?

- Melyikük nem volt itt akkor?
- Victor, természetesen. Meg Serge Madok.
- Ki telefonált?
- Honnan tudja, hogy telefonáltak?
- Válaszolj!

- Jó. Körülbelül fél ötkor kereste őket valaki telefonon. A hangot nem ismertem meg, de az illető az ő nyelvükön beszélt. Csak a nevet mondta be – Carl. Szóltam Carlnek, aki rögtön lejött. Ahogy most visszaemlékszem: ült az irodámban és mintha örület tört volna ki rajta. Valamit a kagylóba üvöltött. Aztán felugrott és megint ordított, káromkodott. Majdnem mindjárt ez után lejött Madok is.

- Tehát ez a Madok lótte le a cinkostársát?
- Minden valószínűség szerint.
- Nem próbálták magukkal vinni a nőt?

- Mondtam nekik, amikor átmentek a folyosón. Gondoltam magamban: a fenének kell ez a kalamajka. Szerettem volna egyszerre megszabadulni mindegyiktől... A nő csak feküdt és nézett rám. Tudja, sok mindent megért ő franciául, de nem mutatja. Nem szólt egy árva szót sem, a fájdalmat azonban nem bírta eltitkolni, s akkor rájöttem, mi a helyzet...

- Barátocskám – fordult Maigret a másik detektívhez. – Meg kell várnod itt Moers-t. Ne engedj be senkit ezekbe a szobákba, különösen ezt a patkányt ne. Pisztolyod van?

A detektív kidudorodó zsebére csapott.

- Legelőször is az ujjlenyomatokkal foglalkozzon Moers. Aztán vigyen magával valami bizonyítékot. Persze iratot semmiféle nem hagytak itt. Ellenőriztem.

A tulajdonos után Maigret is lement a földszintre. Az iroda levegője fülledt volt, a lámpa rosszul világította meg a kis lyukat, amelyben egy szétnyitható ágy meg egy asztalka

volt, az asztalon petróleumfőző és ételmaradékok.

– Nem emlékszel azokra a napokra, amikor a banda távol volt?

Az öreg tagadólag rázta a fejét.

– Sejtettem. Nem érdekes. Holnap reggelig van idő gondolkodni. Holnap megint eljövök vagy valakit elküldök. De akkorra nekem dátumok kellene, pontos dátumok, megértetted? Különben le kell hogy tartóztassalak.

A tulaj, szemmel láthatóan valamit még hozzá akart tenni, de nehezen szánta rá magát.

– Ha véletlenül megjelenének... akkor... akkor megengedi, hogy fegyvert használjak?

– Túlságosan sokat tudsz és veszélyes vagy, hogy mint Poliensky-vel, veled is leszámoljanak, igaz?

– Félek.

– Hagyunk az utcában egy rendőrt.

– Bejöhetnek hátul.

– Erre is gondoltam. Egyet az Ótemplom utcába is állítok.

*

Az utcák kihaltak voltak, a néhány mozgalmas óra után hirtelen csend telepedett mindenre. Mintha nem is lett volna razzia. Az ablakok elsötétültek. Mindenki lefeküdt újra aludni. Kivéve azokat, akiket a rendőrségre szállítottak, meg Máriát. Lucas fel-alá járkált a folyosón, Maria pedig, bizonyára szült.

Mielőtt kiküldte volna a két rendőrt, ahogy megígérte, Mairget részletes instrukciókkal látta el őket. A Rivoli utcán kellett várakoznia, amíg megérkezett a taxi. Az éjszaka derült volt és hideg.

Beszállva a taxiba azon morfondírozott, hazamenjen-e? Elvégre előző nap kialudta magát. No meg a „betegsége” alatt három teljes napot pihent!

– Hol van még nyitva valamilyen kávéház? – kérdezte, mert hirtelen éhes lett. Éhes és szomjas. Az ezüstoffedű, hideg sörrel teli serleg gondolatára összefutott a nyál a szájában.

– Az éjszakai klubokon kívül ilyenkor csak a La Coupole meg a Vásárcsarnokok környékén néhány kisebb bisztró van nyitva.

Ezt ő maga is tudta. Felesleges volt kérdezni.

– A La Coupole-ba!

A nagy étterem már bezárt, de a bárban még üldögélt egy-két álmos vendég. Maigret rendelt két sonkás szendvicset és megivott egymás után három korsó sört. Hajnali négy óra volt.

– Az Orfèvres rakpartra – mondta a taxisnak, akit nem engedett el, de útközben meggondolta magát. – Inkább vigyen a depóba az Órásmester rakpartra.

Már az egész fogás bent volt, s a levegőben terjengő szagok a Szicíliai király utcájában lévő menedékhelyet juttatták eszébe. A férfiakat az egyik, a nőket a másik oldalra különítették el. Voltak itt csavargók, részegek és prostituáltak, akiket Párizs különböző kerületeiben szedtek össze az éjjel.

Néhányan közülük a padlón aludtak. A törzsvendégek, cipőjüket levetve, dörzsölték fáradt lábukat. Egyik-másik nő az örököt ugratta, vagy időnként kihívóan felemelte a szoknyáját.

A kályha mellett, amelyen kávé főtt, rendőrök kártyáztak. Itt is voltak civilruhások, akik Maigret utasítására vártak.

Csak nyolc órára ellenőrzik majd valamennyi begyűjtött iratait.

– Lehet kezdeni, fiúk. Azokat, akiket a Szicíliai király utcából hoztak be, alaposan vallassátok ki. Kiváltképpen a nőket. Az Arany Oroszlán garniszálló lakóival is hasonlóan bánjatok, ha vannak közöttük...

– Vannak! Egy nő és két férfi.

– Remek. Mondjanak el mindent, amit azokról a külföldiekről és Máriáról tudnak.

Ezen az éjszakán Joseph volt az ügyeletes. Maigret megörült, amikor megpillantotta a küldönc nyájas arcát. Az ügyeletesi szobában megszólalt a telefon. Maigret benyitott.

– Adom – mondta Bodin. – Épp az előbb érkezett...

Lucas telefonált. Maria négy és fél kilós fiúgyereknek adott életet. Amikor az ápolónő kiment, hogy tisztába tegye a csöppséget, az anya megpróbálta elhagyni az ágyat.

Hetedik fejezet

Amikor a Sèvres utcában a Laennec kórház előtt Maigret kiszállt a taxiból, egy hosszú, diplomata rendszámú autót pillantott meg. A kórház kapujában magas, sovány, kifogástalanul öltözött férfi várakozott. Minden mozdulata olyan kifinomult, arckifejezése annyira fennkölt volt, hogy az ember nem is akarta hallani a hangját, csupán csak lélegzetvisszafojtva figyelni e ritka látványt.

Holott nem volt még követségi másodtitkár sem, csak egy szimpla kishivatalnok.

– Őxellenciája közölte velem... – kezdte a mondókáját. Maigret, aki jó néhány órát ledolgozott, s úgy, ahogy eddig még soha, előresietett, és mindössze annyit morgott:

– Jól van...

A lépcső közepe táján azonban visszafordult, s kérdésével meghökkentette kísérijét.

– Legalább beszél a nyelvünkön?

Lucas az ablakpárkányra könyökölve komoran bámult ki az udvarra. A reggel borús, esős volt. Megtiltották neki a dohányzást, és sóhajtvá bökött Maigret pipájára:

– Eloltatják magával is, főnök.

Meg kellett várni, amíg jön az ügyeletes nővér. Egy középkorú hölgy volt, akire Maigret híre semmiféle benyomást nem tett. A tetejébe a rendőrség iránt sem táplált semmi rokonszenvet.

– Kérem, ne fárasszák ki nagyon. Ha jelt adok, mielőbb hagyják el a szobát.

Maigret egy vállrándítással vette tudomásul a mondottakat, s elsőnek lépett be a kis fehér szobába. A

gyerek a bölcsőben aludt. Maria szenderegni látszott, valójában azonban félig csukott szemmel figyelte a belépő férfiakat.

Épp olyan szép volt, mint azon az éjszakán a Szicíliai király utcában, csak az arca látszott sápadtabbnak. A haja most nem volt kibontva, hanem vastag copfba fonva koronázta a fejét. Maigret az asztalra tette a kalapját, s a tolmácshoz fordult:

– Kérdezze meg tőle, kérem, a családi nevét.

A felügyelő várta a választ, de nemigen számított rá, hogy meg is kapja. Ahogy sejtette, a fiatalasszony csak gyűlölettel nézte azt az urat, aki az anyanyelvén szólt hozzá.

– Nem fog beszélni – mondta a tolmács.

– Kérem, magyarázza meg neki, felettébb ajánlom, hogy válaszoljon a kérdéseimre. Különben az állapota ellenére még ma a börtönkórházban találhatja magát.

A fordító olyan mozdulatot tett, amely a sértett méltóságról árulkodott. A nővér, aki fel-alá járkált a szobában, szinte fuldokolt a felháborodástól:

– Hogy mondhat ki ilyet egyáltalán a száján!

Majd egyenesen a felügyelőhöz fordult, s a fogai közt szűrve azt mondta:

– Nem olvasta a kiírást, hogy itt nem szabad dohányozni?

Maigret meglepő gyorsasággal kapta ki a pipáját a szájából.

Végre Maria kipréselt magából néhány szót.

– Kérem, fordítsa!

– Azt mondja, neki úgyis mindegy, és hogy bennünket mindnyájunkat gyűlöl.

Maigret elővette a zsebéből a noteszát.

– Kérdezze meg, hol volt tavaly október tizenharmadikán

éjjel...

Ez egyszer a fiatalasszony reagált. A tekintete elkomorodva megállapodott Maigret-n. De a száján nem jött ki egyetlen hang sem.

– És december nyolcadikán éjjel...

Maria megrázkódott. A melle indulatoktól hullámozott. Ösztönösen a bölcső felé fordult, mintha a gyermekét védelmezné.

Pompás nőstény volt! Egyedül csak a nővér nem tudta, hogy egy másfajta lény áll előtte, s továbbra is úgy tekintette mint egy közönséges gyermekágyas asszonyt.

– Nem unja még ilyen ostoba kérdésekkel zaklatni?

– Felteszek neki még egyet. S lehet, hogy utána megváltozik a véleménye, asszonyom. Vagy kisasszony?...

– Kisasszony, engedelmével.

– Gondoltam. Fordítsa, monsieur. December nyolcadikáról kilencedikére virradó éjjel a pikardiai Saint-Gilles-les-Vaudrevues farmon fejszével bestiálisan lemészároltak egy egész családot. Október tizenkettedikén éjszaka a Saint-Aubin farmon hasonló módon megöltek egy öreg gazdát és a feleségét. Ez is Pikardiában történt. November huszonegyedikén ugyanilyen támadás ért egy idős házaspárt, valamint a gyengeelméjű szolgálójukat.

– Csak nem azt akarja mondani, hogy mindezt ő tette?

– Várjon, kisasszony. Előbb hadd fordítsák le. A követség munkatársa erős undort színlelve fordított, mintha a gáztettekről folyó beszélgetés tulajdon személyét sértené. A fiatalasszony már az első szavak után megpróbált felkelni. A melle födetlenné vált, de nem törődött vele.

– December nyolcadikáig a gyilkosságokról nem tudtak semmit, mivel egy lelket sem hagytak életben. Figyel rám, kisasszony?

– Tudomásom szerint az orvos csak néhány percet engedélyezett önöknek.

– Ne aggódjon. Elég erős ez a nő. Csak nézzen rá.

A farkasanyára vagy nőstényoroszlánra emlékeztető fiatalasszony, aki mellett ott aludt a gyermek, most is olyan gyönyörű volt, mint az előbb. Nyilván ilyen pompás jelenség volt akkor is, amikor a hímek vezére lett.

– Fordítsa, kérem, szóról szóra. December nyolcadikán azonban hibát követtek el. Egy kilencéves kislánynak – mezítláb, egy szál alsóingben – sikerült észrevétlennek maradni és elbújni a sarokban. A gyerek mindent látott, mindent hallott. Látta a sötét hajú fiatalasszonyt – pompás kis vadállat –, ahogy gyertyalánggal pörkölte az anyja lábait. Mialatt egyik bandatársa széthasította a nagyapa koponyáját, a másik borral kínálta cimboráit. A farmer felesége ordított, könyörgött, görcsökben fetrengett, miközben ez a nő... – Maigret az ágyra mutatott – miközben ez a nő mosolyogva a legváltozatosabb kínzásokkal gyötörte... a szerencsétlen melléhez nyomta az égő cigarettát.

– Kérem, hagyja abba! – tiltakozott a nővér.

– Fordítsa! – mondta Maigret Mariát figyelve, aki szinte magába zárkózva feküdt az ágyon és le nem vette a tekintetét a felügyelőről.

– Kérdezze meg, nem akar-e valamit mondani?

Egy megvető ajakbiggyesztés volt a válasz.

– A kis árva jelenleg Amiens-ben él nevelőszülőknél. Ma reggel megmutatták neki ennek a nőnek távirón továbbított fényképét. A kislány azonnal felismerte. Pedig semmiről nem tájékoztatták előzetesen, csupán elébe tették a fényképet. Hisztériás rohamot kapott. Fordítsa, barátom!

Ebben a pillanatban felsírt az újszülött. A nővér az

órájára pillantott és kiemelte a gyereket a kiságyból. Az anya mindvégig nézte, amíg kicserélte a pelenkáját.

– Emlékeztetnem kell, felügyelőúr, hogy lejárt az idejük.

– S azok az emberek, akikről beszéltem? Az ő idejük is lejárt?

– Meg kell szoptatnia a gyereket.

– Hát szoptassa meg!

Maigret-nek először kellett ilyen körülmények között végezni a kihallgatást: egy újszülött bébi tapadt a bűnös anya hófehér mellére.

– Még mindig nem válaszol, igaz? Feltételezem, akkor sem mond semmit, ha arról az özvegyről, Rival asszonyról beszél neki, akit hasonló módon öltek meg a tanyáján január tizenkilencedikén. Ő volt az utolsó áldozat. Negyvenéves lányát szintén holtan találták. Nyilván ezt sem Maria nélkül csinálták. Mint mindig, a testen égetés nyomai látszottak...

Maigret-t szinte megcsapta a rosszindulat, a lappangó ellenségeskedés levegője, de nem törődött vele.

– Most pedig essen szó a barátairól. Victor Poliensky afféle falu bolondja volt, de egy gorilla erejével rendelkezett, Serge Madok – egy bikanyakú, zsíros bőrű alak, aztán ott van még Carl meg egy Pietr nevű kamasz.

A nevek hallatán Maria mindannyiszor összerándult.

– Az a kölyök is a szeretője volt?

– Ezt is lefordítsam?

– Csak fordítsa. Ne féljen, nem fog elpirulni.

Úgy látszott, sarokba szorították, mégis a fiú említésekor az ajka enyhe kis mosolyra rándult.

– Kérdezze meg, valóban a barátja volt-e?

Bármilyen furcsa, időnkét, és nem csak akkor, amikor a gyereket a mellére szorította, a gonosz nő szemében meleg

fények villantak.

– Nos, mi van, kedves barátom...

– Az én nevem Franz Lehel.

– Ez engem abszolúte nem érdekel. Amit mondok, kérem fordítsa le nagyon pontosan, szó szerint. Lehetséges, hogy ettől függ földijeinek az élete. Mindenekelőtt figyelmeztesse: az ő élete is azon múlik, hogy milyen lesz a további magatartása.

– Köteles vagyok ezt is lefordítani?

– Milyen visszataszító! – morgolódott a nővér.

Maria a füle botját se mozdította. Csak egy kicsit sápadtabban mosolygott.

– Van még egy alak, akit nem ismerünk. Ő a főkolompos.

– Fordítsam?

– Kérem!

Ez egyszer a válasz a fiatal anya részéről egy gúnyos mosoly volt.

– Nem fog beszélni, tudom. Mindjárt éreztem, ahogy idejöttem. Az olyanokat, mint ő, nem lehet megijeszteni. De van egy apróság, amit tudnom kell, mivel emberéletekről van szó.

– Fordítsam?

– Különben minek hívtam volna ide?

– Elnézés.

Maigret szokatlanul egyenesen állt, mintha egy tanórán felelne.

– Október tizenkettedike és november huszonegyediké között nagyjából másfél hónap telt el. November huszonegyediké és december nyolcadika között valamivel több mint két hét. Január tizenkilencedikéig megint hat hét. Nem érti? Ez körülbelül az az idő, ami alatt a banda elverte a rablott pénzt. Most február vége van. Ígérni nem ígérhetek

semmit. Mások fogják eldönteni ennek a nőnek a sorsát, amikor az ügy az esküdtszékre kerül. Fordítsa!

– Nem ismételné meg a dátumokat?

A felügyelő még egyszer elmondta, aztán így folytatta:

– Most pedig mondja meg neki, hogy ha a válaszaival elejét veszi egy újabb vérontásnak, ezt a javára írják.

Maria csak megvetően elhúzta a száját.

– Nem arra vagyok kíváncsi, hol vannak most a barátai. Még a bandavezér neve sem érdekel. Azt akarom tudni, nem üres-e a zsebük, nem szándékoznak-e a közeljövőben újabb bűncselekményt elkövetni?

Maria szeme felvillant, ennyi volt a válasz.

– Rendben van. Nem óhajt válaszolni. Azt hiszem, mindent értek. Kérdéses persze továbbra is, hogy Victor Poliensky ölt-e.

A nő figyelmesen hallgatta a fordítást, azután várta az újabb kérdéseket. Maigret-t bosszantotta, hogy a diplomáciai testület egy ilyen hivatalnokának a szolgálatára van utalva.

– Az biztos, hogy az egyik ember ügyesen bánt a fejszével. Ha ez nem Poliensky volt, akkor nem értem, miért hurcolt magával a banda egy ilyen félkegyelműt. Hisz végül is miatta csíptük el ezt a Máriát, s hamarosan a többiek nyomára is rábukkanunk.

Megint fordítás következett. Ez egyszer Maria nyilvánvalóan diadalmaskodott. Ők semmit sem tudnak. Egyedül csak ő tud mindent. Igaz, itt fekszik elgyengülten, mellére szorítva a gyermekét, de senkit nem adott ki, és ezután is tartani fogja a száját.

Az ösztönös pillantás, amelyet a fiatalasszony az ablakra vetett, elárulta őt. Amikor ott hagyták a Szicíliai király utcában – ami több mint valószínű a bejegyzésével történt

–, a barátai nyilván megígérték, hogy kiszabadítják.

Jól ismeri ezeket a férfiakat. Bízuk bennük. Amíg szabadlábon vannak, ő sincs veszélyben. Visszatérnek majd. Előbb vagy utóbb kihúzzák a csávából.

Hol, melyik napon, a reménytelenség milyen légkörében jött létre ez a rettenetes szövetség? Valamennyien ismerték, milyen az éhség: a „tett” elkövetése után egyetlen gondjuk volt – enni, és inni egész nap, megállás nélkül, mit sem törődve nyomorúságos körülményeikkel, ruházatuk szegénységével.

Mariától távol állt a hiúság. A szobájában csupa olcsó ruhákat találtak, amelyeneket faluhelyen hordanak. Sem püdert, sem rúzszt nem használt. Nem voltak finom fehérneműi. Más időkben, más szélességi fokon az egész banda talán ugyanígy élt volna, anyaszült meztelenül valahol az erdők vadonában vagy a dzsungelekben.

– Mondja meg neki, hogy még visszajövök. Arra kérem, addig gondolkozzon. Hiszen most már gyermeke is van – Maigret ez utóbbi szavai egészen más árnyalatot kaptak.

– Most magukra hagyjuk önöket – fordult a nővérhez. Hamarosan küldök egy másik ügyeletes detektívet. Doktor Boucard-t telefonon megkeresem. Az ő paciense, ugye?

– A doktor úr vezeti az osztályt.

– Ha Maria szállítható állapotban lesz, akkor valószínűleg még ma vagy holnap reggel átviszik a Santéba.

Annak ellenére, hogy megismerte gyámoltja igazi arcát, a nővér a korábbi ellenséges érzülettel viseltetett a hívatlan vendégek iránt.

– Isten önnel, kisasszony. Menjünk, monsieur.

Miközben a folyosón haladtak, Maigret néhány szót váltott Lucas-szal, hogy beavassa az események menetébe. Az ügyeletes nővér, aki lekísérte őket az emeletről, kissé

odább várakozott. Az ajtóval szemben öt vagy hat, virágokkal teli váza állt.

– Kié az a sok szép virág? – kíváncsiskodott Maigret.

A nővérke fiatal, szőke teremtés volt, fehér köpenyén átsejlett ruganyos teste.

– Most már senkié. A hölgy, aki ebben a szobában feküdt, röviddel ezelőtt hazament. A virágokat itthagya. Sok barátja volt.

Maigret halkán beszélt. A nővérke bólogatott, bár szemmel láthatóan meglepődött. De a tolmácsnak még jobban leesett volna az álla, ha megtudja Maigret szándékát:

– Nem vinne be néhány szálát a kétszázötvenhetesbe? – mondta a felügyelő nem minden zavar nélkül.

Hogy miért? Mert az a szoba rideg, barátságatlan, mert abban végül is egy fiatal anya fekszik újszülött gyermekével.

*

Az óra fél tizenkettőt mutatott. A hosszú, rosszul megvilágított folyosón, ahol a vizsgálati szobák sorakoztak, jó néhány ember várakozott a sorára. A letartóztatottak bilincsben, nyakkendő nélkül, rendőrök kíséretében ültek a padokon. Voltak itt nők is, tanúk is, akik már kezdtek kifogyni a türelemből.

A szokottnál gondterheltebb és méltóságteljesebb Comélieau székeket hozatott a szomszéd helyiségből, a helyettesét pedig elküldte ebédelni.

Maigret kérésére eljött a bűnügyi rendőrség főnöke is. Egy fotelban terpeszkedett. A kihallgatottak számára rendszeresített széken egyelőre Colombani, a Közbiztonsági osztály embere ült.

A bűnügyi csoport ugyanis elvileg csak azokkal a

bűncselekményekkel foglalkozott, amelyeket Párizsban és a hozzá csatolt területekben követtek el, Colombani pedig „repülő brigádjával” az utóbbi öt hónapban éppen a „Pikardiai mészárosok” – ahogy a sajtó elkeresztelte a gyilkosokat – ügyében nyomozott.

Colombani már korán reggel nyélbe ütött egy találkozót Maigret-vel; megmutatta neki a dossziéját. Kilenc óra tájban pedig beállított a felügyelő hivatalába az a detektív, akit a Szicíliai király utcában hagytak.

Magával hozta az Arany Oroszlán tulajdonosát is. Az éjszaka, helyesebben annak vége megtanította, hogy használja az eszét. A sápadt, borotvátlan, gyűrött ruhás emberke egyenesen odarohant a szálló előtt fel-alá sétálgató detektívhez:

- Be kell mennem a bűnügyi rendőrségre! – közölte vele.
- Eridj!
- Egyedül félek.
- Jó, akkor veled megyek.
- Nemde Polienskyt is az emberekkel zsúfolt nyílt utcán

ölték meg?

- Hívjunk inkább taxit. Én fizetem.

Amikor a szálló gazdája belépett Maigret irodájába, a felügyelő asztalán már ott feküdt a dossziéja: eddig háromszor volt büntetve.

- Eszedbe jutottak a dátumok?
- Igen, De ígérje meg, őriztetni fog...

Csak úgy áradt belőle a gyávaság és az alázatosság. Egész lénye bűzös fekélyre emlékeztetett. És ezt az embert tartóztatták le kétszer is erőszaktétel kísérletéért!

- Első alkalommal, amikor elmentek, még nem figyeltem fel rájuk, de másodszor már igen.
- Másodszor, azaz november huszonegyedikén?

- Ön honnan tudja?
- Én is gondolkodtam, meg aztán újságot is olvasok.
- Gyanakodtam, hogy esetleg ők azok, de ennek jelét nem adtam.
- Mégis rájöttek, mi?
- Nem tudom. Adtak egy ezrest.
- Tegnap még ötszázast mondtál.
- Tévedtem. Másodszor, amikor az egész kompánia visszajött, Carl megfenyegetett.
- Használtak autót?
- Nem tudom. A szállodából mindenestre gyalog mentek el.
- Az az ember, akit te nem ismersz, pár nappal az eltűnésük előtt jött?
- Isten tudja. Alighanem akkor.
- Az is aludt Mariával?
- Nem.
- Most pedig vallj be valamit, de őszintén. Gondolj a két első büntetésedre.
- Az még fiatal koromban volt.
- Annál undorítóbb. Nem létezik, hogy egy olyan embert, mint te, ne gerjesztett volna be Maria.
- Én egy ujjal se nyúltam hozzá!
- Persze! Féltél a többiektől.
- Meg tőle is!
- Jó! Most nem hazudsz. De ne akard elhitetni velem, hogy csak néha nyitottad rá az ajtót!
- Fűrtam a válaszfalba egy lyukat. És úgy intéztem, hogy a másik szobában a lehető legritkábban legyenek.
- Melyik aludt veled?
- Az egész bagázs.
- A kölyök is?

– Gyakrabban, mint a többiek.

– Tegnap azt mondtad, hogy ő a testvére.

– Hasonlít rá. Mindegyiknél szerelmesebb volt belé. Nem egyszer még sírni is láttam. Amikor kettesben maradtak, a gyerek mindig könyörgött neki.

– Miért?

– Nem tudom. A nyelvükön beszéltek. Ha valamelyik másik ment be hozzá, a gyerek mindig leitta magát a sárga földig a Rosier utcai bisztróban.

– Veszekedtek?

– A férfiak nemigen állhatták egymást.

– Csakugyan nem tudod, melyiké volt a vérfoltos ing?

– Pontosan nem tudnám megmondani. Láttam Polienskyn is, cserélgették a ruháikat.

– Mit gondolsz, melyik volt a főnök?

– Ilyen nem volt köztük. Ha valamin összekaptak, Maria csillapította le őket, sorban megölelte mind.

A tulaj annak a detektívnek a kíséretében tért vissza zsványtanyájára, akihez félelmében menekült. A megszokottnál is rosszabb szag áradt belőle: a rettegés förtelmes bűze.

*

Coméliau, akin kifogástalan öltöny, keményített inggallér és sötét színű nyakkendő volt, figyelmesen hallgatta az ablakpárkánynak támaszkodó Maignet-t:

– Ez a nő semmit sem mondott és nem is fog – jelentette ki a felügyelő, miközben megszívta a pipáját. – Tegnap óta Párizsban három vadállat sétálgat: Serge Madok, Carl és Pietr, a kölyök.

Fiatal kora ellenére ez utóbbi korántsem egy jámbor

énekes kisfiú a templomi kórusból. Arról a fickóról nem is szólva, aki néha meglátogatta őket, s többek szerint, az egész banda feje lehet.

– Remélem – szólalt meg a vizsgálóbíró – megtette a szükséges intézkedéseket.

Coméliau rettenetesen szerette volna megfogni Maigret-t valamiben. Túlságosan is gyorsan, látható munka nélkül sikerült neki ennyi mindent megtudni. Mintegy csak a maga emberével, a kicsi Albert-tel foglalkozva nyomára bukkant egy egész bandának, amelyet a rendőrség eredménytelenül keresett az utóbbi öt hónapban.

– Az állomásfőnököket figyelmeztettük. Eredménye persze édeskevés lesz, de így a szabályos. Fokozott ellenőrzés folyik az országutakon és a határon. Ez is az előírások szerint történik. Rengeteg körlevél, sürgöny, telefontávirat ment ki, emberek ezrei kapcsolódtak be, csak az...

– Ez elkerülhetetlen.

– Mindent megtettünk. Folyik a garniszállók megfigyelése, különösen az olyanoké, mint az Arany Oroszlán. Valahol csak el kell tölteni az éjszakát ezeknek a fickóknak.

– Felhívott az egyik szerkesztő ismerősöm, s panaszkodott magára. Ha jól értettem, megtagadta az információt a riporterektől.

– Így igaz. Úgy vélem nincs szükség arra, hogy ijesztgessük a párizsiakat egy újságközleménnyel, miszerint a város utcáin büntetlenül sétálgatnak a gyilkosok.

– Egyetértek Maigret-vel – mondta a rendőrfőnök.

– Egyáltalán nem marasztalom el önöket emiatt, uraim. Csupán a magam véleményét akarom kifejezésre juttatni. Önöknek sajátos munkamódszereik vannak. Különösen

Maigret felügyelőnek, aki szemmel láthatóan nem mindig szándékozik engem tájékoztatni, pedig hát a felelősség a nyomozásért végső soron énám hárul. Kérésemre a közvádlo összekapcsolta a „pikardiai mészárlások” ügyét a kicsi Albert meggyilkolásával. Én is szeretnék világos képet kapni.

– Mi már tudjuk – mondta szándékosan monoton hangon Maigret, mintha olvasná –, hogyan szemelték ki az áldozatokat.

– Információkat kaptak Normandiából?

– Nem volt rá szükségünk. A szálló szobáiban Moers ujjenyomatok tömegét találta. S bár ezek az urak a farmokon kesztyűben dolgoztak, és nem hagytak maguk után nyomot, mint ahogy a kicsi Albert gyilkosai sem, a szállóban már otthon érezték magukat, nem húztak kesztyűt. Az egyik bűnöző ujjenyomata szerepel a nyilvántartásban.

– Melyiké?

– Carlé. Carl Lipschitzé. Öt évvel ezelőtt jött Franciaországba legálisan. Az iratai rendben vannak. Több mezőgazdasági munkással együtt a nagy pikardiai és artois-i farmokra irányították.

– Milyen ügy kapcsán került a nyilvántartásba?

– Két évvel ezelőtt egy kiskorú lány megerőszakolásával és meggyilkolásával gyanúsították. Az eset Saint-Aubinben történt, ahol egy farmon dolgozott. A makacs szóbeszéd alapján letartóztatták, de egy hónap múlva bizonyítékok hiányában szabadon engedték. Aztán nyoma vészett. Később nyilván feljött Párizsba. Ellenőrizzük a nagy külvárosi üzemet, s nem lepődnek meg, ha kiderülne, hogy Carl is dolgozott a Citroënnél.

– Tehát egyikük személyazonosságát megállapították.

– Ez nem sok, viszont vegye figyelembe: vele kezdődött az egész. Colombani szíves engedelmével megismerkedtem a dossziéjával. Mint látja, az általa összeállított kép egészen használhatónak bizonyult.

– Azok a munkások, akik közé Carl is tartozott, amikor Franciaországba kerültek, mindenfelé szétszóródtak. Abban az időben az Amiens-től délebbre eső vidéken egyedül csak őt találjuk. S éppen ott követték el az első három rablótámadást. Minden esetben gazdag és magános farmok ellen, s az áldozatok minden alkalommal idős emberek voltak.

– S a másik két támadás merrefelé történt?

– Kissé keletebbre, nem messzire Saint-Quertintől. Bizonyára kiderül majd, hogy Carlnek azokon a helyeken vagy barátnője, vagy valaki ismerőse volt. Oda motorbiciklin is eljuthatott. Három év múlva, amikor a banda összeállt...

– Mit gondol, hol lehetett ez pontosan?

– Nem tudom, de az biztos, hogy a vele kapcsolatban állók többsége a Javel rakpart közelében lakik. Néhány nappal az első támadás előtt Victor Poliensky még a Citroën-műveknél dolgozott.

– Valami főnökről is beszélt...

– Engedje meg, hogy befejezzem rövid összegzésemet. Egészen a kicsi Albert haláláig, helyesebben addig, hogy a Concorde téren megtalálták a holttestét – hangsúlyozom a különbséget –, a banda, amelynek lelkén négy bestiális gyilkosság száradt, teljes biztonságban érezhette magát. Az elkövetők személye senkinek nem volt ismeretes. Az egyetlen szemtanú egy kislány volt, aki látta azt a nőt, aki az anyját kínozta. A férfiakat nem nézhette meg jobban, mivel az arcukat fekete rongyok takarták el.

– Megtalálták ezeket a rongyokat a szállóban?

– Nem. A bandát semmi veszély sem fenyegette. Ugyanis kinek jutott volna eszébe a „pikardiai mészárosokat” egy éjjeli menedékhelyen keresni? Így van, Colombani úr?

– Pontosan.

– A kicsi Albert-t, aki érezte a veszélyt, és többször felhívott telefonon, mert követték, szóval a kicsi Albert-t a saját kocsmájában szúrták le azután, hogy védelmet kért. Találkozni akart velem. Nyilván valami közlendője volt, s azok az emberek ezt tudták. Csak egy dolog nem fér a fejembe: miért kellett valakinek a holttestet elvinni a Concorde térre?

Hallgatói szótlanul nézték Maigret-t, hasztalanul próbáltak választ adni arra a kérdésre, amit már a felügyelő is sokszor feltett magának.

– Újra Colombani dossziéjához fordulok, amelyben meglepően pontos részletek találhatóak. Valamennyi, a farmokon elkövetett gyilkossághoz lopott autót vett igénybe a banda, többnyire furgonokat. Ezeket majdnem mindig a Clichy tér környékéről csenték, mindenesetre a tizennyolcadik kerületből. Hát ezért kutatjuk mi különös gonddal ezt a kerületet. A kocsikat másnap ugyanabban a kerületben megtalálták, csak egy kicsit közelebb a pereméhez.

– Mire következett ebből?

– Arra, hogy a bandának nem volt saját kocsija. Az autót valahol tartani kell, s ez nyomra vezethet.

– Akkor a sárga autó is...

– Azt nem lopták! Különbösen tudnánk róla: a tulajdonos bejelentette volna a lopást, már csak azért is, mert a kocsi majdnem új.

– Értem – nyugtázta a rendőrfőnök, miközben Comélieau bosszúsan a homlokát ráncolta, mert ő semmit nem értett.

– Előbb rá kellett volna jönni. Kezdetben lehetségesnek is tartottam, de aztán elálltam ettől a feltevéstől, mivel az egész túlságosan bonyolultnak látszott. Az igazság meg, véleményem szerint, mindig egyszerű. Nem a gyilkosok tették ki a kicsi Albert holttestét a Concorde téren!

– Akkor hát kik?

– Nem tudom, de hamarosan kiderítjük.

– Hogyan?

– Feladtam egy hirdetést néhány újságban. Emlékezzenek csak! Este öt óra tájban, miután rájött, hogy képtelenek vagyunk a segítségére sietni, a kicsi Albert felhívott valakit.

– Úgy gondolja, a barátaihoz fordult segítségért?

– Lehetséges. Mindenesetre megbeszélte egy találkát valakivel, s ez a valaki nem jelent meg.

– Honnan tudja?

– Ne feledkezzen meg a sárga autóról, amely motorhiba miatt elég hosszú ideig vesztegelt a IV. Henrik rakparton.

– Tehát az a két ember, aki a kocsiban ült, túl későn érkezett?

– Pontosan.

– Várjon csak! Én is belenéztem a dossziéba. Az ön jósnőjének szavaiból ítélve az autó fél kilenctől körülbelül tíz óráig állt a Kicsi Albert vendéglő közelében. A Concorde téren pedig csak éjjel egy órakor tették ki a holttestet.

– Visszatérhettek, vizsgálóbíró úr.

– Hogy fogják annak a gyilkosságnak az áldozatát, melyet nem ők követtek el, s egy másik helyre vigyék?

– Lehetséges. Én sem találok semmilyen magyarázatot. Pusztán a tényt konstatalem.

– És mi történt ezalatt Albert feleségével? Miért nem ölték meg a feleségével együtt, hiszen elképzelhető, hogy

tudott Albert ügyeiről, mindenesetre látnia kellett a gyilkosokat.

– És ha idejében elutazott? Honnan tudjuk mi, hogy nem ment el már korábban? Amikor az események komolyra fordulnak, egyesek jobban szeretik, ha a feleség nem lábatlankodik körülöttük.

– Nincs olyan érzése, felügyelő úr, hogy ezek a mellékes dolgok elterelik a figyelmünket a gyilkosok nyomáról, akik pedig az ön szavaival élve, eközben Párizsban sétálgatnak?

– De mi vezet a nyomukra, vizsgálóbíró úr?

– Nyilván a Concorde térre kitett holttest.

– Tudja, mihelyst megtaláljuk a gyilkosság indítékait, a banda kézre kerítése már nem jelent különösebb nehézséget. De mindenekelőtt ezeket kell tisztázni.

– Úgy véli, azért ölték meg ezt a volt pincért, mert sokat tudott?

– Valószínű. Igyekszem megállapítani, milyen úton-módon jutott hozzá az értesüléseihez. Ha ez sikerül, az is világos lesz, pontosan milyen információkkal rendelkezett.

A rendőrfőnök mosolyogva figyelte a szópárbajt, megérezte a két ember közötti ellentétet. Colombani pedig elérkezettnek látta az időt, hogy közbeszóljon:

– Nem lehet, hogy a vonat volt az?

Maigret egyetértett a kollégájával.

– Miféle vonatról beszélnek? – kérdezte Comélieau.

– Van itt egy... – fogott bele Colombani, észrevéve a felügyelő és a rendőrfőnök biztató tekintetét – van itt egy apróság, mely az utolsó gyilkosság kapcsán merült fel. De nem hoztuk nyilvánosságra, mert attól tartottunk, hogy elriasztjuk a bandát. Kérem, vessen egy pillantást az aktához csatolt, ötös számmal ellátott térképre. Január tizenkilencedikén azon a farmon történt bűncselekmény,

amely özvegy Rivalné és a lánya birtoka volt. A gyilkosok mindkettőjüket megölték, a béressel és a szolgálóval együtt. A farm neve Szerzetesnővér, kétségkívül azért, mert egy apácakolostor romjaira épült. Öt kilométerre található Goderville falutól. A falunak van vasútállomása, ahol megállnak a párizsi járatok. Felesleges mondanom is, hogy a Párizsból Goderville-be érkező utasok száma milyen csekély, mivel az utazás hosszú órákat vesz igénybe, a vonat ugyanis csaknem minden bokornál megáll. Aznap, január 19-én este 8 óra 17 perckor leszállt a vonatról egy bizonyos férfi, akinek Párizs-Goderville menettérte jegye volt.

– Ismeri a személy leírását?

– Hozzávetőlegesen. Fiatalos, jól öltözött úrnak mondták.

– Aki idegen akcentussal beszélt? – kérdezte Comélieau. Szemmel láthatóan eltökélte, ideje neki is kideríteni valamit.

– Ez az ember senkivel nem állt szóba. Végigment a falun és többé nem látták. Viszont másnap reggel, mindjárt hét óra után felszállt a párizsi vonatra, de Moucher-ben, egy másik megállóhelyen, amely huszonegy kilométerrel délebbre fekszik. Taxit nem bérelt. A falu lakói közül senki nem vitte sehova. Nehéz elhinni, hogy egész éjjel saját kedvtelésére sétálgatott. Okvetlenül fel kellett tűnnie valahol a Szerzetesnővér farm környékén.

Maigret lehunyta a szemét, hihetetlen fáradtság kerítette hatalmába.

– Miután birtokába jutottunk ezeknek az információknak – folytatta Colombani –, az Északi Vasút Társaságnál érdeklődtünk a jeggyel kapcsolatban. Hiszen azokat a jegyeket, amelyeket az utasok érkezéskor leadnak, egy bizonyos ideig megőrzik.

– De ezt a jegyet nem találták meg, igaz?

– Az Északi pályaudvaron nem adták le. Az illető utas nyilván a vonat másik oldalán szállt le, vagy valahol az elővárosban, s elvegyült a tömegben, ami egyáltalán nem olyan nehéz. Ilyenformán észrevétlen maradt.

– Ezt is figyelembe vette, Maigret úr?

– Igen, Comélieau úr.

– Mire következtetett mindebből?

– Nem tudom. A kicsi Albert is utazhatott azon a vonaton, de lehet, hogy az állomáson történt.

Maigret a fejét rázva folytatta:

– Bár nem. Ez esetben már előbb követték volna.

– Akkor pedig?

– Semmi! Azonkívül Albert Rochain nyilván rendelkezett valamilyen tárgyi bizonyítékkal. Hiszen a gyilkosság után a banda nem volt rest fenekestül felforgatni az egész lakást. Ez azért nem egészen világos. Később ugyanis Poliensky valami okból ismét visszament a vendéglőbe.

– A gyilkosok bizonyára nem találták meg azt, amit kerestek.

– Ez esetben aligha egy félkegyelműt küldtek volna oda. Poliensky a saját szakállára cselekedett, a banda többi tagjának a tudta nélkül, ebben biztos vagyok. Bizonyítékul szolgál erre a következő tény. Mihelyst a banditák megtudták, hogy Victor a bűvőhelyükre vezethet bennünket, kinyírták. Elnézést a kifejezésért, uram. Nagyon fáradt vagyok.

Maigret Colombaninhoz fordult:

– Találkozhatnék veled öt órakor?

– Ha neked így megfelel.

Maigret-nek olyan nyüzött, kimerült volt az arca, hogy Comélieau zavartan azt motyogta:

– Azért ez is valami...

Mennyire meglepődött volna, ha tudja, hogy miután Maigret taxiba ült, rövid hallgatás után így rendelkezett:

– A Charenton rakpartra! Majd szólok, hol álljon meg.

Nem ment ki a fejéből Poliensky látogatása a Kicsi Albert vendéglőben. Tisztán felidéződött előtte, ahogy ez a vörös hajú macskaléptekkel oson, a sarkában pedig ott lohol Lucas.

– Mit adjak, főnök?

– Mindegy.

Chevrier teljesen belejött a szerepébe. Nyilván Irma is jó szakácsnő volt, mert a teremben kéttucatnyi vendég üldögélt.

– Felmegyek! Jöjjön maga is, Irma!

Irma a kezét a kötényébe törölgetve ment utána a lépcsőn. A hálószobában Maigret ugyancsak elcsodálkozott: az ablakok sarkig kitárva, a szobában rend, tisztaság.

– Hová tette azokat a holmikat, amelyek itt hanyódtak?

Moers-rel együtt összeállítottak egy listát. De a múlt alkalommal azokat a tárgyakat kereste, amelyeket esetleg a gyilkosok hagytak ott. Most pedig egy másik kérdés merült fel: mit akart megtalálni Poliensky?

– Mindent beraktam a komód felső fiókjába.

Fésűk, hajtűs doboz, néhány kagyló egy normandiai fürdőhely nevével, papírvágó kés, reklámprospektusok, törött ceruza meg mindenféle limlom, ami egy házban összegyűlik.

– Itt van minden?

– Volt még egy fél doboz cigaretta is... Meddig kell még itt maradnunk?

– Nem tudom, kedvesem. Unalmas már a munka?

– Nekem személy szerint nem. Csak a vendégek néha túlságosan szemtelenek. A férjemet ez kihozza a sodrából.

Félő, hogy egyszer kikészít valakit...

Átnézve a fiók tartalmát, Maigret kivett belőle egy német gyártmányú szájharmonikát. A fiatalasszony ámulatára a leletet a zsebébe csúsztatta.

Néhány perc múlva odalent felhívta Loiseau urat. Kissé zavarba hozta a volt főnököt.

– Mondja, uram, Albert játszott szájharmonikán?

– Nem, amennyire emlékszem. Dalolni dalolt, de egyszer sem hallottam, hogy valamilyen hangszeren játszott volna.

Maigret-nek eszébe jutott, hogy a Szicíliai király utcában talált egy szájharmonikát, s máris hívta az Arany Oroszlán tulajdonosát.

– Victor Poliensky játszott szájharmonikán?

– De mennyire! Még az utcán is harmonikázva járt.

– Egyedül csak ő játszott?

– Nem, Serge Madok is.

– Mind a kettőjüknek volt saját harmonikája?

– Azt hiszem igen. Persze, persze, volt! Néha kettesben játszottak.

A házkutatáskor a szállóban csak egy szájharmonikát találtak!

A zeneszerszám tehát, amelyért az együgyű Poliensky bűntársai tudta nélkül a Charenton rakparti vendéglőbe ment és amelyért életével fizetett, az ő tulajdona volt.

Nyolcadik fejezet

Az, ami azon a napon történt, később kedvelt beszédtemája lett Maigret asszonynak, a családi ünnepek alkalmából szíves örömet szóba hozta.

Maigret délután két órakor érkezett haza, s rögtön ágyba bújt, nem is ebédelt; pedig bármikor hazament, első dolga volt, hogy a konyhába vette az irányt és megnézte, mi van a lábasokban. Ebben nem volt semmi meglepő. Igaz, most azt mondta, sikerült harapnia valamit. Amikor a felesége faggatni kezdte, bevallotta: a Charenton rakparti vendéglő konyháján egy egész szelet sonkát megevett.

Maigret-né leengedte az ablakfüggönyt, s miután megbizonyosodott, hogy minden szükséges feltétel megvan a férje nyugalmához, lábujjhegyen kiosont a hálószobából. Ahogy becsukta maga mögött az ajtót, a férje abban a szempillantásban mély álomba merült.

Elmosogatott, rendbe tette a konyhát, s csak azután szánta rá magát, hogy bemenjen a hálóba a kötnivalóért. A férje egyenletes lélegzését hallva óvatosan lenyomta a kilincset. Nem csapott nagyobb zajt egy őrangyalnál, amint zokniban nesztelenül belibegett. És ekkor a felügyelő, még mindig egyenletesen fújtatva váratlanul megszólalt:

– Képzeld csak! Két és félmillió öt hónap alatt...

A szeme csukva volt, az arca rózsaszínben játszott. Maigret-né úgy ítélte meg a helyzetet: a férje álmában beszél, s ha most aggodalmaskodva felkeltené, ott helyben megfagyna ereiben a vér.

– Mit csinálnál ekkora összeggel, mi?

Nem mert válaszolni abban a hitben, hogy a férje

félrebeszél. A lehunytt szemű felügyelő türelmetlenül sürgette:

– Felelj hát, Maigret-né!

– Egyszerűen nem tudom – suttogta az asszony. – Mennyit is mondtál?

– Két és fél millió. De lehet, hogy sokkal több. Ez a legkevesebb, amit sikerül megkaparintania. Nagyrészt aranypénzben. Igaz, a lóversenyek... Mindig a lóversenyeknél lyukadunk ki. Észrevetted?

– Az asszony rájött: a férje nem vele beszélget, hanem saját magával. Várta, míg újra álomba merül, hogy aztán kimehessen. A felügyelő kis ideig csendben volt, s Maigret-né azt hitte, elaludt.

– Figyelj csak, Maigret-né! Tisztázni kell valamit. Hol volt lóverseny a múlt héten kedden? Természetesen valahol Párizs környékén. Telefonálj és derítsd ki!

– Hová telefonáljak?

– A Pari-Mutuelbe. A számot megtalálod a telefonkönyvben.

A telefont a szalonban tartották, s a zsinórja túl rövid volt.

Amikor Maigret-nének beszélni kellett abba a fekete fémherkentyűbe, különösen ha idegen emberekkel, mindig valami érthetetlen zavar lett úrrá rajta.

– A nevedben érdeklődjek?

– Ahogy akarod.

– És ha megkérdezik, ki vagyok?

– Azt nem kérdezik meg.

És ekkor Maigret mindkét szemét kinyitotta, valószínűleg teljesen felébredhetett. A felesége, amíg a másik szobában volt, nyitva hagyta az ajtót. Nem sokat kellett magyarázkodnia. Az irodai alkalmazott, úgy látszik,

megszokta a hasonló kérdéseket és betéve tudta a műsort, mert kapásból válaszolt.

De amikor Maigret-né visszament a hálóba, hogy közölje férjével a szükséges információkat, az már javában horkolt.

Felkelteni nem akarta. Az ajtót mindenesetre nyitva hagyta, s időről időre megnézte az órát: a férje ebéd utáni álma ritkán volt hosszan tartó.

Négy órakor feltette a levest melegedni. Fél óra múlva bekukkantott a hálószobába; élete párja még mindig mélyen aludt. De kisvártatva meghallotta a hangját, amelyben türelmetlenség érződött.

– Nos, mit tudtál meg?

Maigret-né gyorsan bement és meglepetten látta, hogy a férje az ágyon ül.

– Foglalt a vonal? – kérdezte a felügyelő az irónia minden árnyalata nélkül, s ez nyugtalanná tette Maigret-nét. Azt hitte, a férje megint félrebeszél.

– Természetesen telefonáltam. Majdnem három órával ezelőtt.

– Mit beszélsz? Hány óra van?

– Háromnegyed öt.

Maigret még nem fogta fel, hogy aludt. Olyan érzése volt, csak lehunyta a szemét, amíg a felesége telefonált.

– Hol volt lóverseny?

– Vincennes-ben.

– Aha! Mondtam neked! – kiáltotta diadalmasan.

Valójában senkinek semmit nem mondott, csak gyakran gondolt erre, ami lényegében egy és ugyanaz.

– Hívd fel a 00-99-et... Colombani irodáját kérjed...

– Mit mondjak neki?

– Semmit. Majd én beszélek vele. Ha csak nem ment el. Colombani még a hivatalában volt. Mint általában,

lekéste a szakmai randevút, és készséggel beleegyezett, hogy ne a rendőrségen, hanem Maigret lakásán találkozzanak.

A férje kérésére Maigret-né főzött egy erős kávét, de az sem segített a felügyelőn, hogy végleg felébredjen. A gyakori kialvatlanságtól a szemhéja vörösre duzzadt és a pillái kis híján önmagukról lecsukódtak. Ahhoz sem érzett elég erőt, hogy illendően felöltözzön, csak a nadrágját húzta magára, házipapucsba bújt és a hálóingére felvette aprómintás, piros köntösét.

A két férfi egymással szemben helyezkedett el a kényelmes fotelekben. Az asztalon egy üveg calvados állt; a fehér fal háttérében jól látszott a fekete betűs cégfelírás; Lhoste és Pépin.

Mivel régóta ismerték egymást, mellőzték a felesleges ceremóniákat. Az alacsony növésű Colombani – a korzikaiak többsége ilyen – magas sarkú félcipőt és rikító nyakkendőt hordott; a középső ujján briliánsgyűrű csillogott, talán igazi, talán csak utánzat. Emiatt azután nem is mindig tartották rendőrnek, hanem azok egyikének, akikre vadászott.

– Elküldtem Janvier-t, nézzen körül a lóversenypályák környékén – mondta Maigret a pipáját tömködve.

– Hol tartanak ma futamokat?

– Vincennes-ben.

– Mint a múlt kedden. Vajon nem Vincennes-ben kezdődött a kicsi Albert kálváriája? Már érdeklődtünk korábban is az ügetőkön, de kézzelfogható eredményt nem kaptunk. Igaz, akkor még csak a volt pincérrel foglalkoztunk. Most már más a helyzet. Ki kell kérdezni a különböző bukmékereket, különösen azokat, akik öt- és tízezer frankos nagy tételeket kötnek le, nincs-e a fogadók között egy idegen akcentussal beszélő fiatal férfi.

– Talán máris felismerték az ügetőn szolgálatot teljesítő

detektívek.

– Attól tartok, strómanokon keresztül bonyolítja le a fogadásokat. Két és félmillió már túl zsíros falat.

– Az összeg bizonyára jóval nagyobb – jegyezte meg Colombani. – A jelentésében a zsákmánynak csak hozzávetőleges értékét állapítottam meg. A meggyilkolt farmereknek nyilvánvalóan volt megtakarított pénzük, s a kínzások hatására árulták el a rejték helyét a rablóknak. Nem lepődnék meg, ha kiderülne, hogy a teljes összeg négy millió vagy annál is több.

Mire költhették az összerabolt pénzt az éjjeli menedékhely szánalmas lakói? Ruházkodásra nem. Kocsmázni sem kocsmáztak. Csupán otthon ettek-ittak. De hát öt ember nem olyan könnyen él fel milliókat! És elég gyakran raboltak.

– Az oroszlánrészt valószínűleg a főkolompos söpörte be.

– De miért nyugodtak ebbe bele a többiek?

Oly sok kérdés merült fel, hogy törhették a fejüket. Maigret ilyenkor a homlokát dörzsölte, s merőn nézett valamilyen tárgyat, például a távoli ablakban levő geraniumot.

A gondolatai akarata ellenére folyton visszatértek a nyomozáshoz: minden izgatta, ami Párizsban és környékén történt. Máriát még nem vitette a börtönkórházba. Az újságokkal megállapodott, hogy nappali kiadásukban megemlítik annak a kórháznak a nevét, amelyikben fekszik.

– Remélem, maradtak ott detektívek?

– Igen, négy civilruhás, az őrszemeket nem számítva. A kórházhoz több út vezet. Ma meg ráadásul látogatási nap van.

– Gondolod, megpróbálnak valamit tenni?

– Nem tudom. Mindegyik annyira odáig van érte, hogy

nem csodálkoznék, ha valamelyik vásárra vinné a bőrét. A tetejébe magad is tudod, mind apának tartja magát. Ezért látni szeretné a nőt és a gyereket... A játék veszélyes. S a veszély elsősorban nem is a mi részünkről fenyeget, hanem a banda többi tagjának oldaláról.

– Nem értelek.

– Polienskyt megölték, igaz? És miért? Mert lebukhattak volna miatta. Ha valamelyik bandatagot az a veszély fenyegeti, hogy a kezünkbe kerül, csodálkoznék, ha életben hagynák.

Maigret elgondolkodva szívogatta a pipáját.

– Előbb bizonyára megpróbálnak kapcsolatba kerülni a bandavezérrel – mondta Colombani, miközben rágyújtott egy arany szopókás cigarettára. – Különösen, ha szorult helyzetben vannak.

Maigret elgondolkodva nézte a korzikait. Hirtelen szigorú fény villant a szemében. Felugrott és az asztalra csapott.

– Én marha! Agyalágyult hülye! – kiabált. – Nekem ez eszembe sem jutott!

– De hiszen nem tudod, hol tartózkodik...

– Ebben igazad van! De fogadni mernék, a banda tagjai sem tudnak többet! Az az alak, aki az egész dolgot kitervelte és cinkostársaival végrehajtatta, feltehetőleg óvatossági rendszabályokat foganatosított. Mit is mondott a szálló tulajdonosa? Igen! Hogy ez az alak minden rablótámadás előtt megjelent, hogy megadja a bandának a szükséges instrukciókat. Érted, mit akarok mondani?

– Nem egészen.

– Mit tudunk róla bizonyosan vagy hozzávetőlegesen? A lóversenypályákon keressük. Gondolod, ostobább nálunk? Teljesen igazad van: ebben a pillanatban a többiek valószínűleg kapcsolatot keresnek vele. Talán azért, hogy

pénzt szerezzenek. Mindenesetre, hogy értesítsék az utóbbi fejleményekről, tanácsot vagy utasítást kérjenek tőle. Mérget vennék rá, hogy egyik sem töltötte a mostani éjszakát az ágyban. Mit gondolsz, hová mentek?

– Vincennes-be.

– Több mint valószínű. Ha a banda nem széledt szét, akkor legalább az egyik tagja elment a lóversenyre. Ha viszont valamennyien szétfutottak, nincs határozott cselekvési tervük; s nem lepődnek meg, ha mind a hárman Vincennes-ben lennének. Bár arcról nem ismerjük egyiket sem, kitűnő lehetőség kínálkozik, hogy elcsípjük őket. Az olyanokat, mint ezek, egyszerű megtalálni a tömegben. Képzeld csak! Janvier a versenyen van, s én nem adtam meg neki a szükséges utasításokat! Három tucat detektívvel a lóversenypálya körül és a lelátókon gyorsan elkaphatnánk őket! Mennyi az idő?

– Késő van. Az utolsó futam fél órával ezelőtt befejeződött.

– A fenébe is! Gondolhatod pedig, hogy mindent bekalkuláltam. Amikor két óra tájban ágyba feküdtem, biztos voltam benne, hogy megtettem, amit lehetett. Az embereim tanulmányozzák a bérjegyzéket a Citroën-műveknél és átfésülik a Javel negyedét. Körülzárták a Leannec kórházat. Szétnéznek mindenütt, ahol meghúzódhatnak az ilyen alakok. Kikérdezik a csavargókat és a hajléktalanokat. Moers a laboratóriumában megvizsgálja a Szicíliai király utcában talált tárgyi bizonyítékokat a legkisebb hajszálig. Közben meg ezek a haramiák, könnyen lehetséges, hogy találkoztak a bandavezérükkel Vincennes-ben!

Megszólalt a telefon, Janvier jelentkezett.

– Még mindig Vincennes-ben vagyok, főnök. Már az

irodájában is kerestem.

– Vége a versenynek?

– Fél órája. Én még maradtam, hogy elbeszélgessek a kiszolgáló személyzettel. A futamok idején nem volt módjuk beszélgetni: van bajuk elég, hogy zökkenő nélkül sikerüljön mindent lebonyolítani. Tudja, érdeklődtem azokkal a tétekkel kapcsolatban. Azt a bukmékert, aki ezresekben fogad, meglepte a kérdésem. „Van itt egy külföldi, aki óriási tétekben játszik – mondta. – Majdnem mindig outsidersre fogad. Először azt gondoltam, valamelyik követségre való.”

– Miért? – kérdezte Maigret.

– Mert mindent összevetve a legjobb társaságba tartozik, s mindig kifogástalanul öltözködik. Elég gyakran veszít, de a szeme sem rebben, csak nevet az egészen – s ezzel az ügy be van fejezve... De a bukméker inkább a barátnője miatt figyelt fel rá.

Maigret megkönnyebbülten sóhajtott, s örömét sem palástolva Colombanira pillantott, mintha azt mondaná: „Lám, máris eljutottunk hozzájuk!”

– Ki az a nő? – kiáltotta a pipájába. – Külföldi?

– Párizsi. Egy pillanat! Ezért is nem mentem el innen. Ha előbb sikerül beszélnem a bukmékerrel, megmutatta volna a párocskát.

– Hogy néz ki a nő?

– Még egészen fiatal, csaknem kislány. Azt mondják, nagyon csinos, a legjobb szalonokban csináltatja a ruháit. De ez még nem minden, főnök. A bukméker szerint filmszínésznő. Ritkán jár moziba, ezért a filmcsillagok nevét nem ismeri. No meg, ahogy visszaemlékszik, nem főszerepekben játszik. Nevek tömegét néztem át, de egyik sem az volt.

– Mennyi most az idő?

– Háromnegyed hat.

– Ha már egyszer úgyis Vincennes-ben vagy, ugorj át Joinville-be. Nincs messze. Vidd magaddal a bukmékeredet is.

– Azt mondta, a rendelkezéseimre áll.

– Mindjárt a hídon túl van néhány filmstúdió. A rendezők általában őrzik minden színészről fényképét, még azokat is, akik csak epizódszerepeket kaptak. Ha egy új filmet forgatnak, ehhez a kollekciónak fordulnak. Értesz engem?

– Hogyne! Hová telefonáljak?

– Ide a lakásomra.

A felügyelő az aranylő karimáig töltötte a poharakat, majd kiverte a pipáját és újra megtömte.

– Érzem, forró estének nézünk elébe. Elküldtél valakit a kislányért?

– Én magam mentem ki érte az Északi pályaudvarra. Három órakor érkezett.

Arról a Manceau farmi kislányról volt szó, aki csodával határos módon megmenekült és látta a gyilkosok közt Mariát.

...Ismét csengett a telefon.

– Halló? – Maigret a kollégájára pillantott, de most bosszúsan. Halkan beszélt. Egy darabig csak azt ismételtette:

– Igen... igen... igen...

Colombani hiába próbált bármit is megérteni, nem hallott semmit a bűgáson meg az összefüggéstelen mondatokon kívül.

– Tíz perc múlva? Igen, igen... Ahogy megígértem.

Maigret mintha önmagába zárkózott volna. Egész viselkedése megváltozott. Akár egy karácsonyi ajándékra

váró gyerek, remegett a türelmetlenségtől, de igyekezett nyugodtnak, sőt közömbösnek látszani.

Miután letette a kagylót, ahelyett, hogy visszament volna Colombanihoz, kitérte a konyhába nyíló ajtót.

– A nénikéd meg a férje mindjárt itt lesznek – jelentette be.

– Micsoda? Miről beszélsz? De hiszen...

Hiába adott jeleket a feleségének.

– Megértelek, engem is meglepett. Valószínűleg valami komoly dolog történt. A nénikéd sürgősen beszélni akar veled.

Fejét bedugva az ajtórésen lehetetlen pofákat vágott, de a neje képtelen volt megérteni, mit jelent ez.

– Nahát! Nagyon különös. Remélem, nincs valami nagyobb baj?

– Csak nem az örökség miatt?

– Miféle örökségről beszélsz?

– A bácsikádéről.

Maigret erőltetett mosollyal fordult Colombanihoz:

– Bocsáss meg, barátocskám. Minden pillanatban megérkezhet a feleségem nagynénje. Éppen hogy fel tudok öltözni. Nem akarok kitessekélni, de beláthatod...

Colombani egy hajtásra kiürítette a poharát, megtörölte a száját, s felállt.

– Persze, tökéletesen megértelek. Felhívsz, ha megtudsz valami újságot?

– Ígérem.

– Az az érzésem, nagyon hamar telefonálsz. Nem vagyok benne biztos, érdemes-e elindulnom a Saussaies utcába. Nem! Ha nincs ellenedre, inkább bemegyek az Orfevres rakparti székházba.

– Kitűnő ötlet! Addig is szervusz!

Maigret majdnem letaszította Colombanit a lépcsőn. Miután becsukta az ajtót, sietve az ablakhoz ment. Balra a Lhoste és Pépin raktáron túl volt egy sárga színűre festett bolt, amelyben bort és szenet árultak. Az ajtó mellett egy dézsa állt valamilyen növényvel, azt nézte merőn.

– Mit komédiáztál? – kérdezte a felesége.

– No, igen! Nem akartam, hogy Colombani találkozzon azokkal az emberekkel, akik mindjárt itt lesznek.

Gépiesen az ablakdeszkára támaszkodott, ahol az imént Colombani áll. Egy összehajtott újság hevert ott. A hirdetési oldalon észrevette a kék ceruzával bekeretezett szöveget.

– A gazfickó! – mormogta a fogai között.

A közbiztonságiak és a bűnügyi csoport között régóta folyt a versengés, és a Saussaies utcai felügyelő szíves-örömezt kijátszotta Orfevres rakparti kollégáját.

Igaz, Colombani nem kezdett el gonoszkodni a nagynéniről szóló dajkamese miatt. Csupán ott hagyta annak bizonyítékát, hogy nem vette be a felügyelő szövegét. A hirdetés, amely aznap valamennyi reggeli újságban megjelent, s később a turf eredményeknek szentelt délutáni kiadásban is, így hangzott.

„Albert barátai! Biztonságotok érdekében sürgősen keressétek fel Maigret-t a Richard-Lenoir körút 132-ben. A megbeszélés titkossága garantálva.”

Ők hívták most fel az utca túloldalán levő boltból, meg akarván győződni, nem átejtés vagy csapda-e a hirdetés. Maigret szájából óhajtották hallani az ígéretet, hogy nem adja fel őket, s végül tisztázni szerették volna a helyzetet, nem követik-e őket.

– Menj el egy kicsit sétálni, Maigret-né kedvesem. És ne nagyon siess vissza. A zöld tollas kalapot tedd fel.

– Miért pont a zöld tollasat?

– Mert a tavasz már a küszöbön áll.

*

Gyors léptekkel két férfi szelte át az utcát. Maigret az ablakból csak az egyiket tudta felismerni.

Még néhány perccel ezelőtt a most hozzá igyekvő emberekről halvány elképzelése sem volt. Sőt a társadalom e rétegéhez tartozókat sem ismerte. Viszont meg mert volna esküdni rá, hogy a lóversenyeknek gyakori látogatói.

– Bizonyára Colombani is figyeli őket – morogta a felügyelő. Miután nyomra bukkant, képes becsapni annyira, amennyire csak teheti. A közbiztonsági kollégák nagyon szerették az efféle galád csínyeket.

Annál is inkább, mert Colombani is ismerte Boxeur Jot. Még magánál a felügyelőnél is jobban.

Alacsony termetű, köpcös, bevett orrú, kék szemű, duzzadt szemhéjú férfi volt, elmaradhatatlan kockás öltönyében és rikító nyakkendővel. A Wagram utcai talponállók állandó törzsvendége.

Maigret legalább tízszer beidézte már, de Jo mindig szárazon megúszta.

Vajon valóban veszélyes ember volt? Szerette volna, ha az emberek annak tartják, ha a környék rémének ismerik. Bűnözőnek képzelte magát, de az alvilág bizalmatlanul és némileg lekicsinylően kezelte.

Maigret bereteszte az ajtót és az asztalra tiszta poharakat tett. A vendégek bementek, s gyanakvó pillantásokat vetettek a sarkok felé, a szomszéd szobák csukott ajtajára.

– Ne féljeteK, fiúk! Senki nem akarja itt magnóra venni vagy lejegyezni a szavaitokat. NézzéteK! Ez a hálószobám –

bevetetlen ágyra mutatott. – Ez a fürdőszoba. Ott a gardrób. Itt a konyha, látogatásotok tiszteletére a feleségem az imént vonult ki innen.

A fazékból étvágygerjesztő levesillat szállt, a konyhaasztalra zsírtól csillogó csirke volt téve.

– Ez az ajtó? Bejárat. Itt van a vendégszoba. Rosszul szellőzik. Elég fülledt a levegője azon egyszerű oknál fogva, hogy vendégek szinte soha nem alszanak benne. Évente kétszer-háromszor itt marad a sógornóm. No, de lássunk munkához.

Poharát nyújtva koccintott a vendégekkel, miközben mereven nézte azt az embert, aki Boxeur Joval jött.

– Ez Ferdinand – magyarázta Jo.

A felügyelő kutatott az emlékezetében, de semmi nem jutott eszébe róla. Hórihorgas, sovány alakja, hatalmas orra és fürge egérszeme éppúgy nem mondott neki semmit, mint a neve.

– Az ő garázsa közel van a Maillot-kapuhoz. Persze, egészen kicsi.

Mulatságos volt látni, ahogy sem az egyik, sem a másik nem óhajtott leülni, jóllehet nem félelemből, hanem egyfajta óvatosságból. Az ilyen emberek óvakodnak távolabb kerülni az ajtótól.

– Mintha valamilyen veszélyről beszélt volna...

– Igen, még hozzá kettős veszélyről. Először is, nyomotokra bukkanhatnak az idegenek, és akkor nem szeretnék a bőrötökben lenni.

Jo és Ferdinand meglepetten egymásra néztek, jelezve, hogy nem egészen értik a dolgot.

– Miféle idegenek?

– „A pikardiai mészárosok”.

Most már világos volt, miről van szó, s arcuk

elkomorodott.

– Mi semmi rosszat nem csináltunk nekik.

– Hm! Ezt még majd megbeszéljük. Ha leültök, kényelmesebb lesz társalognunk.

Jo összeszedte a bátorságát és a fotelbe telepedett, de Ferdinánd, akit Maigret nem ismert, csak a szék karfájára ült.

– Van egy másik veszély is – jegyezte meg a felügyelő, miközben pipára gyújtott s a vendégeket nézegette. – Semmi különöset nem vettetek észre ma?

– Mindenütt sok a zсарu... Engedelmet a kifejezésért...

– Semmi baj, nem sértődtem meg. De nemcsak a zсарu, ahogy mondtad, hanem a civilruhás detektív is. Keresnek néhány embert, egyebek között két urat is, egy sárga Citroën tulajdonosait.

Ferdinand elmosolyodott.

– Ha jól tudom, a kocsí már nem sárga s a rendszáma is egészen más. De nem erről van szó. Ha a mi embereink találnak meg benneteket, amennyire lehet, kezeskedhetem értetek. Ám láttátok azt az urat, aki az imént ment el tőlem?

– Colombani volt – morogta Jo.

– Észrevett benneteket?

– Megvártuk, amíg buszra száll.

– Az ő feltűnése azt jelenti, hogy a közbiztonságiak is vadásznak rátok. Ha a kezükbe kerültök, a Coméliauval való ismeretségem sem segít sokat. De ha már egyszer ti magatok jöttetek el hozzám, úgy beszélgethetünk, mintha barátok lennének.

– Mi jóformán semmit sem tudunk.

– Elegendő az is, amit tudtok. Barátkoztatok Albert-tel?

– Remek fiú volt.

– Szeretett bolondozni, mi?

– A lóversenyen ismerkedtünk meg.

– Gondoltam.

Most lassacskán minden a helyére került. Ferdinand garázsa valószínűleg ritkán állt a nagyközönség szolgálatára. Feltehetőleg azonban mégsem lopott kocsikkal kereskedhettek; ahhoz, hogy az autókat átalakítsák, bonyolult felszerelésekre s több emberre lett volna szükség. Ezenkívül a két látogató nem tartozott azok közé, akik kedvelik a kockázatos vállalkozásokat.

Inkább az lehetett, hogy olcsón összevásárolták a használt járgányokat, átfestették, s jó áron rátukmálták a balekokra.

Vendéglőkben, lóversenypályákon, fogadóknak mindig akadnak naiv emberek, akik képtelenek előnyös üzletet kötni. Ezeket be lehet húzni a csőbe, a fülükbe súgva, hogy a tragacsot állítólag egy filmcsillagtól szereztek.

– A múlt kedden kint voltatok az ügetőn Vincennes-ben?

A vendégek egymásra néztek – nem azért, hogy összebeszéljenek, hanem hogy emlékeztessék egymást.

– Egy pillanat. Ferdinand, nem kedden nyertél véletlenül, amikor Sémiramisra fogadtál?

– De, igen.

– Akkor kint voltunk.

– Albert is?

– Most már emlékszem, a harmadik futam alatt úgy megeredt az eső, mintha dézsából öntötték volna. Albert is ott volt. Messziről láttam.

– Nem beszéltél vele?

– Nem a lelátón volt, hanem a páholyban. Mi pedig mindig a tribünön ülünk. Egyébként ő is, de aznap a feleségével jött ki. Házassági évfordulót vagy valami ilyesmit ünnepeltek. Ő maga mondta ezt nekem korábban.

Fontolgatta, hogy vesz egy olcsó autót. Ferdinand megígérte, szerez neki egyet. Valamilyen tisztességes járgányt...

– És aztán?

– Tessék?

– Mi történt másnap?

Újra összenéztek. A felügyelőnek kellett sugallni a folytatást.

– Szerdán öt óra tájban felhívott benneteket a garázsban?

– Nem, a Pelikán kávéházban, a Wagram sugárúton. Csaknem egész nap ott ültünk.

– Ide figyeljete, fiúk. Nekem tudnom kell, pontosan mit mondott, ha lehet, szó szerint. Melyikötök beszélt vele?

– Én – mondta Jo.

– Gondolkozz egy kicsit. Ráérünk.

– Az volt az érzésem, nagyon siet, vagy valami miatt ideges.

– Megértem.

– Először nem is sejtettem, mit jelent ez. Gyorsan beszélt, alig tudtam kivenni a szavait. Mintha attól félt volna, hogy rögtön szétkapcsolják.

– Ezt is megértem. Engem ötször hívott azon a napon...

– Csakugyan?

Jo és Ferdinand lemondott arról, hogy valamit is értsen.

– Ha egyszer hívta önt, akkor ön mindent tud.

– Nem baj, azért csak folytassátok.

– Azt mondta, valamilyen fickók üldözik és fél, de már kitalálta, hogyan szabaduljon meg tőlük.

– Elárulta a módját?

– Nem, de mintha elégedett lett volna az ötletével.

– És aztán?

– Aztán körülbelül azt mondta: „Kutyaszorítóban

vagyok, de talán sikerül valahogy kijutni belőle.” Ne feledje el, felügyelő úr, azt ígérte...

– Megismétlem az ígéretemet. Ebből a házból éppoly szabadon kimehettek, mint ahogy bejöttetek, és senki nem nyúl hozzátok egy ujjal sem, a továbbiakban. Egy feltétellel: ha elmondjátok a teljes igazságot.

– Hiszen ön legalább úgy ismeri, mint mi.

– Többé-kevésbé.

– Nos, rendben! Akkor hallgassa! Albert még azt is mondta: „Gyertek el hozzám nyolc órára. Beszélni szeretnék veletek.”

– Mit gondoltok, mit akart?

– Várjon csak! Mielőtt lerakta a kagylót, még hozzátette: „Nine-t elküldöm moziba.” Érti? Szóval, elég komoly volt a dolog.

– Egy pillanat. Albert soha nem vett részt a ti ügyleteitekben?

– Nem. Mi hasznát vettük volna? Hiszen tudja, mivel foglalkozunk mi. A törvény ferde szemmel nézi az ilyesmit. Albert meg becsületes ember volt.

– És mégis eszébe jutott hasznot húzni abból, amit megtudott.

– Lehetséges. Nem tudom. Bár várjon csak! Próbálok visszaemlékezni, mit is mondott pontosan, de sehogy sem megy. Valamit mondott a normandiai bandával kapcsolatban.

– És ti akartatok vele találkozni?

– Mi mást tehettünk volna?

– Ide figyelj, Jo. Ne add nekem az ostobát. Teljes biztonságban vagy és őszinte lehetsz. Arra gondoltál, hogy a te Albert haverod beköpött egy fickót a pikardiai bandából. Az újságokból már tudtad, hogy ezek a banditák milliókat

szereztek. És spekuláltál: nem lehetne-e valahogy megkapni a részedet. Igaz?

– Azt hittem, hogy Albert így gondolta.

– Na, látod! Egyetértünk mi. Meséld csak tovább.

– Elindultunk hozzá.

– És a IV. Henrik sugárúton lerobbant a kocsí. Következésképp a sárga Citroën nem is volt olyan új, mint amilyennek ránézésre látszott.

– Kipofoztuk annyira, hogy túladhassunk rajta. Nem akartunk mi furikázni vele.

– Fél órás késéssel értetek a Charenton rakpartra. A spaletták be voltak csukva. Kinyitottátok az ajtót, ami viszont nem volt bezárva...

A vendégek csüggedt pillantásokat váltottak.

– ...és felfedeztetek, hogy a barátotokat, Albert-t megkéselték.

– Igen.

– Ekkor mihez kezdtetek?

– Először azt hittük, még él: meleg volt.

– S aztán?

– Észrevettük, hogy a házat átkutatták. Eszünkbe jutott Nine, akinek hamarosan meg kellett jönni a moziból. Mozi csak egy van arrafelé, a csatorna mellett. Odahajtottunk.

– Mit szándékoztatok tenni?

– Őszintén szólva magunk sem tudtuk. Pocsékul éreztük magunkat. Nem valami kellemes dolog a feleséggel közölni egy hírt! Aztán az is megfordult a fejünkben, hogy a banditák velünk is végezhetnek. Meghánytuk-vetettük Ferdinand-nal, mi legyen, hogy legyen.

– És akkor úgy döntöttetek, Nine-t elviszitek vidékre?

– Igen.

– Hol van most?

– Corbeil közelében egy Szajna-parti fogadóban. Horgászni járunk oda néha, Ferdinand-nak van ott egy csónakja.

– Nem akarta megnézni a férjét?

– Nem engedték meg neki. Amikor visszamentünk, a ház környékén nem volt senki. Az ajtó mögül fény szűrődött ki, elfelejtettük lekapcsolni a villanyt.

– A holttestet miért vittétek el?

– Ezt Ferdinand találta ki.

– Miért? – fordult Maigret a hórihorgashoz. Az lehajtotta a fejét.

– Nem tudom, hogyan is magyarázzam meg. Olyan ideges voltam. A vendéglőben egymás után ürítettük a poharakat, hogy egy kis bátorságot nyerjünk. Arra gondoltam, hogy a szomszédok látták a kocsit és bizonyára felfigyeltek ránk. Ha megtudják, hogy Albert-t megölték, a kopók keresni kezdik Nine-t. Ő meg összeomlik és elmeséli hogy s mint történt.

– Ezzel hamis nyomra vezettétek őket.

– Valószínűleg igen. A rendőrséget nem túlságosan érdeklik az olyan bűnesetek, amelyekben nincs semmi titokzatos. Például, ha egy embert a nyílt utcán ölnek meg vagy rabolnak ki.

– Neked jutott eszedbe lyukat vágni a felöltőjén?

– Nekem. Az azért kellett, hogy azt higgyék, mintha az utcán intézték volna el.

– És az arcát összeverni?

– Az is az én ötletem volt. Úgysem érzett már semmit. Azt gondoltuk, így a dolog lekerül a napirendről és mi biztonságban leszünk.

– Ennyi az egész?

– Ennyi, biztosíthatom önt. Igaz, Jo? Másnap

átfestettem a kocsit kék színűre és kicseréltem a rendszámablát.

A vendégek láthatóan menni készültek.

– Egy pillanat! Azóta semmit sem kaptatok?

– Mit kellett volna kapnunk?

– Például egy borítékot, feltehetően nem üresen.

– Nem.

Mindketten őszintén elcsodálkoztak a kérdésemre. Maigret ezzel is annak a problémának a nyitját próbálta megtalálni, amely az utóbbi napokban leginkább foglalkoztatta.

A megoldásra Jo néhány perccel ezelőtti szavaiból jött rá. Hiszen Albert közölte vele telefonon, hogy kigondolta a módját, miként szabaduljon meg az őt üldöző banditáktól!

S miután telefonált a barátainak a kávéházból, ahol utoljára látták, nem azt kérte-e, hogy adjanak neki egy borítékot?

Nyilván volt nála valami olyasmi, ami kompromittálhatta volna a banda tagjait. Ezért is követte egyikük állandóan. S a legjobb módszernek, hogy lerázza, bizonyára az látszott, hogy a szeme láttára bedob egy borítékot a postaládába.

A borítékba beletett valamit. A kérdés most már az. Kinek címezte meg?

Maigret leakasztotta a telefonkagylót és felhívta a rendőrséget:

– Halló, kivel beszélek? Te vagy az Bodin? Kapsz egy feladatot, barátocskám. Még hozzá sürgőset! Hány detektív van most odabent? Micsoda? Mindössze négy? Igen, egynek ott kell maradni az ügyeleten. A másik hármat vidd magaddal. Osszátok fel egymás között Párizs valamennyi postahivatalát. Várj csak! A charentonival te magad foglalkozz, és az elsők között! Kérdezzétek ki a tisztviselőket, akik a poste restante levelezést intézik. Valahol kell lenni

egy Albert Rochain névre szóló levélnek. Már napok óta ott hever. Igen, hozzátok el és adjátok ide nekem. Nem, nem a lakásomon. Fél óra múlva az irodámban leszek!

– Még egy kupicával? – mosolygott a vendégekre. Azok, szemmel láthatóan nem nagyon kedvelték a calvadost, de udvariasságból nem utasították vissza.

– Akkor hát elmehetünk?

Hitetlenkedve álltak fel; hasonlóan azokhoz a nebulókhöz, akiket mégis kiengedett a tanító a szünetre.

– Nem lesz semmi bajunk?

– A hajatok szála sem görbül meg. Csak arra kérlek benneteket, semmit ne mondjatok Nine-nek.

– Neki sem lesz kellemetlensége?

– Mért lenne?

– Bánjon vele tapintatosan... Ha tudná, mennyire szerette az ő Albert-jét!

Miután becsukta utánuk az ajtót, Maigret a konyhába sietett és lekapcsolta a gázt: a leves már forrt és ki-kifutott az égőre.

Mint ahogy gyanította, egy kicsit mégis színészkedtek ezek a szélhámosok. Paul doktor elmondásából ítélve meg sem várták, hogy Nine biztonságba kerüljön, máris nekiláttak, hogy eltorzítsák a barátjuk arcát.

De ez nem változtatott a lényegen: mindketten elegendő jószándékot mutattak, és a felügyelő úgy döntött, békén hagyja őket.

Kilencedik fejezet

Az iroda tele volt dohányfüsttel. Lábaik előre nyújtva, a sarokban Colombani ült. A bűnügyi rendőrség főnöke az imént ment el. Jöttek-mentek a civilruhás detektívek. Alig néhány perccel ezelőtt Comélieau telefonált.

– Halló! Marchand úr? – vette fel a kagylót Maigret. – Itt Maigret beszél. Igen, életnagyságban. Mi, mi? Névrokonom? Az ön barátja? Gróf? Nem, szó sincs rokonságról!

Az óra este hét órát mutatott. A felügyelő beszélgetőtársa a Folies-Bergéres ügyvezető titkára volt.

– Miben lehetek a szolgálatára, kedves barátom? – kérdezte raccsolva Marchand. – Nem olyan egyszerű ez, a fene essen belé! Nyitás előtt jóformán csak arra van időm, hogy bekapjak néhány falatot. Valahogy össze kellene hoznunk a dolgot! Hogy együtt kapjuk be? Rendben! Mondjuk a Chope Montmartre-ban? Tíz perc múlva? A viszontlátásra, kedves barátom.

A szobában tartózkodó Janvier felettébb izgatott volt. Joinville-ből egy nagyméretű fényképet hozott magával, egyet azok közül, melyek a művészöltöző falát borították. Lendületes, határozott kézírással a kép jobb sarkában ez a név volt olvasható: Francine Latour.

Helyes, még nagyon fiatal nő nézett a képről. A hátlapon a címe: Passy, Longchamp u. 121.

– Jelenleg biztosan a Folies-Bergéres társulatánál van – magyarázta Janvier.

– A bukméker felismerte?

– Határozottan. Magammal akartam hozni, de már késő van, s a felesége fél egyedül. De ha szükségünk lesz rá,

bármikor elugorhatunk érte. A Saint-Louis szigeten lakik, egy karnyújtásnyira. És telefonja is van.

Telefonja Francine Latournak is volt. Maigret máris tárcsázta a számot. Ha valaki beleszól, szó nélkül leteszi a kagylót. De mint ahogy sejtette, a lány nem volt otthon.

– Sétálj el hozzá, Janvier. Vigyél magaddal egy ügyes embert. Semmiképp ne vonjátok magatokra a figyelmet.

– Csapdát állítsunk neki?

– Egyelőre nem kell. Várjatok, majd telefonálok. Egyikőtök üljön be valamelyik közeli bárba. Csörögjön ide, adja meg a számot.

Maigret a homlokát ráncolta: semmit nem hagyhatott figyelmen kívül. Elvégre még a Citroën-művekbe tett kirándulás is hozott valami eredményt. Kiderült, hogy Serge Madok majdnem két évig az üzemben dolgozott.

– FigyeljeteK csak, fiúk! – a felügyelő bement az ügyeletre. – Az este folyamán vagy az éjjel sok emberre lesz szükségem. Elmenésről szó sem lehet. MenjeteK, harapjateK valamit, vagy hozzateK szendvicset meg sört. Hamarosan látjuk egymást. Mehetünk, Colombani?

– Hát nem Marchand-nal vacsorázol?

– Te is ismered, nem?

Marchand, aki színházjegyek viszonteladásával kezdte, mára Párizs egyik jelentős személye lett, jóllehet továbbra is megőrizte közönséges szokásait és nyers beszédét. Az asztalra könyökölve az étlapot tanulmányozta. Mihelyst megérkezett a két nyomozó, odahívta a főpincért.

– Valami könnyüt szeretnénk, kedves Georges... Nézzük csak... Fogoly van?

– Káposztával, Marchand úr.

– Foglaljon helyet, kedvesem. Ohó! A közbiztonság is képviselteti magát! Még egy terítéket és széket, kedves

Georges, Önök mit szólnak a fogolypecsenyéhez káposztával, uraim? Egy pillanat! Kezdetnek hozz egy kis sült pisztrángot! Van élő halatok, Georges?

– Meg lehet nézni a ciszternában, Marchand úr.

– És valamilyen előételt, hogy ne legyen unalmas a várakozás. Ennyi az egész. A legvégén pedig szuflét, ha még bírod!

Ez volt a kedvenc menüje. Napjában kétszer is megette. És ezt nevezte ő „könnyű ételnek”! Az előadás után bizonyára még meg is vacsorázik.

– Nos, miben tudok segíteni, kedvesem? Remélem, nem a revüm miatt jöttek?

Komoly beszélgetésbe fogni még korai volt. Jött az italt felszolgáló pincér, s Marchand néhány percig az itallapot tanulmányozta.

– Csupa fül vagyok, fiúk!

– Ha elmondok önnek valamit, tudja tartani a száját?

– Ne felejtse el, édes öregem, hogy én annyi titkot tudok, amennyit Párizs egyetlen más lakója sem. Boldog családok százainak sorsa van ezekben a kezekben. Tartani a számat? Igencsak ezzel foglalkozom.

Bármily különös, ez igaz volt: Marchand kora reggeltől késő estig fecsegett, de soha nem mondott többet, mint amennyit mondani akart.

– Ismeri Francine Latourt?

– Dreánnal együtt lép fel nálunk.

– Mi a véleménye róla?

– Ön szerint mi kéne hogy legyen? Még majdnem gyerek. Kérdezze ezt úgy tíz év múlva.

– Tehetséges?

Marchand furcsa, csodálkozó tekintettel nézte a felügyelőt.

– Mi szüksége neki a tehetségre, kérdem én?! Nem ismerem a korát, de nincs több húszévesnél. A legjobb női szabóknál varrat, briliánsokat hord. A múlt héten vidrabundában jelent meg. Mit akar még?!

– Vannak szeretői?

– Mint minden táncosnőnek, neki is van barátja.

– Ismeri?

– Már hogyan ismerném!

– Ugye, külföldi?

– Manapság félig-meddig mindenki külföldi. Franciaország, úgy látszik, nemigen tartja be a házastársi hűséget.

– Ide hallgasson, Marchand, a dolog jóval komolyabb, mint ahogy maga gondolja.

– Mikor kapják el?

– Remélem, még ma éjjel.

– Ha nem csal az emlékezetem, kétszer már lebukott fedezetlen váltók vagy valami ilyesmi miatt. Azt hiszem, most is szorult helyzetben van.

– Mi a neve?

– A kulisszák mögött mindenki csak Jean úrnak hívja. Az igazi neve Bronsky. Cseh származású. Egy időben kapcsolatban volt a filmmel. Szerintem még mindig barátkozik filmesekkel – folytatta Marchand, aki ismerte Párizs valamennyi nevezetes emberének legrejtettebb titkait, beleértve azokat is, akik rossz hírükről lettek nevezetesek. – Kedves, rokonszenves fiú, nemesi származék. A nők megvesznek érte, a férfiak utálják, amiért olyan vonzó.

– Szerelmes a lányba?

– Azt hiszem. Mindenesetre egy lépést sem tágít mellőle. És azt beszélik, féltékeny.

– Mit gondol, hol lehet most?

– Ha volt ma lóverseny, akkor minden valószínűség szerint együtt kimentek az ügetőre. A kislánynak, aki az utóbbi néhány hónapban a Béke utcai szalonban varratja a ruháit és újabban vidraprém bundát hord, nincs ellenére az efféle szórakozás. Jelenleg azonban a párocska valószínűleg a Champs-Élysées valamelyik bárjában üldögél. Francine fél kilencnél tovább nem marad. A színházba kilenc óra körül érkezik. Úgyhogy most még van idejük megvacsorázni a Fouquet-ben, a Maximban vagy a Ciro étteremben. Ha meg akarják találni őket...

– Most nem. Bronsky elkíséri a színházba?

– Majdnem mindig. Bekíséri a művészöltözőbe, kevés ideig még eldiskurál a színpalak mögött, aztán megy a bárba, s Félixszel elfecsegik az időt. A második jelenet után visszamegy Francine öltözőjébe. Mihelyst a lány átöltözik, elmennek. Csaknem minden este vendégeskednek valakinél.

– A lánynál lakik?

– Több mint valószínű. Erről a házfelügyelőnél érdeklődjenek.

– Ön látta az utóbbi időben?

– Kit, őt? Tegnap este.

– Nem tűnt idegesnek?

– Az ilyen emberek mindig idegesek. Aki kifeszített kötélén jár, az nem nyugodt. Ha jól értettem, a kötélen meg már-már szakadozik. Sajnálom a kislányt! Persze majd túl lesz rajta. Előbb-utóbb talál magának egy rendes fickót.

Marchand beszélgetés közben evett, ivott, a száját törölgette a szalvétával, nyájasan köszönt mindenkinek, aki kiment vagy bejött, s még arra is jutott ideje, hogy a főpincért vagy az italost az asztalhoz hívja.

– Nem tudja, hogyan gazdagodott meg?

Marchand, akinek első lépéséről nem ritkán pletykáltak az újságírók, eléggé nyersen válaszolt:

– Ilyen kérdéseket nem tesz fel úriember, barátom.

De kisvártatva hozzátette:

– Csak annyit tudok, hogy egy időben ügynökként dolgozott. Statisztákat verbuvált a tömegjelenetekhez.

– Régen?

– Néhány hónappal ezelőtt. Ez könnyen tisztázható.

– Főösleges fáradság lenne. Arra kérem, ne szóljon senkinek a beszélgetésünkről. Különösen ma este ne.

– Eljönnek a színházba?

– Nem.

– Akkor jó. Már éppen meg akartam kérni magukat, hogy a dolgot ne az én intézményemben bonyolítsák le.

– Nem akarok kockáztatni, Marchand úr. Már így is elég sokszor megjelent az újságokban a fényképünk. Abból ítélve, amit ön elmondott és amit én tudok róla, ez egy minden hájjal megkent fickó, és könnyen kiszagolja a rendőrök jelenlétét.

– Hé, barátocskám, túl komolyan munkához láttunk. Inkább vessük rá magunkat a fogolypecsenyére.

– Nagy kellemetlenség lehetne belőle.

– Óh!

– Igen. Előfordult már, őszintén szólva.

– Na, elég! Ne mondjanak nekem semmit. Majd holnap vagy holnapután megtudok mindent az újságokból. Ha ma este Jean meghív az asztalához iszogatni, hát én magamon kívül leszek. De egyenek már, fiúk! Mit szólnak ehhez a sültöz...? Ebből a borból csak félszáz palackkal van, s én mind félretettem magamnak. Most már csak negyvenkilenc maradt. Hozassak még egyet?

– Nem, köszönjük. Nekünk ma egész éjjel dolgoznunk kell.

Negyedóra múlva otthagyták Marchand-t, aki egy kissé elpilledt a pompás ételektől meg a bortól, amellyel bőségesen öntözte azokat.

– Remélem, nem fecseg – morogta Colombani.

– Nem hiszem.

– Apropos! Maigret, használható információkat kaptál a nénikétől?

– Nagyon is használhatóakat. Most már lényegében majdnem teljesen ismerem a kicsi Albert történetét.

– Sejtettem. Kitől is tudhat meg az ember többet, mint a nőktől. Különösen, ha a nagynéni vidéki. Hallhatnám én is ezeket az értesüléseket?

Maradt még egy kevés idejük. Fölöttébb zsúfolt éjszaka állt előttük, s hogy egy kicsit megmozgassák a tagjaikat, gyalog indultak el a rakparton.

– Tökéletesen igazad volt. Elkaphattuk volna Bronskyt az ügerton. Hacsak nem neszelte meg, hogy követték!

– Minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, nem igaz?

A rendőrségre körülbelül fél tíz tájban értek vissza. Fontos üzenet várta őket. Egy izgatott, civilruhás detektív hozta.

– Carl Lipschitz halott, felügyelő úr! Mondhatom, a szemem láttára ölték meg. A kórháztól körülbelül száz méternyire meghúzódtam az árnyékban. Egyszer csak hallom: jobbról zaj támad, mintha valaki helyben topogna. Aztán futó lábak dobogása hallatszott. Utána meg egy lövés. Egészen a közelben. Azt hittem, rám lőttek és előrántottam a stukkert. Látom: valaki elesik, egy másik meg fut el onnan. Erre rálöttem a menekülőre.

– Megölted?

– A lábára céloztam, s a második lövéssel eltaláltam. Az alak a földre rogyott.

– Ki volt?

– Az a taknyos Pietr. Nem kellett messzire vinni, ott volt mindjárt a kórház.

– Tehát ez a Pietr lőtt rá Carlra?

– Igen.

– Együtt jöttek?

– Nem. Nem hiszem. Igen valószínű, hogy Pietr követte Carl, aztán pedig leterítette.

– Ő mit mondott?

– A kölyök? Semmit! Még a száját se nyitotta ki. A szemei úgy égtek, mintha lázas lett volna. Látszott rajta, örül, hogy a kórházba került. Jobbra-balra tekergette a fejét, amíg a folyosón vitték.

– Nyilván azért, hogy meglássa Mariát. Komoly a sebe?

– A golyó a bal térdébe fúródott. Most operálják.

– Mi volt a zsebükben?

Maigret asztalán két, gondosan elkülönített halom emelkedett.

– Az első Carl zsebeinek tartalma. Ezt meg mind Pietrnél találtuk.

– Moers fent van?

– Azt mondják, egész éjjel bent marad a laborban.

– Szólj neki, jöjjön le. Valaki menjen a nyilvántartóba. Szükségem van egy bizonyos Jean Bronsky fényképére és dossziéjára. Az ujjlenyomata nincs nálam, de kétszer elítélték és ült másfél évet.

Maigret néhány embert a Provance utcába küldött a Folies-Bergères-rel szemben. A lelkükre kötötte, hogy semmi esetre se mutatkozzanak.

– Ne menjetek úgy el, hogy nem vettek egy pillantást

Bronsky fotójára. Elfogni nem kell, hacsak nem próbál repülővel vagy vonattal meglógni. Őszintén szólva nem hiszem, hogy erre vetemedne.

Carl Lipschitz levéltárcájában negyvenkét darab ezerfrankos bankjegy lapult, továbbá a saját igazolványa és egy Filipino névre kiállított olasz útlevél. A meggyilkolt szemmel láthatóan nem dohányzott: sem cigaretta, sem pipa, sem öngyújtó nem volt nála. Csupán egy zseblámpát, két zsebkendőt – az egyik piszkos volt –, egy aznapra szóló mozijegyet, egy bicskát és egy automata pisztolyt találtak a zsebében.

– Nézd csak! – fordult Maigret Colombaninhoz. – Azt képzeltük, előre láttunk mindent – a jegyre mutatott –, és tessék, ők is rájöttek. Sokkal jobb ez, mint az utcákon lődörögni. A sötétben órákig el lehet üldögelni. A bulvárokon meg, ahol a mozik egész éjjel nyitva vannak, még szundítani is lehet egyet.

Pietr zsebében csak harmincnyolc frank volt apróban. A tárcájában két fényképet őrzött. Az egyik Mariát ábrázolta. Kisméretű útlevélkép volt, láthatóan egy évvel ezelőtt készült. A másikon egy paraszt és a felesége ült egy ház küszöbén, az épületből ítélve valamelyik közép-európai faluban.

Iratai nem voltak. Pár cigaretta. Öngyújtó. Egy kék borítójú kis jegyzetfüzet. Néhány oldala sűrűn tele volt írva gyerekes írással.

– Versek, vagy ilyesmi.

– Azt hiszem, azok.

Moers örvendezve nézegette a holmikát, amelyeket majd felvisz a padlástérben levő szentélyébe. Hamarosan a felügyelő asztalán volt Bronsky dossziéja.

A komor és könnyörtelenül őszinte fénykép – minden

hatósági felvétel ilyen volt – nem egyezett azzal a leírással, amelyet Marchand adott: ezen még egy borotvátlan arcú, kiugró pofacsontú, hegyes ádámcsutkájú fiatalember látszott.

– Janvier telefonált?

– Azt üzeni, minden rendben, most már hívhatja. A szám: Passy 62-41.

– Kapcsoljatok össze velem.

A dossziét Maigret félhangosan olvasta. Kiderült, hogy Bronsky is Közép-Európából származik, harmincöt éves. A bécsi egyetemen tanult, aztán néhány évig Berlinben élt. Ott feleségül vett egy bizonyos Hilda Braunt, de amikor huszonnyolc éves korában Franciaországba jött – rendes útlevelemmel –, már csak egyedül érkezett. Filmrendezőnek mondta magát, s az egyik Raspail körüti hotelben bérelt szobát.

– Janvier a vonalban van, felügyelő úr!

– Te vagy, öregfiú? Vacsoráztál? Figyelj csak rám jól. Rögtön küldök két embert kocsival.

– Már így is ketten vagyunk – ellenkezett kissé morózusan Janvier.

– Nem baj. Arra figyelj, amit most mondok. Ha megérkeznek, észrevétlenül helyezkedjenek el odakint. Az a fontos, hogy senki ne gyanítsa, miért vannak ott. Te pedig a váltótársaddal menj be a házba. Azt azért várjátok meg, amíg a házfelügyelő lakásában kialszik a villany. Hogy néz ki az épület?

– Modem, igen izléses. Nagy fehér homlokzata és üvegezett vasrácsos kapuja van.

– Aha. Ha valaki mégis meglátna benneteket, találjatok ki valamilyen nevet.

– Hogyan találom meg a lakást?

– Az igaz, látod. Valahol a közelben van egy tejbolt. Keltsétek fel a tejest, ha már alszik. Adjatok be neki valamilyen romantikus mesét.

– Értem.

– Nem felejtetted még el, hogyan kell álkulccsal bánni? A villanyt fel ne kapcsoljátok! Bújjatok el valahol egy sarokban mind a ketten, hogy szükség esetén közbeléphessetek.

– Rendben, főnök – sóhajtott szegény Janvier. Valószínűleg nem egy órát kell majd csendben meghúzódva ücsörögniük egy idegen lakásban.

– Eszetekbe ne jusson rágyújtani!

Maigret mosolygott: ennyi tilalomfa! Aztán kiválasztotta a két detektívet a Longchamp utcai örködésre.

– Vigyetek magatokkal fegyvert is. Ki tudja, hogyan alakul a helyzet.

Colombanira pillantott. A két ember fél szavakból értette egymást. Hiszen nem egy tolvajjal, hanem egy gyilkos banda vezérével van dolguk, s nem szabad kockáztatni!

A Folies-Bergéres bárjában jóval egyszerűbb lett volna letartóztatni Bronskyt. Azonban nehéz volt előre látni a viselkedését. Nagyon valószínű, hogy van fegyvere, s bizonyára olyan ember, aki védekezik, s könnyen lehet, a tömegbe lő, hogy a zűrzavarban meglépjen.

– Ki megy el a Dauphine-ba sörért? Meg szendvicsekért?

Ez azt jelentette, nagy munka kezdődik. A Maigret vezette csoport mindkét szobája zsibvásárra emlékeztetett. Az emberek füstöltek, ide-oda járkáltak. Csak a telefonok hallgattak.

– Kapcsolja, kérem, a Folies-Bergéres-t!

Nagy nehezen sikerült előkeríteni Marchand-t. A kulisszák mögül hívták ki, ahol éppen két táncosnőt békített

össze.

– Igen aranyom – kezdte negédesen, mert nem tudta, ki keresi.

– Itt Maigret.

– Á felügyelő úr!

– Ott van?

– Az imént még itt láttam.

– Rendben. Csak erre voltam kíváncsi. Telefonáljon, ha egyedül megy el.

– Értettem. Azért ne tegyék tönkre a fizimiskáját.

– Erről több mint valószínű gondoskodnak nélkülünk is – felelte talányosan a felügyelő.

Néhány perc múlva megjelenik a színpadon Dréan komikussal Francine Latour, szeretője egy pillanatra bemegy a felhevült nézőtérre, aztán a többi törzsvendéggel együtt a szalonban időzik, fél füllel hallgatva a már jól ismert párbeszédet, s a karzatról kihallatszó nevetést...

Maria még mindig a kórházban feküdt. Dühöngött: az előírásoknak megfelelően a gyereket éjszakára elvették tőle, a folyosón pedig két detektív őrködött. Még egy civilruhás rendőr is volt a másik szárnyépületben, ahová nemrég vitték át a műtőből Pietrt.

Comélieau vizsgálóbíró telefonált. A Saint-Germain körúton volt vendégségben, s kihasználta a szabad percét.

– Még mindig semmi hír? – kérdezte gondterhelten.

– Csupa mellékes – felelte Maigret. – Carl Lipschitzet megölték.

– Csak nem az ön emberei közül valaki?

– Nem, nem. Az én egyik emberem Pietrt sebesítette meg a lábán.

– Tehát mindössze egy bandita maradt?

– Igen, Serge Madok. És a főnök.

– Még most sem tudja a nevét?
– Egy bizonyos Jean Bronsky.
– Hogy mondta?
– Bronsky.
– Nem a filmrendező?
– Azt nem tudom, filmrendező-e vagy sem, de kapcsolata van a filmmel.

– Három évvel ezelőtt elítéltem tizennyolc hónapra.
– Ő az.
– A nyomára bukkantak?
– Jelenleg a Folies-Bergéres-ben van.
– Hol?
– A Folies-Bergéres-ben.
– Hát nem akarja letartóztatni?
– De igen. Csak még nincs itt az ideje. Szeretném elkerülni a felesleges áldozatokat.

– Írja fel a telefonszámot. Körülbelül éjfélig a barátomnál leszek. Aztán otthon várom a hívását.

– Azt hiszem, nyugodtan kialudhatja magát. Maigret nem tévedett. Miután taxit béreltek, Jean Bronsky és Francine Latour először vacsorázni indult a Maximba. Maigret továbbra is az irodájában ült az Orfèvres rakparton, s az általános nyüzsgést figyelte. A Dauphine-ből kétszer jött megrakott tálcával a pincér. Mosatlan poharak, megkezdett szendvicsek heverték mindenütt, a dohányfüsttől alig lehetett lélegzetet venni. Colombani a meleg ellenére sem vetette le teveszőr kabátját, kalapját is csak a tarkójára tolta.

– Nem küldesz el valakit az asszonyért?
– Milyen asszonyért?
– Nine-ért, Albert feleségéért.

Maigret bosszúsan rázta a fejét. Mi köze ehhez

Colombaninak? Ő kész együttműködni a közbiztonságiakkal, de miért avatkoznak bele abba, ami nem rájuk tartozik?

Volt éppen elég gondja. Mint az imént Coméliau vizsgálóbíró mondta, jogában áll letartóztatni Jean Bronskyt, mihelyst csak szükségessé válik. De emlékszik, még a nyomozás elején szokatlan komolysággal mondta valakinek: „Ez egyszer elvetemült gyilkosokkal van dolgunk!”

És ezek a gyilkosok tisztában vannak vele, hogy nincs vesztenivalójuk. Ha tömegben kapnák el őket, s a tömeg megtudná: a pikardiai bandából valók, a rendőrség nemigen tudná megakadályozni az ítélet-végrehajtását.

Azok után, amit a farmokon műveltek, akármelyik bíróság halálra ítéli őket, s ezt a gyilkosok jól tudják. Csak Maria számíthat kegyelemre, mivel gyermeke született.

De még ez sem biztos. Ott az életben maradt kislány vallomása. És a megpörkölt lábak, mellek? Megátalkodottsága és vad szépsége csak felingerli ellene az esküdteket.

A civilizált emberek félnek a vadállatoktól, különösen a kétlábúaktól, akik az ősrégi korokat, az erdők vadonában töltött időket juttatják eszükbe.

Jean Bronsky pedig még veszélyesebb, olyan fenevad, aki a Vendome téren csináltatja a ruháit a legjobb szabóknál, selyemingben jár, egyetemi diplomája van, és minden reggel igazíttatja és daueroltatja a haját, akár egy kurtizán.

– Túlságosan óvatos vagy – jegyezte meg Colombani Maignet-hez fordulva, aki az egyik telefonkészülék mellett ült.

– Az, igen.

– És ha kicsúszik a kezedből?

– Inkább csússzon ki, minthogy valakit megöljön az embereim közül.

Végül is mi értelme most már, hogy Chevrier és a felesége még mindig a Charenton rakparti vendéglőben vannak? Telefonálni kellene nekik. De biztosan alszanak! Maigret mosolyogva vállat vont. Ki tudja, talán szórakoztatja őket a játék. Miért ne folytathatnánk még néhány óráig?

– Halló! Ön az, főnök? – Az előbb mentek be a Florance-ba.

A Florance egy divatos éjszakai klub a Montmartre-on. Ott csak pezsgőt szolgálnak fel. Úgy látszik, Francine Latour kérkedni akart új ruhájával és ékszereivel. Még nagyon fiatal, nem unhatott bele az ilyen életbe.

– Indulás! – mondta ki váratlanul Maigret.

Elővette a fiókból a pisztolyát és ellenőrizte, meg van-e töltve. Colombani enyhe mosollyal figyelte a felügyelőt.

– Magaddal viszel?

Maigret részéről ez szívesség volt. Csaknem minden az ő területén történt, ő bukkant a „pikardiai mészárosok” nyomára is. Teljes egészében lebonyolíthatná az akciót a saját embereivel, s ezáltal az Orfèvres rakpart újabb jőpontonit szerezhetne magának.

– A stukkered nálad van?

– Én mindig fegyverrel járok.

Maigret ezzel szemben ritkán vitte magával a pisztolyát.

Miután kimentek az udvarra, Colombani az egyik rendőrautóra mutatott.

– Nem! Én inkább taxit hívok. Így nem leszünk feltűnőek.

Kiválasztott egy bérautót, amelynek ismerte a vezetőjét. Különben látásból Párizs valamennyi taxisa ismerte

Maigret-t.

A háztömb, melyben Francine Latour lakott, az utca legelején állt, nem messze a híres vendéglőtől, ahol a felügyelő jó párszor ebédelt már. Minden ajtó zárva, elmúlt két óra. Alkalmas helyet kellett keresni a parkolásra. Maigret komor, szótlan volt.

– Tegyük meg egy kört. Majd szólok, ha megállhatunk. Csak a stoplámpákat kapcsolja be, mintha utasra várna.

Alig tíz méternyire álltak meg a háztól. Tudták, hogy a kapualjban detektívek rejtőznek. A közelben is kellett lenni egynek. Fent pedig, a sötét lakásban ott lapult Janvier a társával.

Elfoglalva a járda felőli ülést Maigret idegesen pöfékelt a pipájával. A válla érte Colombani vállát. Eltelt háromnegyed óra. Egymás után jöttek a taxik, emberek szálltak ki belőlük és tűntek el a szomszédos házakban. Végre egy bérautó az ő kapualjuk előtt állt meg. Egy nyurga fiatal férfi ugrott ki a járdára, s mélyen lehajolt, hogy segítsen kiszállni útitársnőjének.

– Rajta! – Maigret csak ennyit mondott. Minden mozdulata pontosan kiszámított volt. Elengedve a fogantyút – a kocsiajtót régóta nyitva tartotta –, meglepő könnyedséggel előrelendült, s abban a pillanatban, amikor Bronsky a szmokingja zsebébe nyúlt a tárcájáért és lehajolt, hogy megnézzze a taxiórát, a bűnözőre vetette magát.

A nő kiabálni kezdett. Maigret hátulról megragadta Bronsky vállát és vele együtt a járdára zuhant. Erősen beleverte az állát a fejébe, miközben igyekezett lefogni a férfi kezét, nehogy elő vehesse a revolverét. A segítségére siető Colombani pontosan és célzatosan a bandita arcába rúgott.

Francine Latour, még mindig segítségért kiabálva a főbejáráthoz szaladt, s kétségbeesetten nyomta a csengőt. A

két detektív lefogta a karját, s a csengetés máris abbamaradt.

A földön fekvők közül utoljára Maigret állt fel.

– Megsebesült valaki?

A stoplámpa fényében vért vett észre a tenyerén, de ahogy jobban körülnézett, látta, hogy Bronsky orra tört be. A „filmrendező” kezén már ott volt a bilincs, s emiatt kissé előre kellett hajolnia. Az arca szinte eltorzult a tehetetlen dühtől.

– Rühes kutyák! – mondta megvetően és kiköpött.

Az egyik rendőr rúgással akart válaszolni a sértésre, de Maigret visszatartotta.

– Hadd fröcskölje a nyálát. Ez az egyetlen, amit most tehet.

A zűrzavarban majdnem megfélekeztek Janvier-ről és a váltótársáról. A kötelesség rabjai talán reggelig is a leshelyükön maradtak volna.

Tizedik fejezet

Maigret első dolga volt, hogy felhívta a bűnügyi rendőrség főnökét, ami bizonyára nem lett volna ínyére Coméliau bírónak.

– Remek, barátocskám! Most pedig bújjon ágyba, de gyorsan. A többit majd holnap elintézzük. A vasutasokra szükség lesz?

Goderville és Moucher állomásfőnökeit értette alatta. Azonosítani kellett azt az embert, akit az egyik érkezéskor látott január 19-én, a másik pedig akkor, amikor órákkal később vonatra szállt.

– Colombani már intézkedett. Megérkeztek.

Itt ült a széken Bronsky is. Ennyi söröskorsót és szendvicset még soha életében nem volt szerencséje látni. Leginkább azonban az lepte meg, hogy senki sem igyekezett kihallgatni.

Francine Latour szintén Maigret szobájában volt. Lévén szilárdan meggyőződve, hogy a rendőrség tévedésből tartóztatta le a barátját, követelte, engedjék szabadon. És ekkor, mint amikor a gyerek kezébe képeskönyvet adnak, hogy megnyugtassák, a felügyelő átnyújtotta neki Bronsky dossziéját. Az ifjú hölgy figyelmesen olvasgatta, s időről időre szörnyülködő pillantásokat vetett kedvesére.

– Mit szándékozol csinálni? – érdeklődött Colombani.

– Felhívom Coméliau-t, aztán alszom egyet.

– Hazavigyelek?

– Nem, köszönöm. Minek tennél felesleges kitérőt?

Maigret újra elkomorodott, s Colombani értette az okát. A felügyelő hangosan bement a címét a sofőrnek, de

mindjárt utána megkocogtatta az üveget:

– Hajtson végig a Szajna-parton. Corbeil irányában.

Így találta őket a hajnal. Maigret látta, amint a parton, amelyre könnyű köd ereszkedett, helyet foglalnak a horgászok, ahogy a zsiliphez érnek az első uszályhajók, és a sütődék kéményeiből a gyöngyházszínű égre száll a kora reggeli füst.

– Kicsit feljebb a folyás irányában lát egy fogadót – szólta Maigret, miután elhagyták Corbeilt.

Az árnyas terasz a Szajnára nézett, az épület körül lugas volt; vasárnaponként valószínűleg tolongott itt a nép. A fogadó tulajdonosa – vörös, lógó bajszú férfi – egy csónakból meregette a vizet, a parton hálók száradtak.

A fárasztó éjszaka után kellemes volt a harmatos fűvön lépkedni, beszívni a föld és a kályhában égő fahasábok illatát, nézni, hogy szorgoskodik a konyhában az ügyes kezű szolgálólány.

– Kávét főz?

– Perceken belül kész lesz. Tulajdonképpen még ki se nyitottunk.

– A lakójuk korán szokott kelni?

– Az előbb hallottam, járkált a szobában. Hallgassa csak! Valóban fentről léptek hallatszottak.

– Neki főzöm a kávét.

– Öntse két csészébe, kérem.

– Ön a barátja?

– Persze. Mi más lennék!

Ez kapóra jött. Különben is minden flottul ment. Amikor Maigret bemutatkozott és megmondta a foglalkozását, az asszony ugyan megijedt kissé, de a felügyelő barátságosan megkérdezte:

– Nem reggelizhetnénk együtt?

Az ablak mellé a piros viaszosvászon abroszra két masszív fajansz terítéket tettek. A kávéscsészékből szállt a gőz. A vajnak dió íze volt.

Nine valóban bandzsított, még hozzá erősen. Tudta ezt, s amikor észrevette, hogy nézik, elpirult és félszeggé vált.

– Tizenhét éves koromban – magyarázta – anyám rábeszélte, hogy operáltassam meg a szemem: a bal tengelye jobbra ferdült. Az operáció után a másik oldalra kezdtem bandzsítani. A szemész újabb, díjtalan műtétet javasolt, de én nem vállaltam.

Igaz, kis idő múlva ezt a fogyatékoságát alig lehetett észrevenni. Még majdhogynem jól is állt neki.

– Szegény Albert! Ha ismerte volna! Mindig olyan vidám aranyos ember volt.

– Rokonok voltak?

– Másod- vagy harmad-unokatestvérek.

Az akcentusa külön bájt adott a beszédének. De legjobban a határtalan szeretetigény lepte meg Maigret-t Nine-ben. Nem az önmaga iránti, hanem a hozzá közelállók felé irányuló.

– Még harmincéves se voltam, amikor elvesztettem a szüleimet. Ekkor már öreglánynak számítottam. A szüleimnek volt némi jövedelmük, s én korábban soha nem dolgoztam. Hatalmas házukban egyedül éreztem magam, s feljöttem Párizsba. Albert-et hallomásból ismertem, s találkozni akartam vele.

No, persze Maigret értette a helyzetet. Albert is magányos volt. Nine valószínűleg olyan gondoskodással vette körül, amilyenhez ő nem szokhatott.

– Ha tudná, mennyire szerettem! És soha nem kértem, hogy ő szeressen. Erre képtelen lettem volna. De ő azt mondta, szeret. Én meg úgy tettem, hogy elhiszem.

Boldogok voltunk, felügyelő úr. Meg vagyok győződve, hogy Albert is az volt. Hogy is lehetett volna másként!? Nemrég ünnepeltük a házassági évfordulónkat... Hogy azon a lóversenyen mi történt, nem tudom. Néhányszor magamra hagyott, fogadni akart. Egyszer aztán gondterhelt arccal jött vissza, és attól kezdve folyton ide-oda tekingetett, mintha valakit keresne. Makacsul ragaszkodott hozzá, hogy taxival menjünk haza, s egész idő alatt hátra-hátra nézett. A házuk közelében, ki tudja miért, szólt a sofőrnek, hogy hajtson tovább. Az elvitt bennünket egész a Bastille térig. Albert ott kiszállt, s azt mondta nekem: „Menj haza egyedül. Egy-két óra múlva én is otthon leszek.” Ezt azért csinálta, mert valaki követte. De aznap este nem tért haza. Csak telefonált, hogy reggel jön. Másnap még kétszer hívott...

– Ez szerdán volt, ugye?

– Igen. Amikor másodszor telefonált, szinte rám parancsolt, hogy ne várjam meg, hanem menjek el moziba. Én nem akartam, de ő ragaszkodott hozzá. Már-már haragudott. Nos hát, elmentem... Letartóztatta őket?

– Le, egyet kivéve. De ezt is hamarosan elcsípjük. Nem hiszem, hogy veszélyes lenne, annál is inkább, mert tudjuk kicsoda, van róla személyleírásunk.

Maigret nem is sejtette, mennyire közel jár az igazsághoz. Ez idő tájt az erkölcsrendészet egyik embere felfedezte Serge Madokot egy La Chapelle utcai nyilvánosházban, a nagyszámú szennyestárolók egyikében. Előző este bújt oda és makacsul nem óhajtott kijönni.

Ellenállást azonban nem mutatott. Olyan részeg volt, hogy úgy kellett betenni a rendőr-kocsiba.

– Most mit szándékozik tenni? – kérdezte Maigret a pipáját tömködve.

– Nem tudom. Több mint valószínű, visszamegyek a

szülőföldemre. Egymagam nem tudom fenntartani a vendéglőt. Meg nincs is itt senkim.

A fiatalasszony megismételte az utolsó szót és körülnézett, mintha keresne valakit, akire rátestálhatja a gyengédségét.

– Nem tudom, hogyan is élek majd ezután.

– És mi lenne, ha örökbe fogadna egy gyereket?

Nine tekintete megmerevedett, de aztán elmosolyodott:

– Úgy gondolja, hogy képes lennék... Hogy rám bíznanak...? Hogy...

Az ötlet oly hirtelen merült fel és kapott formát, hogy Maigret szinte megrémült. Bár a gondolat nem egészen véletlenül tört felszínre, pusztán tapogatózni akart. Ez az ötlet akkor született, amikor ide, Corbeilbe jött. Egyike volt azoknak a fantasztikus, ábrándos elképzeléseknek, amelyek félálomban vagy a teljes kimerültség állapotában születnek, s amelyeknek értelmetlenségére csak másnap reggel jön rá az ember.

– Erre később még majd visszatérünk. Hiszen én is szeretném, ha megengedi, újra látni magát... Mindenesetre rendeznünk kell bizonyos pénzügyi ügyeket: mi ugyanis bátorkodtunk kinyitni az önök vendéglőjét.

– Van kilátásban egy ilyen gyerek?

– Igen, asszonyom. Van egy kisfiú, aki néhány hét vagy néhány hónap múlva esetleg árva lesz.

Nine a haja tövéig elpirult. Maigret is vörösebb lett: már bánta, hogy ostoba módon szóba hozta ezt az egészet.

– Kicsi még? – kérdezte zavartan az asszony.

– Igen, egészen pöttömke.

– Akkor nem lehet semmi vétke.

– Egyáltalán nem.

– És nem is feltétlenül kell hogy legyen...

– Elnézést, asszonyom, vissza kell mennem Párizsba.

– Gondolkodom rajta.

– Túl sokat azért ne foglalkozzon vele. Bánom, hogy elkezdtem ezt a beszélgetést...

– Nem, helyesen tette. Legalább egy pillantást vethetnék rá? Mondja, csakugyan rám bíznanak egy gyereket?

– Engedje meg, hogy feltegyek még egy kérdést. Albert említette, hogy maga ismer engem. Nem emlékszem rá, hogy valaha is láttam volna.

– Viszont én láttam önt. Igaz, régen. Alighogy betöltöttem a huszadik évemet. Édesanyám még élt és Dieppe-be utaztunk vele pihenni...

– Hotel Beauséjour!... – kiáltott a felügyelő. Ebben a szállodában töltött a feleségével két hetet.

– A hotel valamennyi lakója csak önről beszélt, s lopva csak önt figyelte...

*

Útban Párizs felé, a fénnyel elárasztott mezők közt haladva Maigret valami különös érzést tapasztalt. Az élősövényeken megduzzadtak a rügyek.

„Jó lenne elmenni szabadságra” – gondolta. Talán eszébe jutottak a Dieppe-ben töltött napok.

Maigret tudta, hogy ilyesmiről aligha lehet szó, bár efféle gondolatok időnként felmerültek benne. Olyan volt ez, mint a meghülés, melyet a megfeszített munka gyógyított.

Feltűntek a peremkerületek... A Joinville-i hid...

– Hajtson Charenton felé.

A vendéglő nyitva volt. Chevrier egy kicsit tanácsalannak látszott.

– Jó, hogy jött, főnök... Idetelefonáltak, hogy vége a

bulinak. A feleségem nem tudja, hogy most akkor elmenjen a piacra vagy ne?

– Ahogy jónak látja.

– Mert itt ülni tovább semmi értelme.

– Annak bizony semmi.

– Érdeklődtek, nem láttam-e magát. Már mindenütt keresték, otthon is, az irodában is. Nem telefonált be a rendőrségre?

Maigret habozni látszott. Ez egyszer valóban ereje végső határán volt, s csupán egyet kívánt: bebújni a paplan alá és aludni mélyen, álomtalanul.

– Fogadom, hogy egyhuzamban átalszom egy egész napot!

Ez valószínűleg nem így lesz. Olyan sokat aludni őt nem hagyják. A bűnügyi rendőrségen – s ebben ő maga is ludas volt – meghonosodott az a szokás, hogy Maigret-t minden semmiségért rángatták.

– Mit iszik, főnök?

– Calvadost, ha már annyira kínálsz.

Ha calvadossal kezdte, azzal is végezte.

– Halló! Ki keres?

Bodin volt. Róla egészen meglepedkezett. Ahogy feltehetőleg meglepedkezett a többi rendőrrel is, akik már feleslegesen őrködtek Párizs különböző kerületeiben.

– Megtaláltam a levelet, főnök!

– Melyik levelet?

– Ami a postán maradt.

– Á, persze. Jól van.

Szegény Bodin, felfedezését mennyire nem érdeme szerint méltányolták!

– Felbonthatom?

– Ahogy akarod.

- Semmilyen levél nincs benne... Csak egy vonatjegy!
- Igen.
- Ön tudta ezt?
- Kitaláltam. Első osztály. Párizs-Goderville retúr.
- Pontosan. Itt várják az állomásfőnökök.
- Foglalkozzon velük Colombani!

A calvadost kortyolgatva Maigret csöndesen mosolygott. Íme egy újabb vonás a kicsi Albert portréjához, akit ő életében nem ismert, de akinek – még ha mozaikokból is – összeállította a portréját.

Mint lóversenykedvelő barátainak, a kicsi Albert-nek is szokása volt a földet nézegetni. Néha az eldobált papírok közt akadt nyertes szelvény.

Aznap délelőtt azonban nyertes szelvény helyett egy vonatjegyet vett fel a földről.

Ha nem lett volna ez a szenvedélye... Ha nem látta volna meg, kinek a zsebéből esett ki az a jegy... Ha az állomás neve nem emlékezteti azokra a gyilkosságokra, amelyeket a „pikardiai mészárosok” követtek el... Ha az arcán nem tükröződnek az őt hatalmukba kerítő érzések...

- Szegény Albert! – sóhajtott Maigret.

Igen, akkor ma is élne. De ha így alakul a helyzet, kínzások és gyötrelmek után megöltek volna még néhány idős házaspárt.

- A feleségem akármelyik percben kész bezárni a boltot – jelentette Chevrier.

- Nos, akkor hát zárja be!

Aztán utcák jöttek, csillagászati összeg a taxiórán, Maigret-né, aki a Nine-nel való megismerkedés után már nem is tűnt olyan odaadónak és gondoskodónak...

Amikor Maigret a paplan alá bújt, egy ellentmondást nem tűrő hang szólalt meg felette:

– De most aztán kihúzom a telefondugót és senkinek sem nyitok ajtót!

Maigret csak a mondat elejét értette. A végét már nem is hallotta.

VÉGE